

CHKO Bílé Karpaty

Preventivní hodnocení krajinného rázu území

A. Úvodní l'ást

A.1 Úvod, zadání a cíl práce

A.1.1 Úvod a zadání

Aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Bílé Karpaty představuje pokladový krajinářský materiál zpracovaný na základě požadavku Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Předložená studie navazuje na studii zpracovanou organizací ARVITA s.p.s. z roku 2008 *Hodnocení krajinného rázu CHKO Bílé Karpaty*.

Základním motivem tohoto typu dokumentu je v rozsahu většího územního celku (typicky s velkoplošnou zvláštní ochranou) provést jeho (vícestupňovou) prostorovou a charakterovou diferenciaci na menší prostorové jednotky a v nich definovat charakteristické vlastnosti a znaky a hodnoty krajinného rázu. V rámci těchto menších územních jednotek je pak nezbytné stanovit podmínky a doporučení k ochraně krajinného rázu, a to v odstupňované formě.

Do předkládané aktualizace byla v modifikované podobě zařazena část včleněná se problematice osídlení. Přesněji se jedná o kategorizaci sídel, a to v závislosti na jejich dochovanosti, zahrnující jejich bližší charakteristiku a návrh podmínek jejich dalšího rozvoje. Tato problematika tvoří klíčovou část předložené studie a představuje také hlavní podnět zpracování aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Bílé Karpaty. Důležitý výstup v rámci zpracované aktualizace pak tvoří digitální mapové výstupy zpracované v prostředí GIS.

A.1.2 Cíl práce

V obecné rovině lze cíl vypracování předloženého materiálu shledávat v existenci pomocného podkladu pro činnost správy CHKO Bílé Karpaty a dalších orgánů státní správy v širším spektru jejich různých činností. Jako primární se v tomto ohledu předloženému jeví využití preventivního hodnocení v oblasti územního plánování a posuzování územní plánovací podkladů a územní plánovacích dokumentací. Tyto nástroje územního plánování představují hlavní a závazný dokument sledující v určeném časovém horizontu budoucí vývoj území. Potřeba implementace zásad ochrany krajinného rázu v nástrojích územního plánování je tak značně naléhavá a nutná i s ohledem na vlastní legislativní rámec územní plánovací problematiky. Analytická část preventivního hodnocení nachází uplatnění v územní analytických podkladech, kde jsou v souladu s příslušnou vyhláškou stavebního zákona sledovanými jevy *oblasti a místa krajinného rázu*. Prostorová a charakterová diferenciacie území CHKO na tyto dílčí územní jednotky je obsahem části B této studie.

V konkrétní rovině lze uplatnění preventivního hodnocení spatřovat v následujících činnostech:

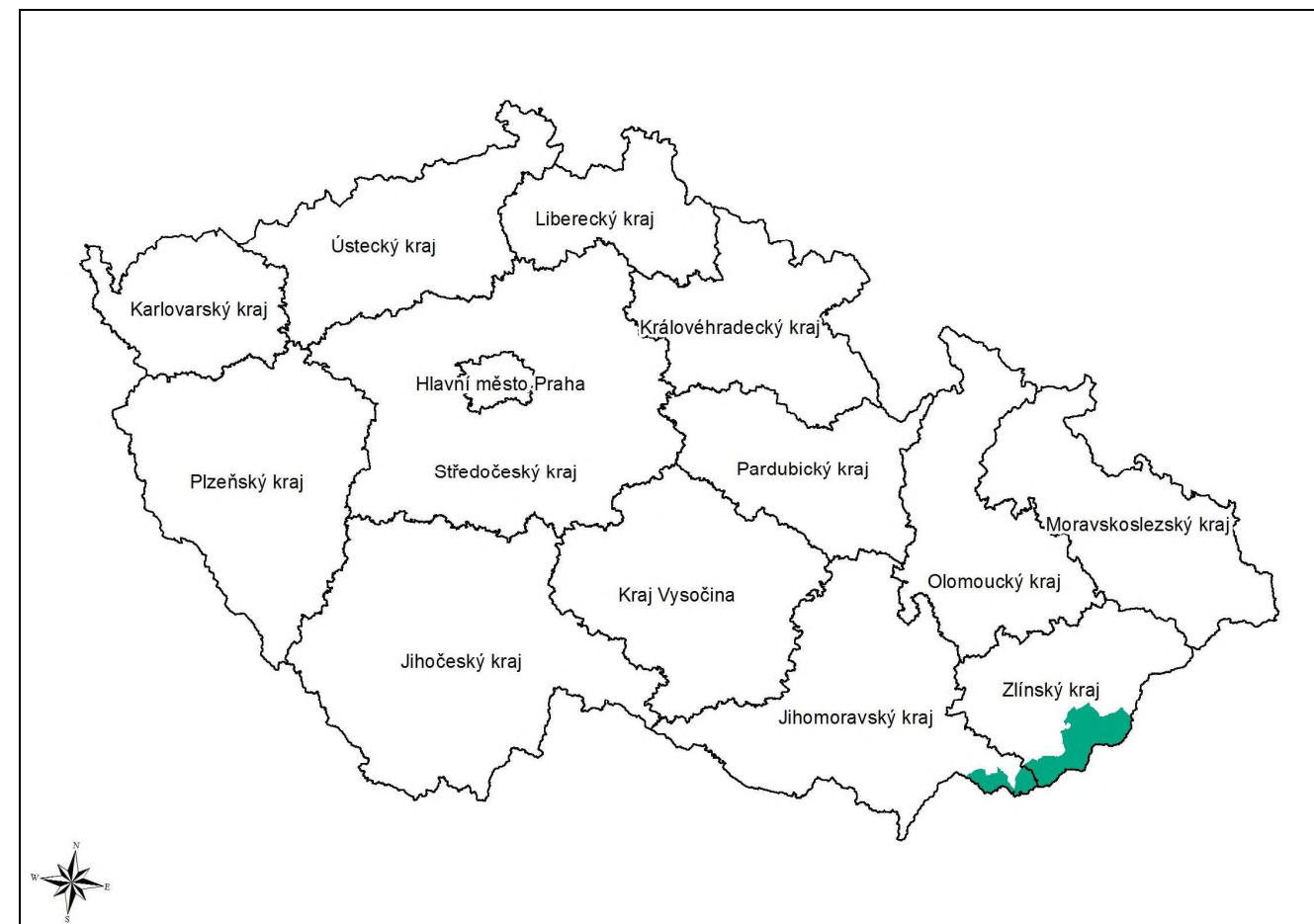
- Vydávání souhlasů a stanovisek podle § 12 a § 44 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění
- Vydávání stanovisek z titulu dotčeného orgánu (spolupráce s orgány územního plánování v procesu tvorby územní plánovací dokumentace a další agendy v gesci stavebního zákona)
- Tvorbu plánů péče, preventivní ochrany krajinného rázu
- Stanovení odstupňované ochrany krajinného rázu
- Stanovení rámcových podmínek pro zamýšlené zásahy do krajinného rázu jejich před zpracováním projektové a jiné dokumentace záměru.

Studie je odborným nezávazným materiálem smíšené povahy, pro správu CHKO představuje pouze podklad pro své rozhodování.

Jak již bylo uvedeno, studie vychází z již dříve zpracovaného výje uvedeného preventivního hodnocení. Tímto této studie spolívá v části včleněné osídlení a charakteristice a kategorizaci sídel,

stanovení podmínek ochrany krajinného rázu ve vztahu k jejich možnému rozvoji (část C). Aktuálně provedená prostorová a charakterová diferenciacie území (část B) se oproti předchozí výje citované studii liší v použité terminologii, kdy pracuje s výje uvedenými kategoriemi vycházejícími z územní plánovací legislativy a oblastí krajinného rázu a místem krajinného rázu.

obr. P. A.1: Poloha CHKO Bílé Karpaty

A.2 Metodika a terminologie

V soulasně dob nen  v problematice ochrany krajinného rázu k dispozici z vazn  metodika. Tato skutečnost v gak podle autora této studie nese vzhledem k diverzitě krajiny na území L R a nepotla iteln mu individuálnímu lidskému náhledu na danou problematiku více pozitivních aspektů.

Zpracovan  aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Bílé Karpaty se v souladu s metodick m listem AOPK opírá p  dev m o metodick  postup Správy CHKO   autorů Buk l ka a Mat  ky, vy h vaj c  tradi n  analyticko-syntetickou osnovu:

- determinace základních charakteristik území
- diferenciace území na specifick  územní celky
- identifikace charakteristik krajinného rázu
- hodnocení prostorových vztah  charakteristik krajinného rázu v etn  delimitace pásem odstupňované ochrany
- doporu en  a opat en  k ochran krajinn ho rázu

P   zpracování byl dále nápomocen metodick  postup l asto vy h van  p   kauzálním posuzování z m   na krajinn  ráz - Posouzení vlivu navrhovan  stavby, l innosti nebo změny vy h t  území na krajinn  ráz kolektivu autorů (Vorel, Buk l ek, Mat  ka, Culek, Sklen l ka). Tento metodick  postup odr   p h d vky   12 zákona l . 114/1992 Sb., v platn m znění, v etn  n  e uveden  a dopln n  (M chal, L w) terminologie pou  van  dále v textu této studie:

krajina   je l  st zemského povrchu s charakteristick m reliéfem, tvo en  souborem funk n  propojených ekosystémů a civilizačními prvky (  3 zákona l . 114/1992 Sb., v platn m znění).

krajinn  ráz   je zejména p  rodn , kulturn  a historickou charakteristikou určitého místa nebo oblasti ( 12 zákona l . 114/1992 Sb., v platn m znění); obraz krajiny.

preventivn  ochrana krajinného rázu   vyhodnocen  krajinného rázu území a stanoven  limit  a opat en  k jeho ochraně event. stanoven   zemn diferencovan  intenzity veřejného zájmu na ochraně krajinného rázu (pásma odstupňované ochrany), návrh eliminace negativních a rušivých znak .

aktu ln  (kauz ln ) ochrana krajinného rázu   posouzení vlivu konkrétního z m u na krajinn  ráz daného území (vliv navrhovaných staveb a technických z  zen , vliv l innost , vliv vy h t  území), tj. posouzení zásahu do krajinného rázu.

estetick  hodnota krajiny   vyj d  n  p  rodn ch a kulturních hodnot, harmonického měřítka a vztah  v krajin  p  edpokladem vzniku estetick  hodnoty jsou subjektivn  vlastnosti pozorovatele, objektivn  okolnosti pozorování a objektivn  vlastnosti krajiny (skladba a formy prostor , konfigurace prvk , struktura složek).

harmonick  vztahy v krajinář vyjad  j  soulad l innost  l lov ka a přírodního prostředí (absence rušivých jev ), trvalou udržitelnost užívání krajiny, harmonick  soulad jednotlivých prvků krajinn  scény.

harmonick  m   tko krajiny   vyjad  je takov  l len n  krajiny, kter  odpov d  harmonickému vztahu l innost  l lov ka a přírodního prostředí; z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítka celku a měřítka jednotlivých prvků.

p  rodn  charakteristika krajinného rázu   zahrnuje vlastnosti krajiny ur en  jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou p  dev m geologick , geomorfologick , klimatick  a biogeografick  pom ry, tak aktuálním stavem ekosystémů.

historick  charakteristika krajinného rázu   je specifickou sou  st  kulturn  charakteristiky a spočívá v souvislostech kulturních a p  rodn ch charakteristik oblasti l i m sta; historick  charakteristika je kl  ov  pro pochopení logiky vztah  mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím vy h v n m vzhledem k jejich trval  (dlouhodob ) udržitelnosti; mříže n  t stopy významných historických událostí.

kulturn  charakteristika krajinného rázu   je dána zp  sobem vy h v n  p  rodn ch zdrojů l lov kem a stopami, kter  v krajin zanechal.

krajinn  slo  ka   relativn homogenn  ekologick  jednotka, je souhrnem prvk  uvn t skrajiny, m  jednotn  projev a vyzna uje se stejnou funkcí; velikostí relevantn  krajinnému měřítku (Forman et Godron 1993, upraveno).

krajinn  prvek   je skladebnou jednotkou krajinn  slo  ky. Je buď p  rodn  anebo um  y.

oblast krajinného rázu   je krajinn  celek s podobnou p  rodn , kulturn  a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, kter  se v razn li   od jiného celku ve všech charakteristikách l i v n  ter  z nich a kter  zahrnuje více míst krajinného rázu; je vymezena hranicí, kterou mohou být p  rodn  nebo um  e prvky nebo jin  rozhraní m  n c ch se charakteristik.

m sto krajinného rázu  l  st krajiny relativn  homogenní z hlediska p  rodn ch, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a p  rodn ch hodnot, kter  odli  j  m sto krajinného rázu od jiných m st krajinného rázu. Je nejmen m hodnocen m prostorem; jedná se zpravidla o vizu ln vymezen  krajinn  prostor (konk vn  nebo konvexn ), kter  je pohledov spoj t  z v   ny pozorovacích stanov   , nebo o území typick  díky své v razn  charakterov  odlišnosti.

p  rodn  hodnota ř je dána kvalitativními parametry zastoupen ch ekosystémů ve vztahu k jejich trval  udržitelnosti, reprezentativností aktuálních znaků ve vztahu ke stanov  n m podmínkám, prostorovými parametry, harmonick m charakterem interakcí mezi ekosystémy, výraznými přírodními dominantami krajiny.

znak krajinného rázu   jednotliv  l  st krajiny, podílející se na utv   n  krajinného rázu. Tyto l  sti spole n utv   j  p  rodn , kulturn  a historickou charakteristiku krajinného rázu.

rys krajinného rázu   soubor znak  vyjad  j c  ur itou specifickou vlastnost segmentu krajiny.

atribut krajinného rázu   charakteristick  znak vyjad  j c  p  rodn , kulturn  nebo historick  kvality segmentu krajiny.

dominanta krajiny   p  vl daj c , hlavní, základní slo  ka, p  vl daj c  prvek v konfiguraci hmotných prvk  krajinn  scény. Krajinn  dominanty jsou typizovány podle přívodu na p  rodn , kulturn  nebo sm  gen ho přívodu, p  padn na historick  a soudob .

A.3 Charakteristika zájmového území

A.3.1 Vymezení území a obecná charakteristika

Vymezení zájmového území, jemuž je věnována tato studie, je určeno hranicí Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. Detailní popis a vedení této hranice uvádí příloha výnosu Ministerstva kultury ČR č. 17644/80 o zřízení chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. Toto nařízení je součástí příloh Rozborů Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty v rámci zpracovaného Plánu péče pro CHKO.

CHKO Bílé Karpaty se rozkládá ve východní části České republiky, za území kraje Zlínského (cca ze třetiny) a kraje Jihomoravského. Zasahuje do území obcí s rozšířenou působností Valašské Klobouky, Luhačovice, Uherský Brod, Uherské Hradiště, Veselí nad Moravou a Hodonín. Rozloha CHKO Bílé Karpaty činí cca 747 km², což ji řadí mezi rozlehlejší CHKO na území ČR.

A.3.2 Přírodní charakteristika území

Geologie a geomorfologie

Z geologického hlediska patří Bílé Karpaty k vnějším Západním Karpatům. Jsou výsledkem horotvorných pohybů v třetihorách, kdy byly vyvrátny také Alpy a celý Karpatský oblouk. Na jejich geologické stavbě se podílí flyšové pásmo a vídeňská pánev.

Převážná část CHKO náleží k flyšovému pásmu, jehož je součástí magurského flyšového pásma. Magurský flyš je tvořen mořskými sedimenty křídla a starších třetihor (paleogén). Flyšem se rozumí mnohonásobné střídání různých usazených hornin a v Bílých Karpatech zejména pískovců a jílovců, které jsou slínovcové a ve vrstvách silných od několika centimetrů až do několika metrů. Pískovce v nich často obsahují značný podíl uhlíkatého vápenatého v podobě vápnitého tmelu nebo hledek zaplňujících staré trhliny. Projevuje se to především v letných usazeninách pískovců v prameništích.

Komplexy flyšových hornin jsou v okolí Komárova místech tzv. nezdenického zlomového systému prostoupeny vyvřelinami (neovulkanity), především v podobě andezitů a ředilů. Na tyto vyvřelé horniny je také vázán výskyt porcelanitů a nálezy různých minerálů. Na jihozápadě okolí Strážnice zasahuje CHKO Bílé Karpaty do vídeňské pánve, kterou vyplňují sedimenty z mladších třetihor (neogén).

Reliéf Bílých Karpat do značné míry odráží odolnost různých flyšových vrstev vůči zvěrávání. Morfologicky výraznější se uplatňují pouze odolnější pískovce, které budují nejvyšší horské partie. V místech s méně odolnými horninami jsou převážně mírné, dlouhé svahy a oblé, měkce modelované hory. Výrazným znakem českokarpatského reliéfu je zpravidla bystřený charakter toků se značným spádem. Odnosové síly, především vodní eroze, byly hlavním tvůrcem, který se podílel na vytvoření dnešního vzhledu pohoří. Splavený materiál se zčásti usadil v širokých nivách při úpatí hor a podél řek v úvalech. Tyto pochody dosáhly nejvyšší intenzity v ledových dobách třetihor, jejich činnost však probíhá doposud.

Charakteristickým a velmi častým jevem v místech mělkých hornin (jílovců) jsou svahové sesuvy, které výrazně ovlivňují lesní rostlinstvo a hvozdění i způsob obhospodašování luk. Jednak vedou k utváření různých terénních nerovností a zaplňují tak pestrou mozaiku vlhkých a suchých míst, jednak je při nich zpravidla odkryta matečná hornina, která se od svrchních vrstev liší fyzikálními chemickými vlastnostmi (zejména bývá bohatší na minerální hliny, především na vápník). Navíc jsou sesuvy často provázány vývody podzemní vody, tedy vznikem prameništ.

Z hlediska geomorfologického členění ČR patří Bílé Karpaty ve dvou provinciích (z velké většiny v Západních Karpatech a okrajově v Západopanonské pánvi), dvou soustavách, dvou oblastech, třech celcích, sedmi podcelcích a 24 okrscích. Nejvyšším bodem na území CHKO je Velká Javošna

(970 m n. m.). Přímá nadmořská výška na území CHKO se pohybuje kolem 440 metrů. Cca třetina území CHKO se rozkládá v rozmezí nadmořských výšek mezi 400 a 500 metry (cca 30 % mezi 300 a 400 metry). V nadmořské výšce nad 800 metrů se nachází necelé pět procento plochy CHKO.

Detailní geomorfologické členění CHKO Bílé Karpaty zobrazuje následující schématické a grafické znázornění:

provincie: Západní Karpaty

soustava: IX Vnější Západní Karpaty

oblast: IXC Slovensko-moravské Karpaty

celek: IXC-1 Vizovická vrchovina

podcelek: IXC-1D Luhačovická vrchovina

okrsek: IXC-1D-a Pozlovická brázda

okrsek: IXC-1D-b Drnovická pahorkatina

okrsek: IXC-1D-c Láňovská pahorkatina

okrsek: IXC-1D-d Olšovsko-vlárská brázda

okrsek: IXC-1D-e Haluzická vrchovina

podcelek: IXC-1E Hlucká pahorkatina

okrsek: IXC-1E-a Prácheňská pahorkatina

okrsek: IXC-1E-b Nivnická pahorkatina

okrsek: IXC-1E-d Ordovická kotlina

okrsek: IXC-1E-e Borovická pahorkatina

okrsek: IXC-1E-f Kuřavská kotlina

okrsek: IXC-1E-g Křemelská kotlina

okrsek: IXC-1E-h Vnorovská plošina

celek: IXC-2 Bílé Karpaty

podcelek: IXC-2A Hlavoňská vrchovina

okrsek: IXC-2A-a Čumárnický hřbet

okrsek: IXC-2A-c Radovická vrchovina

okrsek: IXC-2A-d Sudoměřský stupeň

podcelek: IXC-2B Javošná hornatina

okrsek: IXC-2B-a Suchovská vrchovina

okrsek: IXC-2B-b Javošná hřbet

okrsek: IXC-2B-c Břestovecká vrchovina

podcelek: IXC-2D Lopenická hornatina

okrsek: IXC-2D-a Komeňská vrchovina

okrsek: IXC-2B-b Vyškovská hornatina

okrsek: IXC-2C-c Starohrozenkovská hornatina

podcelek: IXC-2E Chmelovská hornatina

okrsek: IXC-2E-a Čudlovská hornatina

okrsek: IXC-2E-b Bylnická kotlina

okrsek: IXC-2E-c Vlárská hornatina

provincie: Západopanonská pánev

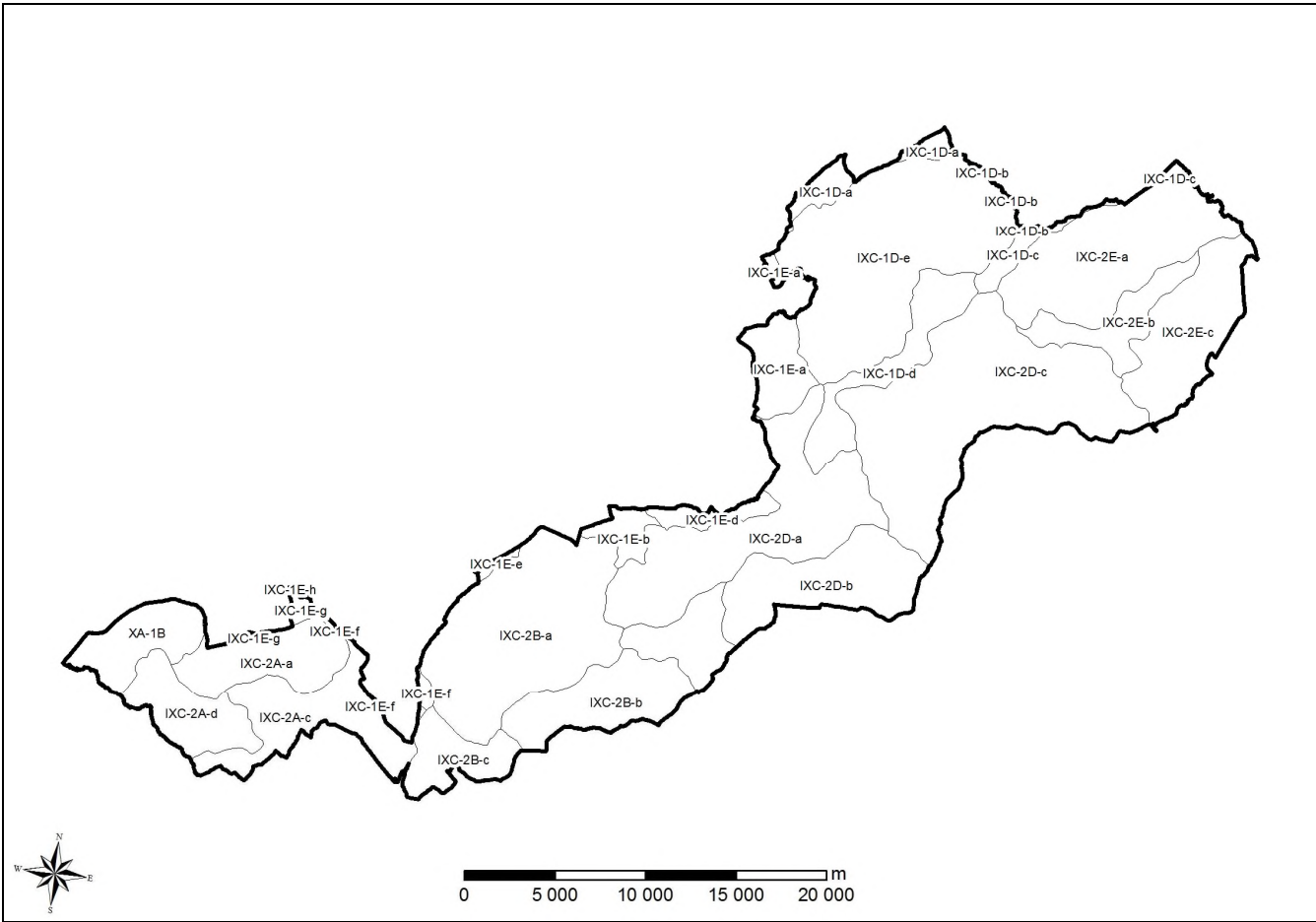
soustava: X Vídeňská pánev

oblast: XA Jihomoravská pánev

celek: XA-1 Dolnomoravský úval

podcelek: XA-1B Dyjsko-moravská niva

obr. P. A.2: Geomorfologické členění CHKO Bílé Karpaty

Hydrologie

Bílé Karpaty náleží k povodí Moravy a Váhu, jež patří k úmořím Lérného moře. Rozvodnice tohoto povodí jde z části po hlavním hřebenu Bílých Karpat. Výjimku tvoří několik toků, které prošly zpočátku erozí hlavního hřebenu a odvádějí vody z přivodního povodí Moravy do povodí Šeky Váhu (Vlára se svými přítoky, Drietomica, Hrubár-Božal'ka, Klanečnicka a Teplica). K významným tokům majícím pramenou oblast v Bílých Karpatech a vlévajících se do Moravy náleží Olšava, Nivnička, Velička a Radčovka.

Na pramenou oblast vodní sítě kterou tvoří spíše rozptýlená pramenička a mokšady než soustředěné prameny, navazují horské bystřiny s vysokou dynamikou a rozkolísaností průtoků. Soutokem bystřin vznikají neméně dynamické a ekologicky šetrné řeky, přesahující mimo území CHKO.

Pro flyšové pásmo je charakteristický celkový nedostatek podzemní vody. Prameny ve flyšových oblastech jsou rozptýlené a většinou s menší vydatností.

Na území CHKO Bílé Karpaty se na řadě míst vyskytují minerální prameny, jejichž vznik souvisí s vulkanickou činností ve středohorách. Větší význam mají v luhaňovické pramené oblasti, kde došlo na zlomových liniích k proplynění naftových vod hlubinným oxidem uhlíkatým, vzácně i sirovodíkem.

Stojaté vodní útvary mají na území CHKO nízké zastoupení. Vodní plochy velkého rozsahu nejsou v území CHKO obvyklé a přivodní. Přivodně se v CHKO většinou jednalo o poměrně malé nádrže, které byly zřizovány zpravidla na místech s vysokou hladinou spodní vody a sloužily k napájení paseného dobytka, popřímo jako poháňací nádrže.

Byly zde budovány vodárenské a rekreační nádrže. Na území CHKO se nachází 2 významné velké vodní nádrže (vodní nádrž Luhaňovice s plochou cca 23 ha, Bojkovice a Kolešovice). Tyto doplňuje množství malých nádrží a jedná se zejména o rybníky sloužící k chovu ryb (Slavičín, Brumov-Bylnice, Nedažova Lhota, Popov, Machová v Javorníku, Běškovice, Starý Hrozenkov, Hůtková, Strání, Valašské Klobuky, Rokytice, Rožnovice v Tasovici, Luhaňov v Tvarožné Lhotě, Mlýnský náhon v Sudoměřicích, Lopeník), zasněžování nebo jako protipoháňací nádrže.

Klima

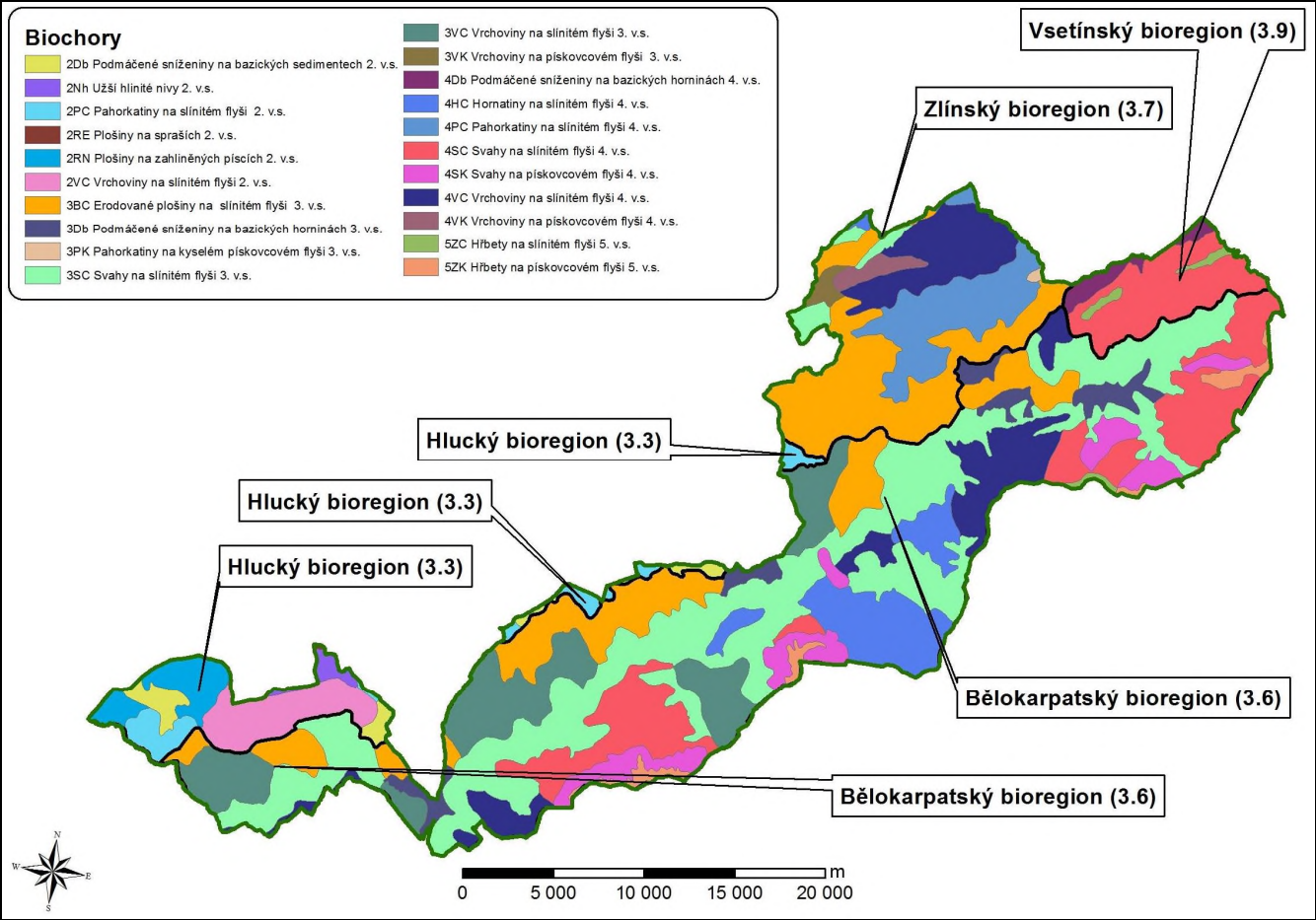
Území leží v oblasti na přechodu mezi kontinentálním a pevninským podnebím. Převládající část území náleží do mírně teplé oblasti. Vrcholové části hřbetů s nadmořskou výškou nad 800 m jsou řazeny do chladné klimatické oblasti. Nejníže polohy spadají naopak do teplé klimatické oblasti.

Roční srážkové úhrny v nejnižších nadmořských výškách dosahují necelých 600 mm, ve vrcholových částech pohorí pak více než 920 mm. Znamena je proměnlivost srážkových úhrnů mezi jednotlivými roky.

Rychlost a směr větru významně závisí na místní morfologii terénu a na výšce nad zemským povrchem. Vrcholky Bílých Karpat jsou charakterizovány v ročním průměru převládajícím severovýchodním prouděním, jehož intenzita se zvyšuje v letním období. Převládajícím jižním prouděním se na jihovýchodní Moravě může projevit sestupná složka proudění, která má föhnový efekt. Tyto suché a teplé padavé větry způsobují silnou větrnou erozi, tj. odnos jemných částí půdy a hornin a jejich následné ukládání v podobě závalů i několik decimetrů vysokých.

Biogeografie

obr. P. A.3: Biogeografické členění v CHKO Bílé Karpaty

CHKO Bílé Karpaty leží v biogeografické provincii středoevropských listnatých lesů, podprovincii karpatské. Na území CHKO Bílé Karpaty byly vymezeny 4 bioregiony – Bělokarpatský (3.6), Zlínský (3.7), Vsetínský (3.9) a Hlucký (3.3, Culek a kol., 2003).

Z hlediska typologicky biogeografického bylo na území CHKO Bílé Karpaty zmapováno celkem 21 různých biochor. Nejhojněji je zastoupena biochora 3SC – svahy na slínitém flyši 3. vegetačního stupně (téměř čtvrtina plochy CHKO), 3BC – erodované plošiny na slínitém flyši 3. vegetačního stupně (cca 16,5 %) a 4SC – svahy na slínitém flyši 4. vegetačního stupně (cca 13,5 %). Zastoupené biochory ukazuje legenda kartogramu obsaženého v obr. 1. A. 3.

A.3.3 Zvláště ochrana přírody

Pro své přírodní a krajinné kvality byly Bílé Karpaty v roce 1996 zařazeny mezi evropské biosférické rezervace.

Status (velkoplošné) chráněného území má z titulu své existence celá oblast. CHKO je členěna do 4. zón odstupňované ochrany přírody.

Do I. zóny (nejpřísněji chráněné) Do I. zóny CHKO jsou zařazeny přírodní blízké ekosystémy udržované v žádoucím stavu vhodným managementem. V CHKO Bílé Karpaty se jedná o přírodní blízké lesní ekosystémy, především o rozsáhlé lesní komplexy s bohatou druhovou skladbou, genové základny buku nebo bývalé pašeziny. Významnými biotopy jsou i travinobylinná společenstva, prameniště a vybrané vodoteče. Jsou sem zařazena také všechna zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma. I. zóna zaujímá rozlohu cca 119,2 km² (cca 16 % rozlohy CHKO) Nejvíce je první zóna zastoupena v příhraniční části v okolí Vlárského průsmyku, severních svazích Velké Javoštiny, severně od Studeného vrchu, okolí Lesné, na svazích údolí Velířky nad Javorníkem a na Lertoryji.

II. zóna II. zóna byla vylíčena především mimo hlavní hřeben Bílých Karpat a většinou navazuje na I. zónu. Byly do ní zahrnuty porosty s převahou listnatých dřevin (obvykle 70 % a více). Jehličnany se zde vyskytují pouze v menších plochách jako monokultury nebo jsou jednotlivě přimíseny ve smích. Dále jsou sem zařazeny extenzivní polopřirozené louky a pastviny s výjimečnou druhovou rozmanitostí. II. zóna zaujímá rozlohu 196,4 km² (cca 26,3 % rozlohy CHKO).

III. zóna reprezentuje převážně pozemní ekosystémy, které jsou běžně hospodářsky využívány. Ve III. zóně se vyskytují především smrkové a místy borové monokultury, kde jehličnany dosahují obvykle 70% zastoupení. Na nelesních pozemcích převládá zemědělská krajina s drobnou zemědělskou drůbhou (sady, záhumenky aj.) a druhově chudými loukami a pastvinami, které v minulosti prošly obnovou či byly intenzivně hnojené. Do III. zóny jsou dále zařazeny chatové osady. Plošně nejrozsáhlejší zóna v CHKO dosahuje výměry 221,6 km² (cca 29,7 % rozlohy CHKO) s nejvyšším zastoupením v severní části CHKO.

Do IV. zóny byly zařazeny všechny intravilány obcí a rozsáhlé výměry orné půdy především v podhříbí. V posledních 15 letech byly však rozsáhlé bloky orné půdy z velké části zatrávněny výsevem jetelotravních smíší či smíší regionálních semen i přirozenou sukcesí. Rozloha IV. zóny činí 209,7 km².

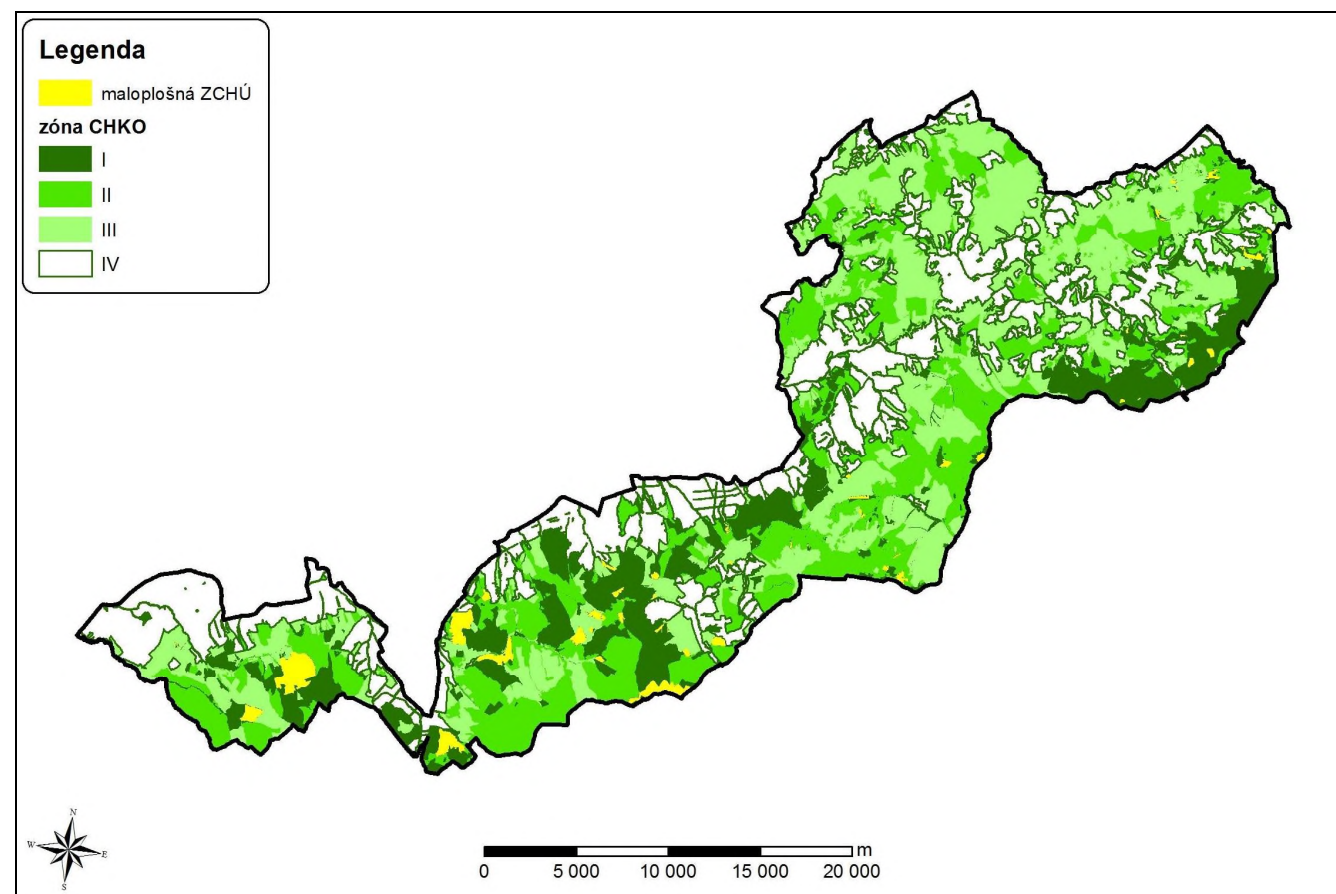
Pozn.: Charakterizovaná zonace je naprosto odlišná od zonace biosférické rezervace. Dle zpracovaného plánu péče (2010) vyžaduje revizi.

V rámci CHKO je vymezeno dále 51 maloplošných zvláště chráněných území – 5 národních přírodních rezervací (PR), 1 národní přírodní památka (NPP), 15 přírodních rezervací (PR) a 32 přírodních památek (PP), které shrnuje tabulka níže.

tab. 1. 1: Maloplošná zvláště chráněná území

Kategorie	název	Kategorie	název
NPR	Lertoryje	PP	Hluboře
	Javorina		Hrnlárky
	Jazevčí		Chladný vrch
	Poráňky		Chmelinec
	Zahrady pod Hájem		Kalábová + Kalábová2
NPP	Búrová		Kačoury
PR	Bílé potoky		Lom Rasová
	Dolnočeské louky		Mechnářky
	Drahy		Mravenčí louky
	Horní louky		Nové louky
	Hutě		Okrouhlá
	Jalovcová stráň		Pod Cigánem
	Javorůvky		Pod Hřibovrou
	Kútky		Pod Vrchy
	Lazy		Sviní hnízdo
	Machová		Čumlatová
	Nová hora		U Petrůvky
	Plošiny		U zvonice
	Pod Hřtkovským vrchem		Uvezené
	Sidonie		V krátkých
	Ve Vlčí		Vápenky
PP	Bahulské jamy		Za lesem
	Cestiska		Záhumenice
	Dobřená		Herotín
	Dubina		Říbej
	Grun		

obr. P. A.4: CHKO Bílé Karpaty ň zonace + maloplošná chránĚná území

A.3.4 KulturnĚhistorický vývoj území

První osídlení území dnešní CHKO Bílé Karpaty bylo okrajovĚ doloŹeno na polĚátku neolitu, z období 6000Ň3500 pŠ n. l. Na polĚátku 2. tisíciletí pŠ n. l. sem pronikly kmeny z karpatských kotlin. Jejich existenci dokazují nálezy kanelované keramiky a opevnĚná hradiska (napŠ v BánovĚ). Ve starŹí dobĚ bronzové osídlení neproniklo do vyŹších poloh, ale bylo vázáno pouze na vodní toky v kotlinách. NicménĚ v této době bylo vybudováno výŹinnĚ hradisko na Ģumárníku nad KnĚdubem. Na konci 2. tisíciletí se objevil lid popelnicových polí, jehoŇ pŠtomnost dokazují prozkoumanĚ pozŹstatky rozsáhlĚho hradiska na Javorníku u Suchova a řada pohŚbĚbigŹ mezi LuhaŇovicemi a ValaŹskými Klobouky. I pozdĚji pŠŹedŹí Keltové vybudovali v území opevnĚná sídliřĚ (napŠ u Brumova). Nálezy řmských mincí u Bojkovic a ve Vlárském prŹmyku svĚdĚí o existenci dŹleŹitého komunikaĚního spojení. První slovanskĚ osídlení dokumentují nálezy pohŚbĚbigŹ z doby Velké Moravy na SlavilĚnsku a Bojkovicku. HornatĚjší řásti vŹak tehdy zŹejmĚ osídleny nebyly. Na pŠelomu tisíciletí vznikla nebo byla obnovena řada hradisk, napŠ v BrumovĚ v BánovĚ a u SudomĚřic.

Po rozpadu Velkomoravské říše se Bílé Karpaty stávají hraniĚním hvozdem na pomezí Království uherského a Markrabství moravského. Vliv pŠemyslovských knĚŹat vŹak konĚil prakticky na řece OlŹavĚ (u Uherského Brodu), uherských králŹ v Pováhí, takŹe hory byly jakýmsi územím nikoho. Snahu o ovládnutí tohoto kraje vidíme napŠ v zaloŹení královského hradu v BrumovĚ na polĚátku 13. století. Hlavní vlna kolonizace vŹak pŠřla teprve po vpádu TatarŹ (1241) a KumánŹ (1253) na Moravu. V té době byl zaloŹen královský hrad Uherský Brod, na kolonizaĚním úsilí se ovŹem podílela i Ģlechta, která budovala hrady (napŠ Bánov) a osazovala vsi. Po poráhce MatŹje LĚka, který v roce 1314 zpustoŹil mnohá sídla na moravské stranĚ byla vytyĚlena moravsko-uherská hranice, tak jak ji známe dodnes.

V prŹbĚhu 14. století se zaĚínají rozmáhat stŹediska vŹŹích panství (napŠ ValaŹské Klobouky) i vsi v okolí menŹích vladyckých lĚn (napŠ Suchá Loz, Hrubá Vrbka, Strání). Neklidné 15. století pŠneslo zkázu řadĚ opevnĚných sídel, bojŹm mezi Uhry a řeským králem ulĚnil konec teprve mír z roku 1478. Za vlády JagelloncŹ doŹlo ke sjednocení vlády na obou stranách pohŚř, coŇ pŠneslo klid a rozkvĚ a budování správních center. V této době také dochází k první vlnĚ valaŹské kolonizace, která v Bílých Karpatech ovlivnila zejména sv. řást a okolí Starého Hrozenkova. Naprostou zkázu do oblasti pŠneslo 17. století. Vpády BolĹkajovcŹ, vojska krymských TatarŹ, kteř bojovali na stranĚ tureckĚho sultána a kuruckĚ oddíly systematicky plenily vsi i mĚsteĹka, mnoho obyvatel zahynulo nebo bylo odvedĚeno.

UklidnĚní v 18. století znamenalo velmi zásadní zvrat ve vyuŹití krajiny v nejvyŹších a nejdleŹlejších řástech Bílých Karpat. V té době doŹlo ke zmĚnám Źivotního stylu i hospodařeni a jsou zakládány nové obce: Typické kopaniřářské obce s rozptýlenou zástavbou VyŹkovec, řitkovĚ, Vápenice a Lopeník byly zaloŹeny nejdřve na konci 17. století, moŹná aŇ kolem roku 1740.

Kolonizace vyŹších poloh pohŚř radikálnĚ ovlivnila vzhled krajiny. Dosud témĚ neprostupný panský les byl parcelován, jednotlivĚ pozemky pŠdĚovány kolonistŹm, kteř pŠcházeli z Polska a z východních Karpat na dnešní UkrajinĚ a v Rumunsku. Kolonisté museli vykluĚit stromy a na vrchnostenských pastvinách a loukách pásli pŠedevŹím ovce. V této oblasti se velmi dlouho, aŇ do 19. století, udržela panská drŹba gruntŹ, jejichŇ obyvatelĚ museli odvádĚ desĚtek. Drobní zemĚlĚci nemĚli pŠ permanentním nedostatkem financí moŹnost nakupovat stroje ani nemohli zavádĚ novĚjší metody v obdĚávání. ZadluŹování vedlo k emigraci Ň od druhé poloviny 19. století se řada usedlíkŹ odstĚhovala do Ameriky nebo chodila na sezónní práce do bohatŹích oblastí Moravy, Rakous nebo Uher. Specifickým povoláním v nĚkterých vesnicích na Bojkovicku se stalo zvĚokleŹilřství, které místní obyvatelĚ zavedlo prakticky do celé Evropy.

Na obdĚávaných pozemcích se pŠtovaly pŠeváŹnĚbrambory, oves a řito, ménĚlen, konopí, proso a pohanka. PrudŹí svahy a pŹdŹní sesuvy zŹstávaly nerozoranĚ a slouŹily jako louky a pastviny. Významným prvkem bylo téŹ tradiĚní ovocnářství, pŠtovaly se zejména Ģvestky, jablonĚ a hrŹŹnĚ ménĚořechy a ostatní peckoviny. V 19. století se v níŹších polohách pásli pŠedevŹím hovĚzí dobytek, ovce pŠeváŹovaly na ValaŹskokloboucku, na Kopanicích, ménĚna HorŘácku. Na konci 19. století se rozpadá institut společné pastvy a dobytek byl ustájen. To znamenalo vĚnovat velkou pozornost sklizení sena. Do té doby se pastviny prakticky nehnojily, protoŹe hnŹŹ ze zimního stájování vydrŹel pouze na zelnice a zahrádky. Po ustájení bylo k dispozici více hnoje, který se vyvĚhel na úhor pŠed setím ozimŹŹ. Po nich následovala v trojpolním systému jař pak brambory, pod nĚm se rovnĚm hnojilo.

Historický vývoj v Bílých Karpatech znamenal, ře se zde nedochovalo mnoho stŹedovĚkých stavebních památek. K nejstarŹím patř zřícenina hradu v BrumovĚ hrádek ZubalĚv u Komni a hrad Nový SvĚlov, pocházející pŹvodnĚ z 15. Ň 16. století, pŠestavĚný v 19. století. Z církevních staveb zasluŹují zmínku kostely ve Vlachovicích a ve Velké nad Velířkou. Velmi rozŹřšenĚ jsou drobnĚ sakrální stavby a volnĚ stojící plastiky, napŠ BoŹí muka u LuhaŇovic, roubená zvonice v Haluzicích, zajímavĚ zvonice ve VrbĚicích a v Javorníku. Na území CHKO najdeme mnoho dokladŹ lidového stavitelřství. K nejvýznamnĚjším patř vĚrný mlýn holandského typu z roku 1842 nad Kuřelovem, soubor seníkŹ v Javorníku, mnohé usedlosti na Kopanicích. Zajímavým pŠkladem secesní architektury je řada objektŹ v lázních LuhaŇovicích.

Specifické podmínky řivota v Bílých Karpatech a odlehlost řady sídel vedly k udržení bohatŹích folklórních tradic. Do CHKO Bílé Karpaty zasahuje více řivých etnografických oblastí. Okrajová západní řást náleŹí DolŘácku, nĚkolik vesnic v okolí Velké nad Velířkou tvoř HorŘácko. Samostatnou národopisnou oblastí jsou Moravské Kopanice. Do okolí ValaŹských Klobouk zasahuje ValaŹsko, k nĚmu pŠlĚhá LuhaŇovickĚ Zálesí. Dodnes se v Bílých Karpatech setkáváme s řivou tradicí oslav řřzných svĚtkŹ (faŹank, Velikonoce, hody aj.), pŠ nichŹ se dostávají ke slovu lidovĚ kroje, písnĚ

A.3.5 Osídlení a architektura

Tradiční zástavba

Bílé Karpaty rozkládající se na moravsko-slovenském pomezí zasahují do několika etnografických regionů, jež se od sebe odlišují nejen přírodními podmínkami, ale i kulturně. Tato odlišnost je patrná i v různorodosti lidové architektury. V CHKO Bílé Karpaty existují rozdílné části krajiny z hlediska podílu a charakteru přírodních složek, z hlediska hospodářského využití a situování osídlení. V horských podmínkách s nedostatkem půdy vhodné k obdělávání vznikaly nepravidelně rozptýlené dvorce obklopené drobnými poličky a sady. V okolí Starého Hrozenkova se tyto usedlosti nazývají kopanice, zatímco na Valašsku mají označení paseky. Seskupením jednotlivých dvorců vznikaly dvorcové vesnice. Mnohé podhorské vesnice na Luhačovském Zálesí a jižním Valašsku mají charakter rozvolněné šádové nebo šetřové zástavby. Domy jsou zde často orientovány směrem do ulice, mají od sebe odstupy a podél hlavní komunikace jsou uspořádány v řadách. V okrajových částech vesnice se vzdálenosti mezi jednotlivými objekty zvětšují a zástavba má shlukový charakter. Pro jižní část Bílých Karpat (Uherskobrodsko, Horácko a strážnické Dolácko) jsou typické táhlé silniční vesnice s usedlostmi sešazenými podél komunikací. Po obou stranách cest jsou často vedle sebe uspořádány domy, jež se vyznačují okapovou orientací tvořící souvislou uliční frontu.

Jednotlivé výše uvedené oblasti na území CHKO se vyznačují určitými specifiky zástavby, jež lze charakterizovat následovně

Zástavba na **jižním Valašsku** (severní část CHKO) se nachází především v údolních potolních vesnicích. Základním typem valašského domu je směrově orientovaný dům s podélně připojenými hospodářskými budovami. Vytvořeny jsou tak dlouhé a úzké dvory mezi chalupami a na navazujícími chlévy, kolnami a stodolami. Přítlačnosti a poměrně malých prolukách mezi domy byla velmi složitá dostavba usedlostí. Bylo tedy nutno stavět za humno, kde někdy vznikalo až náměstíčko obklopené stodolami (např. v Návojně). K charakteristice koloritu dvorcových usedlostí i šetřové výstavby patřila zahrádka před okny domu ohrazená nevysokým dřevěným plotem, kde se pěstovaly zelenina. Plot se zde nepoužívalo jako majetkového vymezení, ale v původní funkci především k ochraně před zvířaty. Typický valašský dům byl stavěn jako roubená stavba se sedlovou střechou, jež byla původně kryta dřevěným šindelem, později i pálenými cihlami. Stavebním materiálem bylo především dřevo. Proti poohrá byly domy chráněny výstavbou dřevěného komína a stěhy domů byly ohazovány jílovou vápennou omítkou. Později se začaly hojně stavět domy z kamene, nepálených i pálených cihel, které někdy byly omítnuty vápennou omítkou.

Typický charakter zástavby na **Moravských Kopanicích** představuje příměstní dvorcová kopaničářská usedlost. Dvory hromadného charakteru se samostatnou sýpkou, kůlnou a chlévem jde vidět vedle plotem uzavřeného novějšího dvorce s hákovým štěrky, kdy na obytný dům v přísluší navazuje stodola a dřevnice. Ke každé usedlosti vede cesta nebo polníka s doprovodnou vegetací. První stavby kopaničářských domů byly velmi jednoduché dřevěné sruby obklopené hospodářskými stavbami. Novější modifikace obytných domů v usedlosti, uplatňované od konce 19. století, vycházejí ze slovácké architektury. Dům má souměrnou sedlovou střechu, často zakončenou valbílíčkou i valbou o sklonu 40–55 stupňů. Střecha byla původně kryta slámovým šindelem, dnes již pálenou krytinou. Části domu jsou kryty dřevěnými svislými latemi, nověji jsou dřevěné a omítnuté. Hospodářské stavby mají tradiční valbovou i polovalbovou střechu. Jedná se o pěstování o roubené i prkenné stodoly s chlévy, kůlny na dřevo a přístavky na skladování listí, tzv. šustníky. Sakrální stavby na kopcovitých kopanicích byly tvořeny pěstování dřevěnými zvonice. Ty nově nahradily cihlové slovácké zvonilky i období původních dřevěných.

Pro **Luhačovické Zálesí** jsou charakteristické zemědělské usedlosti s dvorem hromadného charakteru s volně stojícími stavbami. Typické jsou samostatné archaické patrové sýpky ve dvoře

uvnitř oploceného pozemku (vliv valašské kultury). Kompaktnější háková kompozice zástavby dvora má sýpku vestavěnou (vliv kultury Slovácka). Obytné domy jsou směrově i okapově orientované se sýpkou v podstřeší, které tak působí dojmem dvoupatrových domů. U těchto domů je od konce 19. století trvale obýváno i podstřeší. V Luhačovickém Zálesí najdeme také ojediněle semknuté široké dvorcové uspořádání s vřaty mezi směrově orientovanou obytnou a hospodářskou budovou. Vliv Valaška dokazuje hojně používání dřeva, dodnes zachované většinou jen na hospodářských stavbách seníků a stodol. Obytné roubené stavby byly také omazávány bílou hlinou omítkou. Následně se také začaly používat nepálené cihly, materiál kultury Slovácka. Pro stavby chlévů, sklepů a stodol se občas používal též volně ložený kámen. Stěhy staveb mají souměrný sklon 45 stupňů. Původně byly kryty šindelem i šindelem, dnes však pěstává pěstává pálená krytina nebo černá kamenná krytina z břidlice. Před domem bývá malá květinová předzahrádka původně obehnaná dřevěným plotkem. Tradiční hospodářské stavby sýpek, chlévů a stodol jsou v Luhačovickém Zálesí hojně zachovány. Zachovanými sakrálními stavbami jsou roubené zvonilky valašského typu se štercovou základnou. Směrem ke Slovácku jsou hranolové zvonice již dřevěné. Vyskytují se zde také dřevěná boží muka a dřevěné a pískovcové kříže prostého vzhledu i zdobené lidovými motivy.

Na **Horácku** lze nalézt zachované stavby štercových hloubkově orientovaných domů se směrem i valbovou střechou, asymetricky rozloženou a chránící přístup k domu. Budovy sýpek, chlévů a sklepů byly často sešazeny do jednoho traktu za dům. Uliční fronta domů s valbovými střechami byla typická prolukami vjezdů mezi domy, jež bránily rozšíření poohrá. Následně zastřežení příjezdu, který se pak nazýval návratí, a přístavbou místností do uličního traktu, se změnilo přísluší vlastního domu a vznikla souvislá ulice s frontou okapově orientovaných domů s návratím bez proluk. Výrazem horáckých obcí jsou dnes čím dál vzácnější domy s valbovou střechou, jež dřve byla ze slámových šindelů, později nesla krytinu z pálených tašek. Pozitivní dominantou krajiny jsou kamenné a kotvicové stodoly, sýpky a kolny, které se nacházely v blízkosti obytného domu. Pro církevní stavby jsou dnes typické hranolové zvonice v pastelových barvách i vzácně zdobené ornamentem.

Nejstarší domy na **Slováckém Dolácku** jsou postavené z nepálených cihel s valbovou střechou. Příměstní domy, původní zemědělské statky i malé usedlosti se řadí jeden vedle druhého do dlouhé souvislé řady lemuující silnici. Od začátku 19. století na Slovácku začíná rychle pěstávat inovace ve stavbě domu. Dům má nyní úhlový štěrky (hákový, tvaru L), kdy jsou do uliční fronty místo plotu vestavěny další místnosti. Dům tak z ulice získává nový vzhled, je okapově orientovaný. Zachovalé hospodářské stavby Slováckého Dolácka jsou dodnes funkční, nebo jsou památkově chráněny. Tyto stavby často dokládají nejstarší stavební techniky ze dřeva, proutí a slámy. Věšské stavby se stavěly v blízkosti obce. Sklepy jsou hloubeny pěstáním ve správných hlínách a jsou vyzděny kamenem i cihlami. Nejznámější je soubor téměř padesáti starých sklepů s barokně laděným přísluším v Petrově Pláň. Vesnicím dominují církevní stavby (kostely a zvonice), v krajině se nachází křížky, boží muka, poklonky a kapličky. Hojně jsou i sochy svatců, podle tradice kolorované v pastelových barvách. Podle kulturních specifik, zvláště ozdobných prvků a zdobení přísluší, jsou vydávány další vnitřní oblasti Slováckého Dolácka. Jedná se o *Uherskobrodsko* a *Strážnické Dolácko*.

Novodobá výstavba

Mladší zástavbu reprezentuje pěstáním výstavba rodinných domů, která je soustředěna do rozvojových ploch jednotlivých katastrálních území. Volné stavební prostory uvnitř obcí i další plochy účelné pro novou výstavbu, jsou využívány minimálně. Na plochách určených k výstavbě se vyskytují jak kvalitní a tradičně pojaté novostavby, tak i nevhodné objekty katalogových domů. Výrazný dopad na vzhled sídel (intravilánu) má poletné rekonstrukce realizované ve druhé polovině 20. století.

Stávající zemědělské stavby, které jsou soustředěny v zemědělských areálech, se svým měřítkem, tvarem a použitými materiály často nezapadají do okolního prostředí. Zemědělské areály i výrobní objekty jsou nešetrně lokalizovány na pohledově exponovaných místech v okrajových částech i uvnitř

Šady venkovských sídel a zřetelně ovlivňují obraz krajiny (kromě jiných markantně v Malé Vrbce, Velké nad Velíčkou, Slavkově Vápenicích, Dolní Lhotě Rokytnici, Ātíně nad Vlášť i Vlachovicích). Drobné hospodářské stavby jsou buď součástí usedlostí, nebo jsou umístěny ve volné krajině

Rekreační zástavba v CHKO Bílé Karpaty je v soulasně době velmi často v rozporu s limity ochrany přírody. Architektura rekreačních chat je většinou nekvalitní a nevhodná z hlediska charakteru přírodní zástavby (Mlýnky, Filipov, Jelenovská).

Objekty oblaňské vybavenosti v sídlech jsou co do kvality různorodé. Ākoly, hasičské zbrojnice, budovy obecních úřadů apod. se dají charakterizovat jako působitelné, oproti tomu negativně působí například typizované prodejny.

Fenoménem posledních let se stala výstavba fotovoltaických elektráren, situovaných na periferie i zcela mimo zastavěné území sídel.

A.3.6 Aktuální stav území

Charakteristickým rysem Bílých Karpat je značná proměnlivost přírodních podmínek a v závislosti na nich také využití území. Krajina Bílých Karpat se vyznačuje vcelku vysokou heterogenitou, s výjimkou stojatých vodních útvarů polítným zastoupením rozmanitých typů ploch a enkláv s rozdílným využitím půdy.

Lesy

Lesnatost CHKO Bílé Karpaty činí v soulasně době cca 49 %. Více lesnatá je severní část CHKO (Luhaňovicko), odlesněny byly většinou údolní polohy. V jižní části jsou lesy soustředěny podél hranice se Slovenskou republikou a na hřebeni Bílých Karpat vytvářejí souvislý, ale různorodý pás. Na přechodu do zemědělsky užívané krajiny vytvářejí lesy celky s výrazně členitými okraji.

Stávající lesní porosty mají oproti přírodním lesům vlastněnou druhovou skladbu, na mnoha místech se však i přes dlouhodobé lesnické hospodašení zachovaly souvislé celky, kde aktuální dřevinná skladba odpovídá přírodnímu složení porostů.

Porostní skladba porostů je na podmínky ČR i jiných CHKO poměrně diferencovaná. Převládají listnaté lesy (cca 58 %), směrem k severu se podíl jehličnatých zvyšuje. Nejvíce zastoupeny z dřevin jsou buk (cca 32 %) a smrk (cca 29 %). Vyššího podílu dosahuje jeřáb (cca 12 %) a borovice (cca 8 %), habr (5 %) a modřín (cca 4 %). Na zbylé cca desetině nejvíce podílí jasan, lípa, klen, bříza ad.

Běžnými porostními typy jsou smrkové porosty (v celé CHKO), borové porosty (jen v severní části CHKO), bukové porosty (v celé CHKO), směsi listnatých dřevin bez výraznější dominance některé z dřevin (v jižní a střední části CHKO) a směsi s převahou dubu i habru (v jižní části CHKO).

Ze 71 % jsou lesy v CHKO Bílé Karpaty zařazeny do kategorie lesů hospodářských, zbylých 29 % tvoří lesy zvláště uhlí.

Nelesní půda

Území Bílých Karpat je z hlediska zaměření zemědělské výroby nejednotné, vyplývající z různých přírodních a půdních podmínek v jižní, střední a severní části CHKO.

Zemědělská půda zaujímá v soulasnosti cca 52 % území CHKO. V rámci ZPF převládají louky a pastviny (trvalé travní porosty) s cca 53 %. Typickým prvkem krajiny jsou ovocné sady, často ve vazbě na sídla, které jsou evidovány na 0,6 % území. Orná půda se nachází především v nížších polohách. Od devadesátých let 20. století však byly stovky hektarů orné půdy zatravněny.

V nížších polohách je charakteristická značná velikost jednotlivých půdních bloků. V chovu hospodářských zvířat převládá chov skotu bez tržní produkce mléka. Ve středních a vyšších polohách je půda udržována sečením, používá pastvou skotu, zejména ve zlínské části území je významně zastoupen chov ovcí, a to i v nížších polohách.

Louky

Nejcharakterističtějším nelesním typem vegetace Bílých Karpat jsou kvěnaté orchidejové louky, které patří k druhově nejbohatším typům luňních porostů ve střední Evropě. Mimořádně rozsáhlé plochy této vegetace se nacházejí v jihozápadní části CHKO (mezi Bystřicí pod Lopeníkem a Radčovem). Kvěnaté louky Bílých Karpat hostí velice bohatou faunu a představují důležitá útočiště pro několik desítek vzácných a ohrožených druhů hmyzu.

Osídlení

Na území CHKO Bílé Karpaty se nachází i zasahuje svojí působností 68 obcí (82 katastrů), z nichž s výjimkou Lipova, Nivnice, Bánova a Újezdu zasahují všechny do CHKO svým zastavěným územím. Větší sídelní útvary a reprezentují obce Stráhnice, Bojkovice, Luhaňovice, Slavičín, Brumov-Bylnice a Valašské Klobouky, jejichž počet obyvatel přesahuje 4 000. V CHKO převažují větší i středně velké vsi s počtem obyvatel nejméně 1000 obyvatel. Méně než 300 obyvatel má pouze pět sídel.

Zástavba sídel je typicky vázána na údolní sníženiny i okrajovou část CHKO (jihozápad) s plochým terénem v jižní části Vizovické vrchoviny, používá Dolnomoravského úvalu. Ve vyšších polohách se vyskytuje specifická rozptýlená zástavba kopanářských vsí (střední části CHKO).

Doprava

Územím CHKO Bílé Karpaty prochází několik silnic I. třídy, které představují dopravní spojení se Slovenskou republikou (I/50, I/54, I/57, I/71). Silnice I. třídy překračují hranici ČR v údolích a přetínají pohoří ve směru severozápadníjihu (severníjihu). Důležitými dopravními cestami jsou rovněž silnice II. třídy a silnice III. třídy není příliš hustá. Komunikace nížších tříd jsou často vedeny ve směru severozápadníjihu (kolmo na hřeben hor) a běžná je situace jejich slepého ukončení ve vsi na úpatí (dále k hřebeni pokračují jen účelové lesní a polní cesty).

Pro železniční dopravu slouží na území CHKO tři tratě z nichž dvě slouží k dopravě do Slovenska (trať č. 341 a 343).

Průmysl

CHKO Bílé Karpaty je převážně lesozemědělsky zaměřeným územím. Průmyslová výroba je přítomna ve větších sídlech (mikroregionálních centrech). Významnější průmyslová centra jsou ve Stráhnici (průmyslová zóna několika menších firem), Velké nad Velíčkou (Kordárna a přádky, technické textilie), Květné (sklářny), Slavičíně (podnikatelský inkubátor v areálu bývalých Vlárských strojren), Hrádku na Vlárské dráze (průmyslová zóna, strojrenství, lakovna), Valašských Kloboukách (Fare a výroba obuvi, dřeva a kartonů, listicí prostědky), Brumov-Bylnici (průmyslová zóna MEZ, strojrenství), Rokytnici (fa TVD, strojrenství), Vrbčicích (VOP-026 Āternberk, fa Bochemie, a. s. - recyklace expirovaného raketového paliva), Bojkovicích (kovová výroba, vstřikování plastů, strojrenství, chemická výroba).

CHKO Bílé Karpaty

Preventivní hodnocení krajinného rázu území

B. Prostorová a charakterová diferenciace území

B.1 Úvod

V souladu s metodickými pokyny citovanými v kapitole A.2 byla pro CHKO Bílé Karpaty provedena prostorová a charakterová diferenciací území. Diferenciací území je pojata dvouúrovňová. První úroveň je rozdělení území na **oblasti krajinného rázu** – OKR (přibližný ekvivalent základního krajinného celku), druhou úroveň pak rozdělení vymezených oblastí krajinného rázu na **místa krajinného rázu** – MKR (ekvivalent krajinného prostoru).

Navazující krok poté představuje **delimitace území** z hlediska ochrany krajinného rázu, kdy jednotlivá vymezená místa krajinného rázu jsou zařazena do tří stupňů – pásem ochrany. Nezbytnou součástí delimitace území je také stanovení podmínek ochrany a možností využívání území v daných MKR ve všech pásmech ochrany. Blíže je tato problematika specifikována v příslušné části kapitole.

Oblastí krajinného rázu je označována ta část zemského povrchu, kde lze sledovat jednotu přírodních a kulturněhistorických jevů, které tak mohou tvořit charakteristické znaky a rysy území. Odhalení těchto znaků pak může být vodítkem nejen pro definici oblastí krajinného rázu, ale také k možné (subjektivní) regionalizaci území dle výše uvedených skupin kritérií a tedy nalezení odlišností mezi jednotlivými oblastmi krajinného rázu. Kritérii pro vymezení oblastí krajinného rázu mohou být aspekty fyzikogeografické (morfologie území, vegetační kryt a kombinace těchto a jiných složek – například lesnatá rybníčná krajina), kulturněhistorické (etnografie, historie, hospodářské zaměření, urbanizace a výskyt určitého sídla a jeho spádovost aj.). Důležitý aspekt definice oblastí krajinného rázu spočívá v možnosti nalézt určité kulturněhistorické souvislosti, které mohou být determinantami podoby území a jeho rázu.

Určujícím hlediskem pro vymezení oblastí krajinného rázu v této studii byla kritéria kulturněhistorická a národopisné rozdělení území jako sdružující kritérium vycházející zejména z etnografického členění, vývoje osídlení a vlastního charakteru sídel.

Provedená regionalizace (diferenciací) byla poté ve větší míře korigována a zprůměrnána na základě terénní morfologie a aktuálního stavu území, především využití půdy.

Na území CHKO Bílé Karpaty bylo vymezeno celkem 6 níže uvedených oblastí krajinného rázu (viz obr. 1. B.1):

A – Valašsko

B – Luhačovické Zálesí

C – Uherskobrodsko (Uherskobrodské Dolnořácko)

D – Moravské Kopanice

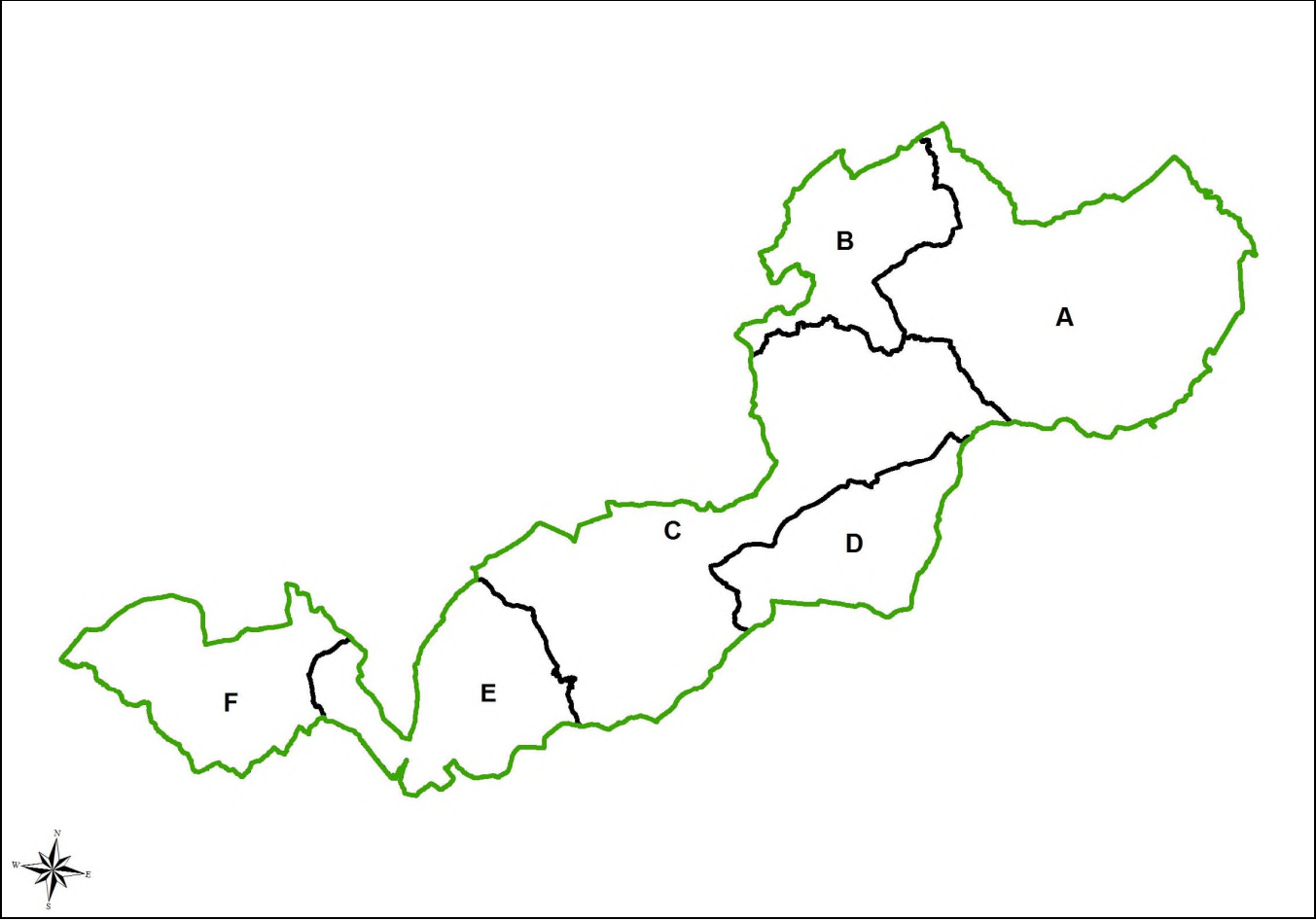
E – Hornírácko

F – Strážnické Dolnořácko

Místo krajinného rázu reprezentuje nižší jednotku území vymezenou již na základě vizuálních vlastností, jedná se o svébytný vizuálně zcela a tématem souvislý prostor, v němž lze plošně sledovat základní charakteristiky a znaky krajinného rázu. Typické ohraničení míst krajinného rázu tvoří pohledové bariéry – terénní horizonty a lesní okraje (přechody lesní a jiného typu krajiny). Místem krajinného rázu však může být i zcela specifická část území vymezená na základě jiného než vizuálního hlediska – například významná elevace, souvisle urbanizované území nebo zcela specifický prostor s mimořádným kulturněhistorickým významem a atypickým využitím.

Na území CHKO bylo vymezeno celkem 72 míst krajinného rázu, jejich výlet, zařazení do oblastí krajinného rázu a zařazení do odstupňovaného pásma ochrany krajinného rázu je uvedeno v kapitole B.3.

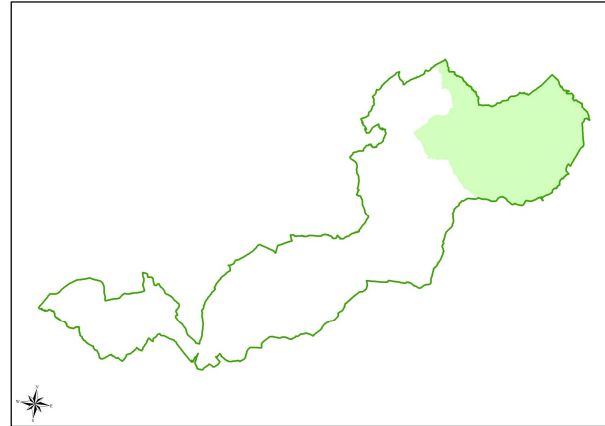
obr. 1. B. 1: Diferenciací CHKO Bílé Karpaty na oblasti krajinného rázu

B.2 Charakteristika oblastí krajinného rázu (OKR)

OKR A ñ Valaḡsko

Rozlehlá OKR s markantními vlivy valašské kolonizace, resp. jeho jihovýchodní část zvaná Závrhí zasahující do CHKO Bílé Karpaty v její severovýchodní části. Do oblasti bylo zařleno i pšechodové území k sousední oblasti krajinného rázu Luhařovické Zálesí, kde dochází k prolínání prvků patrných pšedevgím v lidové architektuře.

Geomorfologicky se Východní část oblasti se rozkládá v severní části Bílých Karpat, východní část oblasti zasahuje do Vizovické vrchoviny. Reliéf Bílých Karpat má horský charakter, zejména pšhraniční část horstva ve východní a jižní části oblasti. Východní část oblasti zasahující do Vizovických vrchů má méně členitý morfológii, v okolí Slavilína charakteru rozlehlé kotliny. Východní část území tvoší protáhlé hšbetní struktury, oddělené údolím Vlárý a jejích pštoků (Nedaňovky, Brumovky). Kromě hraničního hšbene s vrcholy Kařuru (791,3 m n. m.), Průklesů (835,5 m n. m.), Javorníku (782,5 m n. m.) k nim patší hšbet Královec a Pločiny a Pohár, jenž dále po průlomu Brumovky pokračuje směrem k jihozápadu (Stráně Kubovec). Tato struktura (Chmelovská hornatina) tvoší okrajovou část Bílých Karpat.

Specifikem přírodní charakteristiky v celorepublikovém měřítku představuje působnost k povodí Váhu. Tokem, jenž odvodňuje téměř celou oblast, je Vlára. Její směřování k toku Váhu je dáno způsobem erozí, kterou prochází hlavní hřeben Bílých Karpat (Vlárský průsmyk). Ve střední části oblasti (nad Bylnicí) protéká širokou sníženinou, blíže k hranici se její údolí zužuje. V některých úsecích má zachovalé šelý V Bylnici přebírá již uvedenou Brumovku, do níž se zleva vlévá Nedaňovka, jenž rovněž vytvořila široké údolí. Západní část oblasti v okolí Slavířína odvodňuje síka, vlévající se do Vlára zprava nad Bohuslavicemi. Vedle uvedených hlavních toků se v povodí Vlára vyskytuje celá řada drobných přítoků, jenž vytváří kratší údolí ve svažitých partiích hřbetů. V rámci vodní síťky nelze opomenout bohatý výskyt pramenů, především ve východní části oblasti (okolí Královce aj.)

Oblast se vyznačuje značnou lesnatostí. Souvislá lesní zeleň je vázána především na vrcholové a svažité partie hřbetů a celá příhraniční část s výjimkou okolí Vysoké, Chmelovská hornatina (hřbet Královec a Pločiny a Pohár a Stráně Kubovec), okolí Haluzic včetně vojenského prostoru Vrbice. Především v okolí Vlárského průsmyku se lesní prostory vyznačují pestrou dřevinou skladbou s vysokým podílem listnáčů. Velmi početné jsou i menší lesní celky v různých částech oblasti. Odlesněná půda je vázána na polohy v blízkosti toků, vystupuje však i výše do svahů (střední část oblasti, enklávy odlesněné půdy se vyskytují i ve výšších polohách). Nižší lesnatost má kotlina v okolí Slavířína. Značnou pévahu v rámci zeměpisné půdy mají travní porosty. Výrazným znakem je početná mimolesní zeleň vázaná na vodní toky, komunikace i volně v krajině. I v této části CHKO se vyskytují sady, pěstované zázemí sídel.

V kulturně-historické charakteristice oblasti se do dnešní doby odráží zpřesnění hospodaření v krajině. Mýcením lesů, salašnickým způsobem chovu dobytka a dalších hospodářských zvířat byl konstituován stávající obraz krajiny, především mimo zastavěné území. Dlouhodobě konsolidované je rozčlenění lesních (výhledově hřebcové a svažité polohy) a nelesních ploch. Změna ve využití půdy během posledního století je naopak patrná na velikosti zastavěného území, které se zvýšilo u větších i menších sídel. Sídla na jihozápadě Valašska mají obvykle rozvolněnou širou řadou zastavbu v údolí toku. Široká zastavba se vyznačuje množstvím proluk a často nejednotnou stavební řadou. Při okrajích se vyskytuje shluková zastavba, vzniklá rozdělením jednoho statku do více domácností. Typickým prvkem je rozčlenění rozptýlené pasekářské zastavby na svazích hraničního hřebce Bílých Karpat (Ústí nad Vláskou, Bylnice).

Pro podobu území (využití krajiny), jež pťetrvává do souľasnosti, sehrála zásadní úlohu valaťská kolonizace probíhajcí od 16. století. Doloťené osídlení dnešního (jižního) Valaťka vťak sahá již o několik století dšve. Tento prostor se rozkládal v blízkosti dťleťitť obchodní cesty, tzv. Vlárského prťšmyku, jenť spojoval Pováhí s Pomoravím. V dobťrostoucího významu Vlárského prťšmyku, bylo nejspíťe patrnť dťvodť ochrany této obchodní trasy, postaveno opevnťné sídlíť na jehoť místť byl pozdťji vybudován brumovský hrad. Královský hrad Brumov je doloťen roku 1255. Od poloviny 13. století a ve 14. století zde probíhala první vťťí kolonizaľní vlna (zaloťena byla napť Nedaťova Lhota). Centrem oblasti se poté stávající Valaťské Klobouky. Vliv na osídlení území (zánik řady sídel) mťy uherské války ve druhé polovinť15. století.

V 16. století počaly být osídlovány vyčtyř pro hřivobytí méně výhodné horské polohy. A charakteristický způsob hospodaření užívaný v rumunském Valašsku (obdělávání horských kopanic, chov ovců a koz) dal této kolonizaci název ř valašská.ó (<http://www.valasskeklobouky.cz/historie/>) V této době byla rovněž hojně provozována soukenická výroba. Přítomnost Valachů byla spojena s více dramatickými událostmi ř Valaři se bouřili a rebelovali, protože byli horké krve. V roce 1620 proti Habsburkům, v 17. století proti církvi, v 18. století zase proti bohatým.ó (<http://www.valasskeklobouky.cz/historie/>) S tím byl spojena hospodářská stagnace území. Obyvatelstvo pracovalo převážně v zemědělství, jeř však řasem nedostávalo k obživě rostoucího počtu obyvatel. Pěstovány byly brambory, oves, řito, len, prosa, popř dalejš Poměrně rozvinutá byla domácí výroba nářadí a jiných výrobků pro běžné použití v domácnosti ři hospodářství.

Ve druhé polovině 19. století začali lidé odcházet za obživou jinde. Soustředění výroby s nástupem průmyslu přirozeně došlo ve větších centrech. Podnikatelskými symboly jižního Valašska se staly jména Pivlečka a Čerý: v roce 1860 byla ve Slavičíně založena Pivlečkova koželužská dílna, která postupně vyrostla v obuvnickou továrnu, podobně v továrnu vyvinula kloboucká textilní dílna Františka Čerého (1882). <http://www.valasskeklobouky.cz/historie/> Další významná hospodářská odvětví se rozvinula v meziválečném období (zbrojovka v Bohuslavicích) a především po II. světové válce (elektrotechnický průmysl v Brumově vlárské strojírny ve Slavičíně strojírenská výroba ve Valašských Kloboukách). Významným aspektem byla kolektivizace zemědělství a vznik jednotných zemědělských družstev (v Bohuslavicích, Divnicích, Lipíně Brumově Valašských Kloboukách). Z posledního období lze uvést výrobní areál u Rokytnice (TVD) či průmyslovou zónu Divnice. V posledních desetiletích tvoší

dřleňitý rys území také rekreace realizovaná v různých formách. K pobytovým formám slouží vedle rozmanité rekreační infrastruktury také objekty druhého bydlení (chaty).

Oblast krajinného rázu představuje Valašsko rozlehlé prostorově značně diferencované území. Určujícím faktorem vizuálního projevu je především výrazná terénní morfologie. Protáhlé hřbetní struktury, popř. z nich vystupující boční hřebeny, jejichž vrcholové polohy se nacházejí stovky metrů nad údolími toků, členění území do více dílčích prostorů (vymezených jako místa krajinného rázu viz kapitola 3). Spoluformujícím prvkem základního prostorového členění území pak je vegetační kryt s rozsahem souvisle zalesněných poloh.

Určité typy oblasti i alespoň její části v rámci orogénu Bílých Karpat představuje Bylnická kotlina, v níž se nachází soutoková oblast Vlárky s Brumovkou, která nedaleko nad soutokem přebírá Nedašovský potok protékající podobně jako Vlárka širokým údolím. Utvořila se zde tak výrazná široká deprese o třech vrších. Naprostá většina Bylnické kotliny je bezlesá, přilehlé odlesnělé partie se rozkládají i výše do svahů okrajových hřbetů. Jak z údolních poloh tak (ještě silněji) z odlesněných svahů se nabízí jedinečné scenérie horského reliéfu tvořené táhlými lesnatými hřbety s členitými lesnatými horizonty. Jedná se o krajinu velkého měřítka, kde však se však vedle vertikálního dimenze formované zářeznými údolími a nad nimi vystupujícími elevacemi hřbetů uplatňuje i dimenze horizontální. To je do značné míry dáno také již zmíněným množstvím odlesněných míst ve vyšších polohách (typicky například elevace Na nivách i Rovně v jižní části oblasti), z kterých se otevírají dálkové výhledy na jedinečnou krajinnou scénu uvnitř horstva v severní části Bílých Karpat. Totéž platí i pro pohledy z pozic vně CHKO. V západní části oblasti v okolí Slavířína má krajina více otevřený charakter se silnějším uplatněním horizontálního měřítka.

Celkový obraz krajiny v členitém terénu zásadním způsobem formuje využití půdy, jež vychází právě z terénní morfologie. Cenným rysem vizuálního přetváření krajiny je přechod z odlesněných poloh do souvislého lesa pokrývajících vrcholové partie hřbetů. Na odlesnělé údolní partie navazují smíšené polohy s menšími lesními celky, letnými remízky i výhledy, které následně přecházejí do lesních komplexů. Krajina se tak celkově (v makroměřítku) vyznačuje členitou strukturou. V dílčích pohledech kolorit dotváří typologicky rozmanitá rozptýlená zeleň s liniovou (více i méně souvislé doprovody, meze), skupinovou, soliterní, popř. jiné vegetační formace, mj. ve vazbě na zástavbu sídel (sady).

Převážně v odlesněných údolních polohách je rozložena souvislá zástavba sídel využívající terénní predispozice (údolní vsi). Vyšší polohy jsou převážně neosídleny, v jižní části oblasti (Bylnicko, Řítná nad Vlárkou) se však vyskytuje stará pasekářská zástavba, jenž má naopak typický rozptýlený charakter. Výrazného projevu v dílčích krajinných scénériích dosahují větší sídelní celky (Brumov-Bylnice) Valašské Kloubouky, Slavířín, popř. další, v jejichž rámci vynikají atributy městské zástavby s bytovými domy, výrobní areály, komíny.

obr. 1. B. 2: Severní část pohorí Bílých Karpat v pohledu z cesty z Javorníku do Bylnice k východu (nad Plářavami)

Hlavní znaky a hodnoty krajinného rázu a v měřítku vymezené OKR

Přírodní charakteristika krajinného rázu:

- Členitý horský reliéf severní části Bílých Karpat
- Plošný terén v okrajové části Vizovické vrchoviny na přechodu do Bílých Karpat
- Protáhlé hřbety oddělené širokým údolím toku Vlárky a jejích přítoků
- Vlárka je hlavní tok oblasti odvádějící vody do Váhu; významný tok se zachovalými úseky šel'igů
- Síť drobných přítoků vytvářející kratší boční údolí v hřbetních strukturách
- Značná lesnatost území s plošně zalesněnými vyššími polohami
- Vysoký podíl listnatých lesů (odpovídající přirozené druhové skladbě)
- Převaha travních porostů na zemědělské půdě
- Bohatý výskyt drobné lesní a mimolesní (sídelní) zeleně s remízky, sady, doprovody podél vodotečí a komunikací
- Hojný výskyt pramenů
- Úpravy síťové vodních poměrů

Kulturní a historická charakteristika krajinného rázu:

- Dlouhodobě osídlené území v exponovaném prostoru na staré obchodní trase
- Hrad Brumov je významná kulturně-historická dominanta spojená s polítky osídlení území
- Zřetelný projev valašské kolonizace území na stávajícím charakteru osídlení a využití půdy
- Dlouhodobě stabilizované využití půdy ve volné krajině (rozsah lesních a mimolesních ploch)
- Převládající extenzivní využití zemědělské půdy (pastva)
- Urbanizace (industrializace) v dílčích částech území s výskytem mikroregionálních městských center
- Vlárský průsmyk je dopravní koridor mezinárodního významu (silnice I/57, železnice)
- Výskyt letných kulturně-historických dominant
- Využívaný rekreační potenciál
- Vojenský prostor Vrbůvce je využití území specifického účelu

Vizuální charakteristika krajinného rázu:

- Společné i rovnocenné uplatnění horizontální i vertikální dimenze v prostorových vztazích, velké množství prostoru
- Přítomnost výrazných prostorových dominant i táhlých hřbetů utvářejících členité zelené horizonty
- Tok Vlárý i přirozená členitá osa území
- Přítomnost jedinečných krajinných scénérií dominantně formovaných horským reliéfem v severní části Bílých Karpat
- Členitá krajinná struktura, plynulý přechod z odlesněných údolních poloh do lesních komplexů ve vrcholových polohách
- Bohatý výskyt diferencované rozptýlené zeleně formující esteticky hodnotný obraz krajiny
- Charakteristické formy osídlení vázané na údolí toků i pasekářské zástavby ve výšších polohách
- Uplatnění výrobních areálů i urbanizovaných celků v dílčích scénériích
- Převládající harmonické utváření krajinné scény dané zachovalostí přírodních i přírodních prvků

Pozitivní krajinné dominanty

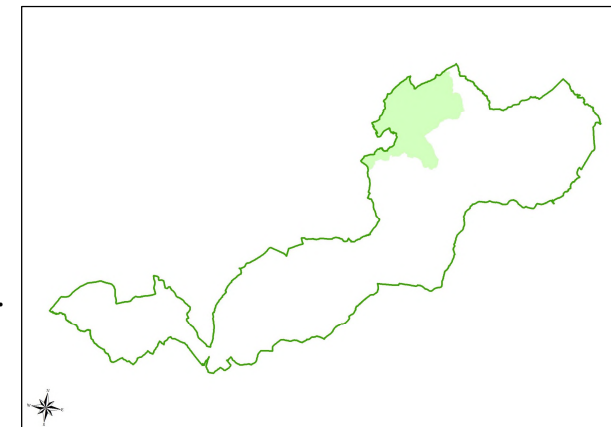
- Horské hřebeny Bílých Karpat (Královec i Pločiny i Pohár; Stráně i Kubovec; Práklasy, Orkoulá, hraniční hřebeny s vrcholy Kačírů, Kosáku, Javorníku)
- Zřícenina hradu Brumov, zámek a park Slavičín
- Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Nedažově, kostel sv. Václava v Brumově, kostel sv. Vojtěcha ve Slavičíně, kostel sv. Michaela ve Vlachovicích, kostel sv. Josefa ve Gřitné nad Vlčí

Negativní krajinné dominanty

- Průmyslový areál TVD u Rokytnice
- Hotel Jelenovská

OKR B i Luhařovické Zálesí

Oblast krajinného rázu vyplývající severní i severozápadní část CHKO. Jedná se o území, v němž se od středověku potkávaly vlivy horského osídlení Valašska a níže položených oblastí Slovácka a Hané. Centrem oblasti, jejíž větší část se nachází v CHKO Bílé Karpaty, jsou Luhařovice. Historicko-etnografické vymezení Luhařovského Zálesí bylo provedeno prof. A. Václavíkem. Na území dnešní CHKO do ní vedle Luhařovic spadají obce Kladná-Hlín, Přelkovice, Rudice, Rudimov, Petřívka, Nevěnová, Lipová, Slopné, Sehradice, Horní Lhota a Dolní Lhota.

Celá oblast leží ve Vizovické vrchovině (geomorfologický celek), z velké většiny pak v Haluzické vrchovině. Terén zde nedosahuje takových výšek jako na Valašsku (především v jeho východní části). Nejvyšší partie se nachází jihozápadně od elevace Uhliska s výškou cca 536 m n. m. Větší část oblasti vyplňuje široký plochý hřbet i soustava hřbetů rozčleněných kratšími údolími, jenž se svažuje k západu i k severozápadu do údolí Gřávnice, k jihovýchodu pozvolněji do Slavičinské kotliny, k jihu do údolí Kladenky a jejích přítoků. Z rozvodné oblasti vytékají kratší toky, kromě uvedených Gřávnice a přítoky Vlárý (s ústím, povodí Váhu) i Olšavy (povodí Moravy). Území je bohaté na výskyt minerálních pramenů rozmanitého chemismu. Na toku Gřávnice byla vybudována vodní nádrž Luhařovice, nejvyšší svého druhu na území CHKO. Rozsah lesnatých a odlesněných ploch v oblasti je srovnatelný. Více lesnatá je severní výše položená část oblasti a rozvodné hřbety menších údolí. V plochách pastvin se vyskytuje hojná nelesní zeleň, která je rovněž vázána na vodní toky a zástavbu sídel (mj. řasné sady).

Doklady nejstaršího doložené osídlení oblasti pocházejí z části nacházející se mimo CHKO (Biskupice, Velký Ošechov). Od poloviny 13. století do poloviny 14. století zde probíhala důležitá kolonizační vlna, převažně česká (v tomto období byly založeny například Slopné, Sehradice i Pozlovice). V 16. století zde nastal po období husitských válek a následných tíživých fázích hospodářský vzestup. Rozvoj přinejmenším rozšířený chov ovcí a koz, tedy "valašského dobytka", rybníkářství a pivovarnictví. (http://www.luhacovskezalesi.cz/mikroregion/) V 17. století však opěť přišel úpadek. Zemědělská oblast byla zaměřena na dobytkářství, pěstování ovoce (výrobu pálenky) i vlnářství. Průmysl v záleském mikroregionu reprezentovaly například výroba borovičky, slivovice a likérů Jelínek a synové (Luhařovice, 1856; http://www.luhacovskezalesi.cz/mikroregion) Zásadní skuteností, přetvářející a identifikující oblast do současnosti, se stal rozvoj lázeňské činnosti v Luhařovicích. Poprvé byly luhařovické prameny lékařsky zhodnoceny již roku 1669. V lázních vyvěrá celkem 16 léčebných vod, jeden pramen je sirný (nejznámější z nich jsou Vincentka, Ottovka, Aloiska a Amandka). Dnes jsou Luhařovice našimi jedinými lázními s kompletním zařízením pro léčení cest dýchacích. (http://www.luhacovskezalesi.cz/mikroregion) Město je významné rovněž svojí architekturou (D. Jurkovič) Rozvojem lázeňství přinesl další možnosti pracovního uplatnění. I dnes je zde však významná dojíždějka za prací do větších blízkých center (Zlín, Uherský Brod). V údolí Gřávnice,

kde je nejvíce koncentrována sídlení zástavba, je pěstomen i průmysl, pševáhnŮvŮgák mimo hranice CHKO (Luhlaovice). V Dolní LhotŮje v provozu potravinášský závod firmy Podravka-Lagris a. s.

Pšestohe krajina Luhlaovického Zálesí zasahující do CHKO nemá takové prostorové mŮštŮko jako sousední Valašsko (orogén Bílých Karpat), vyznačuje se rovnŮh znaŮnou vertikální řlenitostí. Údolí Ůtávnice v Luhlaovicích a okolí má dynamilťŮgŮ charakter, levostranné údolní svahy se zde sklánŮjí pškšŮje, toky pramenící na rozvodném hšbetu a odtékající k jihovýchodu ři k jihu (Lipovský potok, š Ůka, Kladenka) vytváš ménŮ zaššlé avŮgák i tak výrazné sníženiny. MŮlí údolí uvedených tokŮ jsou odlesnŮna a vytváš harmonicky pšobící díllí prostory s bohatou lesní i rozptýlenou zelení a řlenitými okraji vetŮjí lesních celkŮ. Vrcholová řást rozvodného hšbetu (Uhliska) je ploŮnŮ zalesnŮná. MenŮí rozvodné hšbety mezi jednotlivými toky jsou rovnŮh zalesnŮny. Vrcholové lesnaté partie území zde vytvášŮjí mŮkké zelené horizonty. Údolí Ůtávnice pš severovýchodní hranici OKR (i CHKO) je výraznŮ spoluformována sídelní zástavbou, která se táhne takšŮka souvisle podél celého toku. Zcela specifické postavení díky svému lázeřskému zamŮčení a osobité architektuše a zaujímá mŮsto Luhlaovice. VýŮe proti proudu vzhled sídel rovnŮh nabývá zšetelných mŮtských rysŮ (Dolní Lhota, Horní Lhota). Atypický prvek pak tvoš Luhlaovická pšehrada a její okolí s rekreařní zástavbou v blízkosti. Východní ři jihovýchodní řást oblasti má zšetelný venkovský lesozemŮlŮský ráz.

obr. ř. B. 3: Údolí LukŮňky v pohledu od východu

Hlavní znaky a hodnoty krajinného rázu ř v mŮštŮku vymezené OKR

Znaky a hodnoty pširodní charakteristiky krajinného rázu:

- Reliéf Vizovické vrchoviny s ploŮgými hšbety a kratŮými údolími
- Rozvodná oblast povodí Moravy a Váhu
- Zaššlé údolí Ůtávnice pš severovýchodní hranici oblasti
- Rovnocenné zastoupení lesní a nelesní pšřdy, zalesnŮní vrcholových partií
- Pševaha travních porostŮ na zemŮlŮské pšřdŮ
- Pořetná nelesní zeleř
- Hojný výskyt minerálních pramenŮ

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Historicky pševaňující lesozemŮlŮské vyuŮití pšřdy
- Zásadní lázeřská funkce mŮsta Luhlaovice s historickou tradicí

- VyuŮíváný rekreařní potenciál ve vazbŮpšedevŮím na vŮhlas lázeřství

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Dominanta lesnatého hšbet ř Uhliskaó utvášŮjící vertikální osu území
- Výskyt díllíích harmonicky pšobících prostorŮ v údolí menŮích tokŮ
- MŮkké lesnaté horizonty ři sledy horizontŮ
- Urbanizované údolí Ůtávnice se specifickým projevem mŮtské ř lázeřské architektury
- Pševaňující venkovský kolorit
- Pševaňující harmonické utvášení krajinné scény dané zachovalostí pširodních ři pšrodŮblízkých prvkŮ

Pozitivní krajinné dominanty

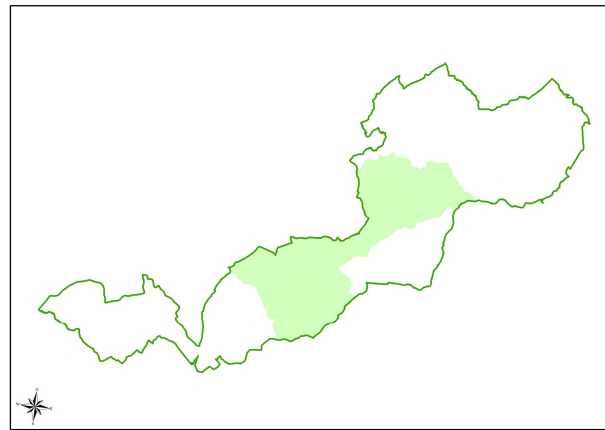
- ZalesnŮný hšbet nad tokem Luhlaovického potoka s vrchy Uhliska, Kamenilřná a ObŮová
- Kostel Panny Marie Karmelské v Dolní LhotŮ kaple Panny Marie v NevŮgové, kaple sv. Václava v Lipové

Negativní krajinné dominanty

- ZemŮlŮský areál Slopné

OKR C ñ Uherskobrodsko

Nejrozlehlejší oblast vyplňuje střední část CHKO s výjimkou hornaté pšhraniční části v okolí masivu Lopeníku ň Moravské Kopanice, která je díky specifickým znakŧm vymezena jako samostatná OKR. Oblast Uherskobrodsko ňi Uherskobrodského Dolŧřacka, jeŧ se rozkládá i vnŧCHKO Bílé Karpaty, tvoŧí jednu z podoblastí ŧŧŧího území oznaŧované dnes jako Slovácké Dolŧřacko. Uherskobrodsko je místŧ nŧkdy oznaŧováno jako Záhoŧ. Samotný termín Dolŧřacko je mladého data, ujal se v meziválečném období pro velkou oblast Pomoraví od Napajedel aŧ k Hodonínu. Vedle uherskobrodsko zahrnuje v soulasnosti rovnŧ Napajedelsko, Uherskohradiŧŧsko s Uherskoostroŧskem, Veselsko s Moravskopíseckem a Bzeneckem a Stráŧnicko s Kyjovskem. Uvedené podooblasti se liŧí kulturními specifiky, zejména krojem a písŧni. Poslední jmenované ň Stráŧnické Dolŧřacko rovnŧ zasahuje na území CHKO a je vymezeno jako samostatná oblast krajinného rázu (F).

Východní část oblasti tvoří k severu i k severozápadu skloněný reliéf rozlíněný říčními údolími kratších toků, jež náleží do povodí Moravy. Rokytenka v severovýchodní části, která se vlévá do Vlavy, Hrubá a Klanešnice v jihovýchodní části OKR náleží k povodí Váhu. Odlišný charakter od výše terénní morfologie má údolí Olšavy, která odvodňuje severní část OKR a především jižní cíp, kde se nachází Velká Javošnice s nejvyšším vrcholem ČKO a pohoří Bílých Karpat. Tato část má s vrcholem Velké Javošnice má horský charakter s příkrými. Východně od Velké Javošnice se nachází rovněž na státní hranici vrchol Jelence (925,1 m n. m.), druhá nejvyšší elevace v pohoří Bílých Karpat. Výrazným morfologickým prvkem je nížší hřbet Komešské vrchoviny s dominantou Studeného vrchu (646,4 m n. m.). Hřeben Starohrozenkovské hornatiny od Lokova (738,5 m n. m.) až ke Hradisku (647,9 m n. m.) tvoří hranici mezi OKR Uherskobrodsko a Moravské Kopanice. Lesnatost území v oblasti je značná, převažuje však zemědělská půda. Zalesněny jsou nejvyšší partie oblasti s svahy masivu Velké Javošnice, zmíněný hraniční hřbet, popřímo nížší rozvodné hřbety mezi údolími toků v podhříbí (sever oblasti). Na skladech ŽPZ převažují travní porosty iasto líněné mimolesní zelení, nikoliv nepatrně zastoupena je orná půda a také sady. V jižní části pod svahy masivu Velké Javošnice se nachází několik lokalit s výskytem druhově bohatých luk, vyhlášených jako zvláště chráněná území. Oblast je poměrně chudá na stojaté vodní útvary. Východní nádrže reprezentují vodní dílo Bojkovice s severní hranicí oblasti i rybník Ordov ležící přímo na hranici ČKO východně od Suché Lozi. Menší rybníky se místy vyskytují na menších tocích.

Osídlení na Slovácku je historicky doloženo od středověku, z období tzv. velké kolonizace ve 13. a 14. století, to však převážně na místech s již existujícím osídlením. Nové obce byly zakládány lokátorem, který stál v celé obce a rozdělil pozemky v katastru na jednotlivé tratě obdobné kvality. (Hrdoušek, 2001) Kulturně-historický vývoj území se i zde projevuje odlišně od okolních podmínek, jež jsou v poměrně rozlehlé oblasti dosti diferencované. Vrcholové polohy v pohraničí

neskýtaly pŕslig pŕshodné podmínky a dlouhodobŕžŕstaly zalesnŕhy, coŕ pŕŕtrvává do souľasné doby. Rozsah lesních a bezlesých ploch je stabilní rovnŕŕ dlouhodobŕ Zemŕlŕská výroba byla dlouhodobŕ orientována více na pŕŕstování plodin a také ovocnáŕství. Chov hospodáŕských zvíŕŕt se více rozŕŕl aŕ v prŕbŕhu 20. století. Pro zemŕlŕské hospodaŕení pŕŕznivŕŕgím podhŕŕŕ je dodnes koncentrována vŕŕgina sídel. Ta byla zakládána v údolních polohách pŕŕ tocích. Sídla mají typickou ulicovou ŕi silniŕní urbanistickou formu s typickou traŕovou pluŕhinou ŕ pásovým ŕazením pozemkŕŕ za usedlostmi (zahrada, pole, louka, les).

V oblasti pŕŕevaŕují rozlehlejší sídla. Nejvŕŕším z nich je mŕŕsto Bojkovice v severní ŕásti oblasti. Ve mŕŕstŕ je v provozu nŕŕkolik vŕŕŕch podnikŕ strojírenského ŕi chemického prŕmyslu. Nad mŕŕstem se nachází významná kulturnŕhistorická dominanta zámku Nový Svŕŕlov. Prŕmyslová výroba je pŕŕtomna také v Kvŕŕné (dŕŕvozpracující). Dominantním hospodáŕským odvŕŕvím v oblasti je uvedené zemŕŕŕŕství, coŕŕ dokládá výskyt rozlehlých zemŕŕŕŕských provozŕ prakticky u vŕŕech obcí, vzniklých po kolektivizaci.

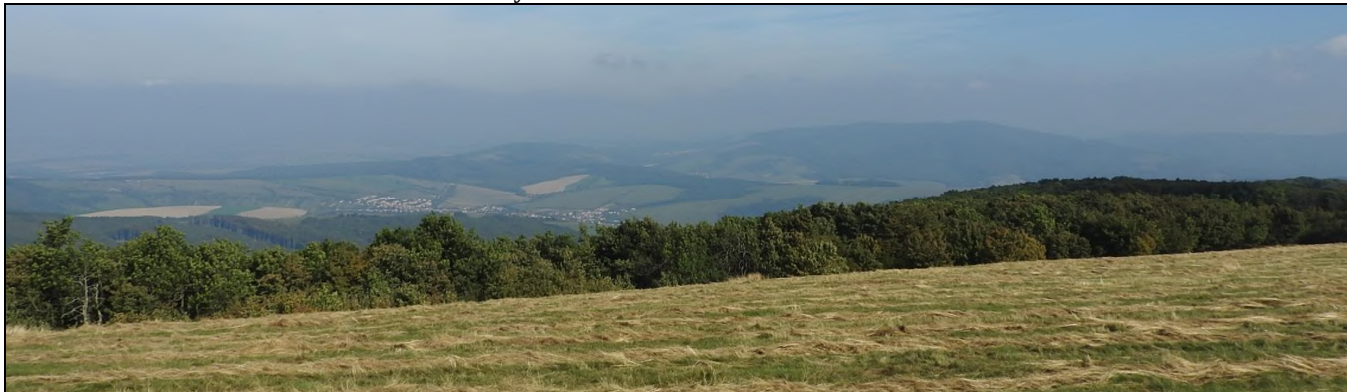
obr. 1. B. 4: Pohled ze svahů Lokova k severozápadu; dole v údolí Bojkovice, nad nimi zámek Nový Světlav

Diferenciace přírodních podmínek a od ní se odvíjejícího využití krajiny zásadním způsobem determinuje obraz zdejší krajiny. Z hlediska vizuálního působení lze v oblasti vyčlenit tři dílčí podoblasti. V severní části oblasti v okolí Bojkovic krajina nese znaky sousedního Valaška. Jedná se níže položenou lesozemědělskou extenzivněji využitou krajinu s hojným zastoupením travních porostů a sadů ve vazbě na sídelní zástavbu, s rovnocenným uplatněním horizontálního i vertikálního módu. Krajinnou osu zde tvoří řeka Olšava. Výraznou esteticky hodnotnou dominantu představuje harmonicky působící horizontálně i vertikálně členitá krajina, která se uplatňuje v četných scénériích, reprezentuje zámek Nový Světlav postavený na návrší nad tokem Olšavy. Po západní hranici oblasti má krajina více produkční charakter. Zde představuje zemědělská půda, která výše do svahů přechází v les. Krajinnou strukturu tvoří poměrně rozlehlé plochy zemědělské půdy na svazích členitějším zelením, v plošných polohách ohraničené výraznou linií zelení. Některé hluboké oddělovající jednotlivá údolí nejsou vždy zalesněná, v důsledku čehož vznikají poměrně velké areály otevřené krajiny. Významnou roli zastoupěny sady ve volné krajině má rozsáhlý sadový areál jihovýchodně od Suché Lozi. Sídlí se vyznačují zřetelnou údolní predispozicí a celkově kompaktní zástavbou, z které však vybočují u řady sídel zemědělské výrobní areály situované v některých případech do izolovaných, popřímo i vizuálně exponovaných poloh. Sady z nich dominují objekty kostelů, často i v jižní části oblasti (Strání, Bězová, Horní Němčice aj.) Jižní část

oblasti dominuje masiv Velké Javoštiny, jenž je součástí nejvyšší partií celého orogénu Bílých Karpat. Jediněná horská scenérie náleží k nejhodnotnějším celkům v rámci celého CHKO. Tento určující prvek krajinné scény formuje markantní vertikální měřítko krajiny. Snadnou identifikaci vrcholu Velké Javoštiny podporuje 130 metrů vysoký objekt vysílající na jejím vrcholu. Nejvyšší část horstva k jejím Svahy Velké Javoštiny jsou plošně zalesněny s výskytem hojně listnaté zeleně. Lesní pokryv tvoří vizuálně cenné otevřené enklávy s rozptýlenou i skupinovou i solitérní zelení, jež spoluutvářejí vysokou přírodní i estetickou hodnotu krajiny.

obr. 1. B. 5: Pohled z vrcholu Velké Javoštiny do údolí Klanečnice s obcí Strání

Hlavní znaky a hodnoty krajinného rázu v měřítku vymezené OKR

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu:

- Převládající členitý vrchovinový reliéf
- Hřbet Komeřské vrchoviny je zdrojová oblast působící Olšavy odvodňující větší část území
- Svažité horský reliéf masivu Velké Javoštiny
- Místní údolí kratších toků oddělené nížními hřbety
- Rozvodná oblast Moravy a Váhu
- Lesnatost výše položených partií a hřbetů oddávajících údolí
- Bohatý výskyt diferencované lesní a mimolesní (sídlní) zeleně s solitérní a skupinové formace, remízy, doprovody podél vodotěcí a komunikací, sady
- Výskyt cenných společenstev druhově bohatých kvěnatých luk
- Vysoký podíl travních porostů na ZPF (sever a jih oblasti)
- Nízké zastoupení stojatých vodních útvarů

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Dlouhodobě stabilizované využití půdy ve volné krajině (rozsah lesních a mimolesních ploch)
- Přetrvávající zemědělské zaměření oblasti odrážející se na vzhledu sídel
- Zámek Nový Světlav je unikátní kulturně historická dominanta
- Dochovaná urbanistická struktura sídel
- Hojná přítomnost areálů zemědělské velkovýroby

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Diferencovaný obraz krajiny v dílčích částech oblasti
- Dominantní postavení masivu Velké Javoštiny v krajinné scéně s dominanty dalece přesahující měřítko oblasti
- Převládající vertikální měřítko krajiny a vysoká energie reliéfu v jižní části oblasti
- Táhlá hřbetní struktura Komeřské vrchoviny vymezující oblast na východě
- Tok a údolí Olšavy utvářejí zřetelnou krajinnou osu severní části oblasti
- Lesnaté i travnaté partie ve vrcholových částech hřbetů formující zelené horizonty
- Unikátní přírodní i přírodně blízká krajinná scenérie formovaná masivem Velké Javoštiny s kontrastně působící stavbou vysílající ve vrcholové části
- Bohatý výskyt diferencované rozptýlené zeleně s členitostí krajinnou strukturu
- Esteticky hodnotné dílčí prostory s odlesněné enklávy se solitéry i skupinami listnatých
- Uplatnění výrobních areálů v dílčích scénériích
- Přesvědčivý projev tradičních (sakrálních) architektonických dominant s kostely v obrazu sídel i volné krajiny
- Harmonické utváření krajinné scény dané zachovalostí přírodních i přírodně blízkých prvků ve větší části oblasti

Pozitivní krajinné dominanty

- Masív Velké Javoštiny (s elevacemi Jelence, Durdy, Lesné)
- Přehráňní hřeben Bílých Karpat s vrcholy Bažty, Hradiska, Lokova
- Táhlý hřbet Komeřské vrchoviny s dominantou Studeného vrchu
- Hřbet Nová Hora - Doubrava
- Elevace Bulníku, Pitínského vrchu, Pločín, Smolenky, Klemčevky
- Zámek Nový Světlav, zámek Nezdenice
- Kostel sv. Vavřince v Bojkovicích, kostel sv. Petra a Pavla v Nezdenicích, kostel sv. Jakuba Vojtěcha v Komně kostel sv. Václava v Korytné, kostel sv. Václava v Horním Němčíně, kostel sv. Kateřiny v Boržicích u Blatnice, kaple Panny Marie a sv. Zdislavy v Čanově
- památník J. A. Komenského v Komně

OKR D ň Moravské Kopanice

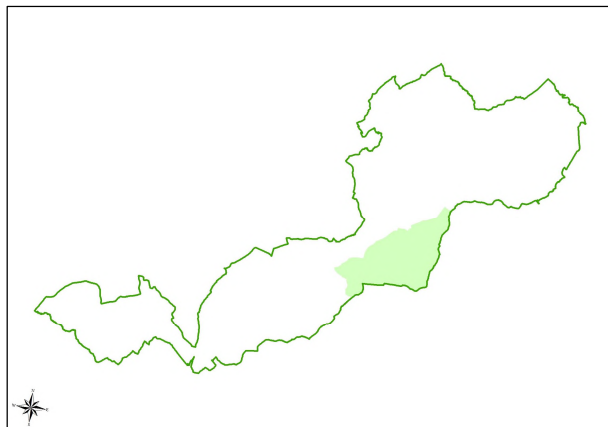
Oblast rozkládající se v hornatém terénu v blízkosti ěskoslovenského pomezí ve stŕední ěasti CHKO. Svěbytná oblast s dominantním masivem Lopeníku tvoŕí nevelký region v rámci Moravského Slovácka (vedle napŕí Dolŕácka ěi Horŕácka). Sídlním centrem oblasti je Starý Hrozenkov. Kromŕ Starého Hrozenkova se v oblasti nachází zástavba pouze dalších ětyŕ Sobcí ň Lopeníku, Vyŕkovce Vápenic a ěítkové.

Oblast rozprostírá na svazích hraniěního hŕbene Bílých Karpat v úseku mezi Velkým Lopeníkem (911,3 m n. m.) na jihu a elevací Na Koncích na severu (652,6 m n. m.), resp. v údolích, které jsou na východŕ vymezeny uvedeným hraniěním hŕbetem a na východŕ níŕgím hŕbet Komeŕské vrchoviny mezi elevacemi Studeného vrchu (646,4 m n. m.) a Hradiska (647,9 m n. m.). Výrazným morfologickým prvkem je také pŕŕný hŕbet Mikulěina vrchu (798,7 m n. m.), jenŕ pŕes Lopenické sedlo pŕechází do masivu Velkého Lopeníku. Oblast je rovnŕm pramenná pro toky napájející Váh. Z jiŕní ěasti vody odvádí Hrubár, severní ěást odvodŕuje Drietomica s Krátkovských potokem. V hlubokém údolí Krátkovského potoka se nachází ňŕkolik rybníkůŕ. Ve svaŕitém terénu má srovnatelné zastoupení zemŕŕská pŕŕda i lesní porosty, jeŕ pokrývají okrajové vyŕŕí a sklonitŕŕ polohy. Velmi hojnŕ se vyskytuje mimolesní zeleŕ, vázaná mj. na rozptŕlenou zástavbu. Významný podíl na zemŕŕské pŕŕdŕ mají ěetné sady (nad Starým Hrozenkovem i ploŕnŕ rozsáhlé), jejichŕ celková plocha pŕevyŕuje rozsah orné pŕŕdy. V odlesnŕných polohách naprosto pŕevládají travní porosty.

Sloŕitŕŕŕ pŕŕrodní podmínky v horském terénu byly hlavní pŕŕŕinou pozdŕŕŕho osídlení oblasti. K tomu docházelo od 17. století a pŕedevŕím pak v 18. století. Starý Hrozenkov byl zaloŕen jiŕ ve stŕedovŕku. Prvními osadníky se stali zbŕhlí bezzemci a koěovní pastevci, jeŕ pŕŕli z blízkého okolí i sousedních Uher. Osídlení zde probíhalo neplánovitŕ ěi ěivelnŕbez naŕŕzení vrchnosti. Zdeŕŕ obce byly zakládány v místŕ vymýcených a vypásaných lesních pasek. Kopaniěáŕskou kolonizací zde byla zformována charakteristická sídelní struktura izolovaných usedlostí ň dvorcŕ s navazujícími sady, menŕími políŕky, loukami a pastvinami (tzv. pluŕina scelených úsekŕ). Tato urbanistická forma je dochována do soulŕsnosti. Zemŕŕská ěinnost zde i dnes pŕedstavuje dŕŕŕhitŕ hospodáŕské odvŕví, zde realizované extenzivnŕŕi.

Dŕŕŕhitŕ aspekt kulturnŕhistorické charakteristiky pŕedstavuje trasa silnice I/50, jeŕ tvoŕí nejvýznamnŕŕŕ dopravní tepnu na území CHKO zprostŕedkovávající tranzit mezi ěR a Slovenskem ň hraniění pŕechod Starý Hrozenkov / Drietoma.

Oblast Moravských Kopanic díky svým pŕŕrodním a kulturnŕhistorickým dispozicím reprezentuje urěitou jádrovou oblast a turisticky ěi rekreaěnŕ jednu z nejvyhledávanŕŕŕ ěástí CHKO (zde v závislosti na pŕŕrodních dispozicích). K rekreaěnímu vyuŕití je zde vybudována také infrastruktura ň ubytovací zaŕŕzení, na severních svazích hŕbetu Mikulěina vrchu jsou provozovány lyŕhaŕské sporty.

Vyskytují se rovnŕ objekty druhého bydlení. Hojnŕ navŕŕovaným místem je vrchole Velkého Lopeníku s rozhlednou.

Výŕe charakterizované pŕŕrodní a kulturnŕhistorické rysy se promítají do velmi atraktivního krajinného obrazu. Hraniění masiv Velkého Lopeníku pŕedstavuje mimoŕádnŕ atraktivní prostor ň dominantu, jeŕ výraznŕutváŕí vertikální mŕŕtko krajiny. Celá oblast je velmi ělenitá. Jednotlivé elevace hŕbetŕ oblast zŕŕetelnŕělení do ňŕkolika díěŕích prostorŕ. Zásadním prvkem v tomto ohledu je lesnatý hŕbet Mikulěina vrchu, který k východu pŕechází pŕes odlesnŕný hŕben ěi sedlo ke Kykule. Charakteristickým vizuálnŕpŕŕŕŕhlivým prvkem prostorového utváŕení je také Lopenické sedlo spojující hŕbet Mikulěina vrchu s masivem Velkého Lopeníku, obojí v jiŕní ěasti oblasti. V severní ěasti oblasti tvoŕí zásadní prostorovou strukturu hluboce zaŕŕzlé údolí Krátkovského potoka, nad který vysoko vystupují údolní svahy (rovnŕm pŕevaŕhující vertikální mŕŕtko).

Typickým znakem oblasti, umocŕující její velmi pŕŕznivý estetický projev, je velmi ělenitá krajinná struktura, resp. rozptŕlenost prvkŕ, pŕedevŕím zástavby a na ní vázané zelenŕ. Výraznŕse uplatŕuje také liniová zeleŕ (doprovody tokŕ, cest). Souvislé plochy lesa pokrývají vyŕŕí partie, rozŕŕŕeny jsou vŕak i v údolích (Drietomica, ěítkovský potok v severní ěasti oblasti). Roztrouŕená zástavba je situována pŕevaŕhnŕ do níŕgích partií svahŕ, v pŕŕpadŕ ěítkové vŕak vystupuje i do vrcholových poloh. Uvedená forma kopaniěáŕského osídlení je svým vizuálním projevem unikátní v mŕŕtku celé ěeské republiky.

obr. ě. B. 6: Pohled z Lopenického sedla k východu (k hraniěnímu hŕbeni)

Znaky a hodnoty pŕŕrodní charakteristiky krajinného rázu:

- Horský reliéf masivu Velkého Lopeníku, svaŕitost terénu
- Zaŕŕzlá údolí pramenících tokŕ s drobnými pŕŕtoky ň zdrojnic Váhu
- Znaěná lesnatost rozŕŕŕená ve vrcholových i údolních polohách
- Pŕevaŕa travních porostŕ na zemŕŕské pŕŕdŕ
- Hojnŕ výskyt nelesní zelenŕve vazbŕzástavbu i ve volné krajinŕ

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Dochovaná krajinná struktura a urbanistická struktura sídel odkazující na svěbytnŕ vývoj oblasti (kopaniěáŕská kolonizace)
- Extenzivní hospodáŕské zamŕŕení (absence pŕŕmyslu)
- Významný dopravní tah (silnice I/50), mezinárodní tranzit

- Využívaný rekreační potenciál, rozvinutá rekreační infrastruktura včetně objektů individuální rekreace

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Masiv Velkého Lopeníku s určující prostorová struktura, dominanta přesahující mimo území oblasti
- Převládající vertikální móť v prostorových vztazích
- Elevace hřbetů s důležitými dominantami s výrazným uplatněním v krajinné scéně (Mikulův vrch, hřbetní struktura Komeřské vrchoviny vymezující oblast na západě Kykula)
- Charakteristické lesnaté i bezlesé horizonty (sedla) oddávající důležitý krajinné prostory
- Rozptýlenost zástavby s navazující zelení formující esteticky hodnotný obraz krajiny
- Harmonické přisobení důležitých (ohraňovaných) prostorů s roztroušenou zástavbou a hojným výskytem vegetačních prvků s členitá krajinná struktura odlesňovaných partií oblasti
- Harmonické utváření krajinné scény dané zachovalostí přírodních i přírodních prvků

Pozitivní krajinné dominanty

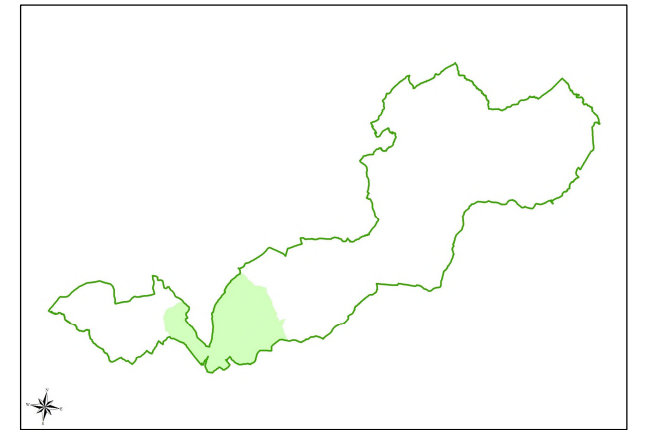
- Masiv Velkého Lopeníku
- Hřeben Mikulova vrchu
- Táhlý hřbet Komeřské vrchoviny s dominantou Studeného vrchu
- Přehráňní hřeben Bílých Karpat s vrcholy Bažty, Hradiska, Lokova
- Hráňní hřeben s vrcholem Kykuly
- Hřtkovský vrch
- Kostel Narození Panny Marie

Negativní krajinné dominanty

- Zemědělský areál Vápenice

OKR Eň Horácko

Horácko reprezentuje další z důležitých oblastí v regionu Moravského Slovácka, jež se rozkládá přes česko-slovenské hranici. Od jiných regionů se odlišuje folklórními zvyky krojem, tancem a hudbou i lidovým stavitelstvím. K Horácku je řazeno devět následujících obcí: Velká nad Veličkou, Hrubá Vrbka, Malá Vrbka, Kuřelov, Javorník, Nová Lhota, Vápenky, Suchov, Louka, Lipov a k nim samoty v údolí Veličky (Jamného potoka) mezi Javorníkem a Vápenkami. Kromě Lipova a Louky se uvedené obce nacházejí na území CHKO. Centrem oblasti je Velká nad Veličkou. I pojem Horácko je poměrně mladého data, užívalo se až do začátku 19. století.

Východní část oblasti se rozkládá v povodí Veličky, která pramení na severozápadních svazích Velké Javošny. Svahy Velké Javošny se nachází v jihovýchodní části oblasti. Velička protéká členitým zářezným údolím k východu. V Javorníku se stáčí k severu. Východní část údolí Veličky pod Javorníky leží vně CHKO (převládají východní svahy). Přes státní hranici jižně od Javorníku je CHKO vymezena v úzkém segmentu, od něhož se dále k východu rozšiřuje. Uvedená úzká přehráňní část je odvozena z řeky Malina (přítok Myjavy), zbylá část oblasti náleží do povodí Veličky a Svodnice (vše povodí Moravy). Západní část oblast má vrchovinný až hornatý ráz, východní část je méně morfologicky členitá s nejvyšším vrcholem Kobyla (584 m n. m.). Lesnatost území je výrazně přerostlá ve výškových svahitých polohách (hráňní hřeben) a také na levostranných svazích údolí Veličky. Naprostá většina odlesňovaných ploch tvoří travní porosty s louky členěné většinou poletnou mimolesní zelení. Vyskytují se zde velmi cenná luční společenstva, vyhlášená jako zvláště chráněná území. Velička zde přebírá více kratších přítoků, drobné toky odtékají rovněž k severu (Svodnice s přítoky). Východní část oblasti je méně lesnatá, zemědělská půda je více zorná. Z hráňních lesů vytékají v nižších údolích kratší toky s levostranné přítoky Veličky, na něž je vázána její mimolesní zeleň (dopravy).

Horácko náleží k nejstarším sídelním oblastem v Bílých Karpatech s archeologickými doklady sahajícími až do starší doby kamenné. Již od druhé poloviny (1381) byly obce na Horácku součástí Strážnického panství. Pro horácký region byla důležitá vazba se sousedními Slováky. Až spolu s utvářením hranic Horácka se také vytvářela hranice Moravy a Slovenska, která platí dodnes. Strážnice byla od izolovaného Horácka daleko, a proto vliv panské kultury nemohl proniknout až pod Javošnu. Přestože toto skutečnost můžeme odvozovat nyní z soudržnosti Horácka, jeho odlišnost od ostatních mikroregionů Slovácka a jeho provázanost se Slovenskem (Pavlincová, 2008) Vliv na obživu obyvatelstva zde má národní podmínky (klima, půdy), což se odrazilo na zemědělské výrobě (pěstování méně národních plodin). Známým artefaktem upomínajícím na někdejší život je kuřelovský větrný mlýn, pocházející z roku 1842. Tato unikátní dochovaná technická památka dnes tvoří jistý symbolický prvek i identifikální rys oblasti. V oblasti je již dlouhodobě dochovaná krajinná struktura (rozsah lesních a nelesních ploch).

V soulasně době zde tvoší stále zemědělská výroba dřevěné odvětví. Převaňuje spíše extenzivní zemědělství, vŇgí využití pŤdy jako orné se týká východní části oblasti (okolí Hrubé Vrbky a Malé Vrbky). Znamé a tradiční je ovocnářství, mj. pŤstování a charakteristické využití Anodrého ovoce, v úrodnŇgých polohách se pŤtuje vinná réva (v rámci Horšácka vŇgak vnŇCHKO). V údolí Velilky dnes stojí nŇkolik bývalých vodních mlýnŤ. Ve Velké nad Velilkou, která je centrem oblasti, je pŤstomen rovnŇ prŤmysl Ň závod Kordárna (výroba pryŇe, technických textilií) leŇící rovnŇ vnŇCHKO. Údolím Velilky prochází silnice I/71, která tudy smŇuje k hraničnímu pŤechodu Velká nad Velilkou / Vrbovce. V neposlední řadŇ je třeba uvést i vyuŇívaný rekreační potenciál území (kromŇ jiného objekty individuální rekreace).

ObŇuvedené části Horšácka na území CHKO oddŇené údolím Velilky se vyznaŇují také odlišnými vizuálními charakteristikami. PloŇnŇ vŇgí východní část oblasti vymezuje na jižní stranŇ výrazná vertikální struktura Ň hŇben Bílých Karpat východnŇ i jihovýchodnŇ od Velké Javošny. Nejvyššími vrcholy hlavního bŇokarpatského hŇbenu v tomto úseku jsou Durda (842 m n. m.), KaŇpariskŤv vrch (777,9 m n. m.), Lupec (818,9 m n. m.). KubikŤv vrch (683,6 m n. m.), Nová Hora (645,6 m n. m.), Kamenné vrata (624,8 m n. m.). Po pŤekonání údolí Maliny pokračuje již v níŇgých výŇkách pŤes StráŤ (551 m n. m.) ke Kobyle (574 m n. m.). Západní část oblasti se vyznaŇuje výraznŇgím prostorovým utvášením, jeŇ formuje vedle hraničního hŇben údolí Velilky, jeŇ tvoší pŤsroženou osu území a zároveň svébytný uzavřený prostor s nesouvislým i rozptýleným osídlením (mlýny). ZŇetelný je kontrastní projev údolních svahŤ Ň odlesnŇé jižní a více lesnaté severní. VizuálnŇ velmi cennými prostory (v mŇŤtku celé LR) jsou odlehle otevŇšené enklávy i jejich části s hustŇ rozptýlenou solitérní listnatou zelení (severnŇ od údolí Velilky). Severní část vyplŇuje otevŇšená kotlina Suchova. Východní ménŇ zalesnŇá a vertikálnŇ část oblasti se vyznaŇuje naopak otevŇšeností prostoru. Souvislé plochy zemědělské pŤdy dále od sídel vytváŇejí rastr polí i luk vzájemnŇ oddŇovaný zŇetelnou liniovou zelení. Ta je vázána i na vodní prvky, vyskytují zde také velmi výrazné husté liniové (aŇ geometrizující) pásy vzrostlé zelenŇ pŤ místních cestách.

S výjimkou uvedené zástavby v údolí Velilky se zdejší sídla se vyznaŇují kompaktní urbanistickou strukturou. V okolí pŇeváŇnŇ silnicových vsí je dochována traŤová pluhina, resp. drobné lŇenŇí zemědělské pŤdy v zázemí sídel (záhumnky, zahrady, sady). NepŇznivým prvkem jsou výrobní areály i hmotovŇ výrazné zemědělské objekty uplatŇující se v lŇetných scénériích.

obr. 1. B. 7: Kotlina KuŇelovského potoka; v levé části snímku v pozadí Kobyla

Znaky a hodnoty přirodní charakteristiky krajinného rázu:

- Horský reliéf hraničního hŇbetu Bílých Karpat
- Výrazná údolní sníženina Velilky
- Pramenná oblast pŤtokŤ Moravy
- Lesnatost výŇe poloŇených a svaŇitých partií
- PřevaŇa travních porostŤ na zemědělské pŤdŇ (pŇdevgím západní část oblasti)
- Výskyt mimořádnŇcenných spoleŇenstev druhovŇbohatých kvŇnatých luk
- Hojný výskyt diferencované mimolesní zelenŇ

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- DlouhodobŇosídlené území v pŇhraničí se stabilizovanou krajinnou strukturou
- PřevaŇující extenzivní hospodaŇení v území
- Dochovaná urbanistická struktura sídel v lŇetnŇnavazující parcelace ploch (pluhiny)
- Soustava bývalé hospodářské zástavby v údolí Velilky (mlýny)
- VyuŇívaný rekreační potenciál
- Významný dopravní tah (silnice I/71), mezinárodní tranzit
- KuŇelovský vŇrný mlýn Ň unikátní kulturnŇhistorická dominanta

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Dominantní pozice horského hŇbene Bílých Karpat v krajinné scénŇ
- PřevaŇující vertikální mŇŤtko krajiny, vysoká energie reliéfu západní části oblasti
- PřevaŇující horizontální mŇŤtko krajiny ve východní části oblasti
- Údolí Velilky - protáhlý lŇlenitý uzavřený prostor, pŇsrožená osa území
- Zelené lesnaté horizonty hŇbenových partií
- Esteticky mimořádnŇ hodnotné díllí otevŇšené prostory s hojnou s charakteristickou solitérní i skupinovou zelení
- Výrazná liniová zeleŇ ve východní části oblasti
- PřevaŇující kompaktní zástavba sídel s typickým lŇlenŇím pŤdy (traŤová pluhina)
- UplatnŇí výrobních areálŤ v díllích scénériích modifikujících obraz sídel
- PřevaŇující harmonické utváŇení krajinné scény formované zachovalými přirodními dispozicemi a kontinuitou ve zpŤsobu vyuŇití zemědělské pŤdy

Pozitivní krajinné dominanty

- Masív Velké Javošny
- HŇbet Háje
- Hraniční hŇben s dominantou Kobylou
- Elevace Hradisko, Palilky, Machová
- Kostel sv. MáŇ Magdalény, evangelický kostel Javorník, kostel sv. MatouŇ Nová Lhota

- Větrný mlýn Kuřelov

Negativní krajinné dominanty

- Zemědělský areál Malá Vrbka (skladový objekt)

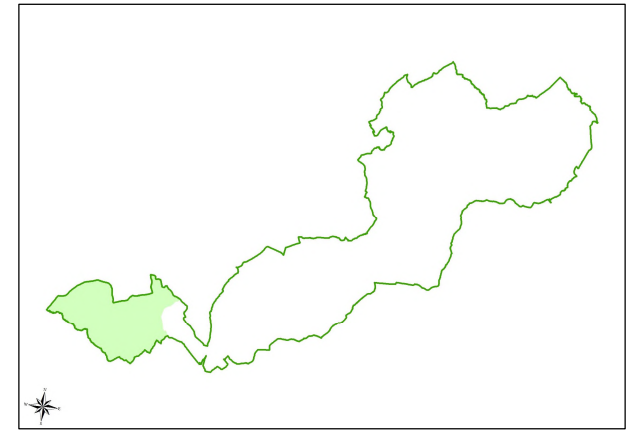
OKR F – Strážnické Dolů Racko

Oblast zaujímající jihovýchodní část CHKO tvoří rovněž jeden z dílčích regionů Moravského Slovácka. Centrem oblasti je město Strážnice, přilehlé k ní dále obce Petrov, Sudoměřice, Radčov, Tvarožná Lhota, Knědub, Tasov, Hroznová Lhota, Kozojídky, Heraviny. Kromě posledních dvou jmenovaných všechny zasahují svojí zástavbou na území CHKO.

Oblast se rozkládá na přechodu Bílých Karpat (Západní Karpaty) a Dolnomoravského úvalu (Západopanonská pánev). V rámci CHKO se oblast vyznačuje nejníže výškovou členitostí a hranitní hřeben Bílých Karpat nepřekračuje 600 metrů nadmořské výšky. Nejvyšším bodem je vrchol Bukoviny (583,5 m n. m.). Od hranitního hřebene terén klesá do západního údolí Radčovky (východní část oblasti) a Mandátu a přetoku Sudoměřického potoka, jenž tvoří z větší části své délky hranitní tok. Severně od toku Radčovky se nachází Gumárnický hřbet, od něhož se terén rychle sklání do Knědubské kotliny. Na dolním toku má Radčovka již charakter nížinného toku. Severní část oblasti odvodňuje Velická s kratšími přítoky pramenícími na svazích Gumárnického hřbetu. Severozápadní část oblasti vyplňuje plochý a mírně zvlněný reliéf Dolnomoravského úvalu. Strážnické Dolů Racko má ze všech oblastí krajinného rázu v CHKO nejníže lesnatost. Souvislý lesní pokryv je rozšířen ve výše položených morfologicky členitých partiích a hranitním hřebenu Bílých Karpat a Gumárnickém hřbetu. V této části se vyskytují i větší luční plochy s charakteristickou solitérní zelení. Mezi nimi vyniká především národní přírodní rezervace (PR) Lertoryje a východní hranici oblasti a unikátní rozlehlá krajina typických kvěnatých bukových luk. Zemědělská půda v severní a západní části oblasti má především produkční charakter (nejvyšší stupeň zornění v CHKO), významný podíl zaujímají vinice. V oblasti se nachází několik vodních ploch (mj. vodní nádrže Lučina a Mlýnský).

Poloha Strážnicka a Strážnického Dolů Racka v zázemí velké Šeky skýtala vhodné předpoklady k osídlení. Archeologické nálezy dokládají zdejší osídlení zejména již do období neolitu a doby bronzové. Centrum oblasti a město Strážnice je prvně uváděno na počátku 14. století (1302), okolní vsi (Sudoměřice, Petrov) již ve druhé polovině 13. století. V průběhu 14. a 15. století se staly okolní vsi majetkem strážnického panství, později se majitelé ježovili. Přehranitní region (nejen Strážnicko) prošel během středověku značnými útrapy (husitská doba, třicetiletá válka a vpády cizích vojsk).

Hlavním hospodářským odvětvím poskytujícím obživu bylo zemědělství. Již od 15. století ve Strážnici však fungovala také rozmanitá šlechta. Hospodářský charakter je dosud patrný na zástavbě sídel, byť s výjimkou Radčova leží všechna na hranici CHKO. Významným zemědělským oborem s historickou tradicí je vinařství, realizované zde na velkých plochách. Sudoměřice, Petrov, Tvarožná Lhota, Hroznová Lhota i Radčov reprezentují tradiční vinařské obce. Zemědělskou produkci doplňuje také ovocnářství zaměřené na jablka, hrušky a více druhů peckovin (mj. oskeruže v okolí Tvarožné Lhoty). Zřetelně zemědělský ráz má západní (po obou březích Radčovky) a severní část oblasti s výraznou převahou zemědělské (zorněné) půdy a vinicemi. Jižní část oblasti je zaměřena extenzivně, odlesněná

polohy ň louky zde mají pŕŕedevŕím neprodukl'ní zamŕŕení. Mŕŕsto Stráŕhnice dnes pŕŕedstavuje také prŕŕmyslové centrum. Hlavní prŕŕmyslová zŕŕna mŕŕsta se nachází ve stávající CHKO Bílé Karpaty. Dŕŕleŕhitou roli v oblasti sehrává rovnŕŕ rekreace. Rekrea'l'nŕ nejintenzivnŕji vyuŕhívanŕm je údolí Radŕŕovky nad Radŕŕovem, kde se nachází rozlehlŕ areál v okolí vodní nádrŕe Lu'l'ina a také zna'l'nŕ poŕetné kolonie chat. Ty se vyskytují také v údolí Sudomŕŕickŕho potoka v blízkosti vodní nádrŕe Mlýnky. Specifický prostor reprezentuje Radŕŕovská obora ň rozlehlé území zamŕŕené pŕŕedevŕím na chov daŕka. V neposlední řadŕ je nezbytné uvést význam folklóru, který je prezentován festivalem ve Stráŕhnici jíl' od konce II. svŕŕové války (nejstarŕí a nejvŕŕí svŕho druhu na naŕem území).

Pŕŕechodový charakter území na okraji orogénu Bílŕch Karpat a Dolnomoravskŕho úvalu se zŕŕetelnŕ projevuje na obrazu krajiny. Vŕŕí l'ást území je neosídlená, kromŕ jedinŕho jsou vŕŕechna sídla situována hranici oblasti (CHKO). Jíl'ní l'ást oblasti se vŕŕak stále vyzna'l'uje pŕŕtomností estetických hodnot a harmonickým pŕŕsobením krajiny ve zdviŕeném reliéfu hrani'l'ního hŕŕebene. Níŕe poloŕenŕ zalenŕnŕ hŕŕeben Bílŕch Karpat i zde vytváŕí jedine'l'né a poutavé krajinné scŕnŕrie. Unikátní v tomto smŕru jsou odlesnŕné (lu'l'ní) svaŕitŕ partie s hojnou rozptŕylenou zelení vzrostlŕch listnáŕŕŕ (NPR Lertoryje, Radŕŕovská obora), které výhledy smŕrem k hrani'l'nímu hŕŕebeni umŕŕŕují. Zaŕŕzlé údolí Radŕŕovky tvoŕí pŕŕrozenou osu území, vlastní tok plní tuto roli i rovinatém terénu dále po proudu. Nad severní svahy Radŕŕovky vystupuje Œumárnický hŕŕet táhnoucí se od Travi'l'né (379,7 m n. m.) k Výzkumu (439,2 m n. m.), jenŕ utváŕí výraznou dynamicky stoupající vertikální strukturu ň v pohledech z podhŕŕí pŕŕedsazenŕ horizont hlavnímu hŕŕebeni Bílŕch Karpat. Specifickým uzavŕenŕm prostorem je údolí Sudomŕŕickŕho potoka pŕŕ státní hranici. Nad ním smŕrem do vnitrozemí rozprostírají sady a vinohrady, jeŕ pŕŕecházejí pŕŕes Staré Hory do mírnŕch svahŕŕ a následnŕ plochého terénu Dolnomoravskŕho úvalu. Výraznŕse na tomto pŕŕechodu uplatŕuje elevace ŕŕerotína, jejíŕ svahy rovnŕŕ pokrŕvají rozlehlé vinohrady.

Severní a západní l'ást oblasti reprezentuje produkl'nŕ zamŕŕené velkovýrobnŕ obhospodaŕované území. Krajinná struktura je zde geometrizovaná (pŕŕedevŕím v okolí Stráŕhnice) bez poŕetnŕi zastoupené ŕŕlenící zelenŕ jeŕ se vesmŕ omezuje na liniové prvky ň doprovody cest a vodoteŕí. Sídla s kompaktní obytnou zástavbou mají pro Dolŕáŕko typickou silnicovou ŕi návesní urbanistickou strukturu Zŕŕetelnŕ ruŕivŕ prvek v krajinŕ tvoŕí výrobní zŕŕna ve Stráŕhnici s výraznými dominantními hmotami ŕŕelových objektŕŕ. Zemŕŕŕskŕ ŕi ŕŕelové areály vstupují do oblasti i pŕŕ okrajích dalŕích sídel, jejichŕ zástavba z vŕŕí l'ásti leŕí vnŕhranic CHKO (Petrov, Sudomŕŕice). Cennými enklávami zastavŕného území jsou naopak areály vinnŕch sklepŕŕ, rovnŕŕ v Petrovŕa Sudomŕŕicích.

obr. 1. B. 8: Pohled z rozhledny na Holém vrchu k východu ň na okrajové svahy Bílŕch Karpat

Znaky a hodnoty pŕŕirodní charakteristiky krajinného rázu:

- Pŕŕechodová oblast Bílŕch Karpat a Dolnomoravskŕho úvalu (Pomoraví)
- Vrchovinnŕ reliéŕ okrajové (jihozápadní) l'ásti Bílŕch Karpat
- Pramenná oblast pŕŕtokŕ Moravy (Radŕŕovka, Sudomŕŕickŕ potok)
- Pŕŕevaha zemŕŕŕskŕ pŕŕŕdy (orná, vinice)
- Zalesnŕní vyŕŕŕích poloh
- Pŕŕtomnost vŕŕŕch vodních ploch (na pomŕry Bílŕch Karpat)
- Výskyt mimoŕŕádnŕcennŕch spoleŕenstev druhovŕbohatŕch kvŕŕnatŕch luk s mimolesní zelení

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Dlouhodobŕosídlené území v ŕesko-slovenském pŕŕhrani'l'í
- Pŕŕetrvávající (historické) zemŕŕŕskŕ zamŕŕení oblasti
- Významné postavení a tradice vinaŕŕství a ovocnáŕŕství
- Industrializace území (pŕŕ severozápadní hranici oblasti)
- Vyuŕhívanŕ rekrea'l'ní potenciál
- Udrŕhované folklórní tradice a zvyklosti
- Radŕŕovská obora
- soubor historických vinnŕch sklepŕŕ ŕŕŕŕŕeó v Petrovŕ

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Diferencovaný obraz krajiny v díŕŕích l'ástech oblasti
- Pŕŕsobivá krajinná scŕna formovaná okrajovou l'ástí hrani'l'ního hŕŕebene Bílŕch Karpat
- Údolí a tok Radŕŕovky ň pŕŕrozená osa území
- Protáhlá svaŕitá struktura Œumárnického hŕŕbetu
- Zelené lesnaté horizonty hŕŕbetních partií
- Jedine'l'né esteticky hodnotné rozlehlé otevŕšené prostory s hojnou s charakteristickou zelení solitérŕŕ, skupinové a liniové zelenŕ
- Rozlehlé plochy vinohradŕŕ a sadŕŕ spoluutváŕející obraz krajiny
- Velkovýrobní mŕŕŕtko krajiny v jejíŕŕŕích polohách (okolí Stráŕhnice)
- Ruŕivé pŕŕsobení výrobních areálŕŕ v okrajových l'ástech sídel
- Esteticky hodnotná unikátní vinaŕŕská zástavba

Pozitivní krajinné dominanty

- Hrani'l'ní hŕŕeben Bílŕch Karpat s vrcholem Bukoviny
- Elevace Œumárník, Travi'l'ná, Tŕŕŕŕovec, ŕŕerotín
- Kostel sv. Jana Kŕŕitele se hŕŕbitovem v Knŕŕdubu, kostel sv. Anny v Tvaroŕŕné Lhotŕ

Negativní krajinné dominanty

- Výrobní zástavba s dominantními hmotami sil ve Stráŕhnici

B.3 Charakteristika míst krajinného rázu a delimitace pásem ochrany krajinného rázu

V následující tabulce je uveden výlet všech míst krajinného rázu včetně zařazení do oblasti krajinného rázu. V tabulce je rovněž uvedeno zařazení každého MKR do pásma odstupňované ochrany krajinného rázu. V souladu s metodickým listem AOPK (8.4) se jedná o následující pásma ochrany:

Pásma A – nejvyšší ochrany krajinného rázu

Pásma B – střední ochrany krajinného rázu

Pásma C – nejnižší ochrany krajinného rázu

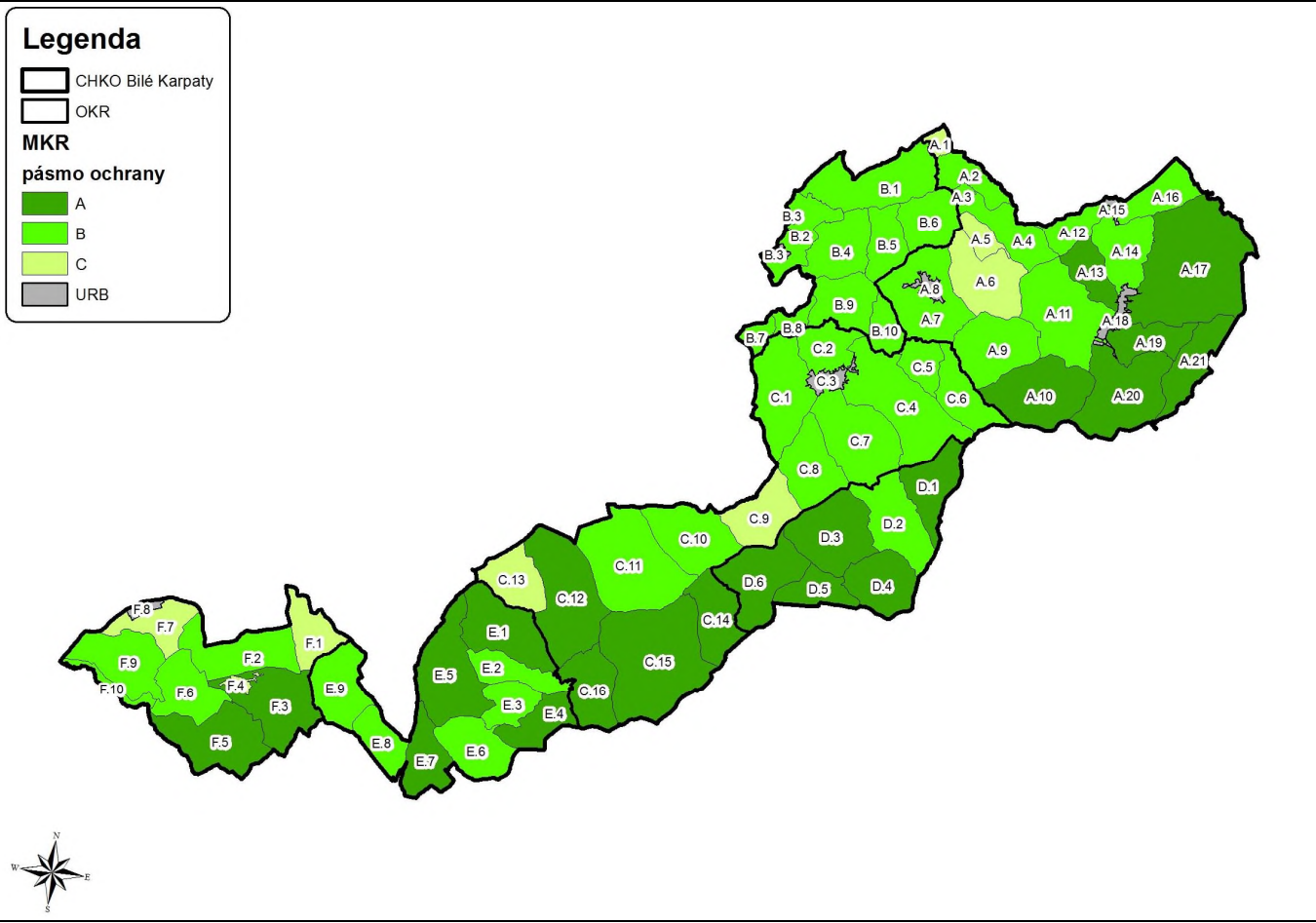
Část specifických míst krajinného rázu není do pásma odstupňované ochrany zařazena a jedná se o urbanizovaná území měst, kde celé místo krajinného rázu je tvořeno městskou zástavbou. V tabulce jsou označena zkratkou URB – urbanizovaná krajina (viz obr. 1. B. 61).

tab. 1. B.1: Delimitace pásma ochrany krajinného rázu v MKR – CHKO Bílé Karpaty

OKR A – Valašsko		Pásma ochrany		
A.1	Loučka	A	B	C
A.2	Sviborka	A	B	C
A.3	Haluzice	A	B	C
A.4	Vlachovice	A	B	C
A.5	Vojenský prostor Vrbčice	A	B	C
A.6	Divnice	A	B	C
A.7	Slavičín	A	B	C
A.8	Slavičín – město	URB		
A.9	Rokytnice – Jestřabí	A	B	C
A.10	Kochavec – Valentová	A	B	C
A.11	Čátná nad Vláčí	A	B	C
A.12	Káňkov – Lipina	A	B	C
A.13	Hlohečké údolí	A	B	C
A.14	Údolí Brumovky	A	B	C
A.15	Valašské Klobouky	URB		
A.16	Poteč	A	B	C
A.17	Nedažovská kotlina	A	B	C
A.18	Brumov-Bylnice	URB		
A.19	Údolí Bylničky	A	B	C
A.20	Vláský průsmyk	A	B	C
A.21	Sidonie	A	B	C
OKR B – Luhačovické Zálesí		Pásma ochrany		
B.1	Údolí Čávnice	A	B	C
B.2	Luhačovice – okolí	A	B	C
B.3	Luhačovice	URB		
B.4	Petrůvka	A	B	C
B.5	Nevětová	A	B	C
B.6	Lipová	A	B	C
B.7	Rudice	A	B	C

B.8	Pělkovice	A	B	C
B.9	Rudimov	A	B	C
B.10	Vasílsko	A	B	C
OKR C – Uherskobrodsko		Pásma ochrany		
C.1	Záhorovice	A	B	C
C.2	Údolí Těšínky	A	B	C
C.3	Bojkovice	URB		
C.4	Pitín	A	B	C
C.5	Hostouň	A	B	C
C.6	Čanov	A	B	C
C.7	Krhov – Bzová	A	B	C
C.8	Komáro	A	B	C
C.9	Bystřice pod Lopeníkem	A	B	C
C.10	Suchá Loz	A	B	C
C.11	Korytná	A	B	C
C.12	Slavkov – Horní Nová	A	B	C
C.13	Boržice u Blatnice	A	B	C
C.14	Březová	A	B	C
C.15	Strání	A	B	C
C.16	Pod Velkou Javošnou	A	B	C
OKR D – Moravské Kopanice		Pásma ochrany		
D.1	Hítková	A	B	C
D.2	Starý Hrozenkov	A	B	C
D.3	Vápenice	A	B	C
D.4	Vyčkov	A	B	C
D.5	Bošáky	A	B	C
D.6	Lopeník	A	B	C
OKR E – Horácko		Pásma ochrany		
E.1	Suchov	A	B	C
E.2	Suchovské Mlýny – Vápenky	A	B	C
E.3	Nová Lhota	A	B	C
E.4	Grůň	A	B	C
E.5	Velká nad Veličkou	A	B	C
E.6	Filipovské údolí	A	B	C
E.7	Machová	A	B	C
E.8	Kuželov	A	B	C
E.9	Malá Vrbka	A	B	C
OKR F – Strážnické Dolácko		Pásma ochrany		
F.1	Hroznová Lhota	A	B	C
F.2	Tvarožná Lhota – Knědub	A	B	C
F.3	Čertoryje	A	B	C
F.4	Lulína	A	B	C
F.5	Obora Radčov	A	B	C
F.6	Radčov	A	B	C
F.7	Strážnice – okolí	A	B	C
F.8	Strážnice – průmyslová zóna	URB		
F.9	Zadní pole/Staré hory	A	B	C
F.10	Údolí Sudoměřického potoka	A	B	C

obr. P. B. 9: Delimitace pásem ochrany krajinného rázu v MKR ň CHKO Bílé Karpaty

MKR A.1 ň Louľka

Pŕŕvhnŕ odlesnŕ ŕzem v nejsevernŕm cípu CHKO. K západu li k jihozápadu uklonŕe pŕŕŕedstavuje pramennou oblast Luhľovickho potoka (vlastn pramen se nachzi nedaleko za hranicí CHKO), tedy na rozvod Olavy (Morava) a Vlry (Vh). Obŕzde tekoucí vodoteľe doprovzi liniov zeľeŕ místy se rozŕujc více od toku. Do severn last MKR zasahuje jáhnů vŕev zástavby Louľky s pŕŕvhnŕodinnou zástavbou s drobnou zelen menŕch sad. Pŕŕ okraji sídla m zemŕŕsk krajina m jemnŕ mŕŕŕtko ň menŕch (travnatých) ploch, jáhnů last MKR tvoŕ vŕ plochy orn pŕdy a vybŕek rozlehlého lesního komplexu.

obr. P. B. 10: Vhľad z rozhledny Doubrava k jihu; ve stŕŕedn lasti snímku ves Louľka

MKR A.2 ň Sviborka

Tmŕ zcela lesnat ŕzem na levém bŕŕehu Sviborky, jej llenit tok zde tvoŕ ŕsek severn hranice CHKO. Morfologickou llenitost ŕzem formují ŕdol kratŕch zde pramenících pravostranných pŕŕŕtok. V blzkm okolí toku Sviborky se vyskytují esteticky hodnotn okolní zelen uzavŕŕen plochy bezles ň dll uzavŕŕen prostory, jež na horním toku vystupují i vŕge do svahů. V nejnŕch partiích (nivŕtoku) je vyplŕuj travní porosty s rozptylenou zelen.

MKR A.3 ň Haluzice

Vŕ enkláva bezles v rámci rozlehlého komplexu lesů pokrývajícího Vizovick vrchy mezi Luhľovickm potokem a Vlrou. Odlesnŕ prostor zaujímá vrcholovou last hŕŕbetu zpadovchodnho smŕu, rozvod mezi pŕŕŕtoky Sviborky a Václavského potoka. Ve stŕŕedn lasti se nachzi ves Haluzice, jež v rámci celé CHKO reprezentuje sídlo menŕ velikosti. Od okraj sídla se až k okraji lesa vymezujícího MKR thnou sady. Západní a vchodn last MKR pokrývá zemŕŕsk pŕda (travní porosty i orn).

Exponovan poloha prostoru umoŕuje dlkov vhľedy do jhnch li jihovýchodních smŕ ň až na hranľn horsk ps Bílých Karpat.

obr. P. B. 11: Pohľed od Haluzic k jihu

MKR A.4 ň Vlachovice

Ďíroká sníženina údolí Vlárý ve nejvyšším úseku svého toku v rámci CHKO, od soutoku se Smolinkou (levostranný přítok). Vedle přirozené šílené osy údolím prochází také silnice I. II/494, jejíž tvořící určitou sekundární osu území ň její okolí je až na jejíhož úsek zastavěno obytnou zástavbou Vlachovic a navazujících Vrbčic. Oba výše uvedené toky se vyznačují zachovalostí šel'igů na což upozorňuje souvislý vegetační doprovod. Výrazné prvky liniové zeleně řlenění odlesněné níže položené části údolí s rozlehlými plochami zemědělské půdy, jsou vázány i na menší (levostranné) přítoky, jejichž přitékají z okolních svahů. Na levostranných svazích údolí se vyskytuje rozptýlená zeleř i bez vazby na vodní prvky (mj. sady bez přímé návaznosti na sídlo). Okrajové výše položené svahitě části MKR jsou zalesněny ň okrajové svahy Bílých Karpat na východě a Vizovických vrchu na západě Údolím Vlárý zde prochází geomorfologická hranice mezi oběma jednotkami.

Ďířší otevřená údolní krajina poskytuje výhledy na okolní svahy, výrazného projevu dosahují především okrajový hřbet Bílých Karpat s dominantami vrchů Kubovec a Stráně

obr. P. B. 12: Vlárské údolí v pohledu od Vrbčic (v popředí); v pozadí okrajový hřbet Bílých Karpat

MKR A.5 ň Vojenský prostor Vrbčice

Specifická část CHKO se zcela zvláštním režimem ň využívaná jako vojenský prostor. Převážně lesnaté území odvodňuje z výchů části Václavský potok, jenž se brzy po opuštění vojenského prostoru vlévá do Vlárý. Plošné zalesnění je řleněno rastrem ploch účelových vojenských objektů (muniční sklady) spojených cestní sítí. Souvislejší účelová zástavba tvořící východní výběhek MKR napojený vojenskou vlečkou.

Vojenský prostor je v celorepublikovém měřtku znám díky dvěma výbuchům muničních skladů v řijnu a v prosinci roku 2014.

MKR A.6 ň Divnice

Ďíroký kotlinový prostor na soutoku Vlárý a ř íky. Velká část do tř stran otevřeného území je odlesněná ň rovinaté nívné polohy a nižší partie svahů. Zalesnění vyšších poloh vytvář výrazné zelené horizonty (sahající vně MKR), viditelné z řetných výhledů. Zřetelným rysem je rovně kontrast lesních a bezlesých ploch na svazích, byť okraje lesních porostů ve výchů úseků jsou řlenité. Velké plochy travních porostů i orné půdy mimolesní zeleř řlení v menší míře. Jedná se nejčastěji o liniové prvky ve vazbě na řasto regulovanou šílení síť nebo komunikace (silnice, řeleznice, polní cesty). V určitých částech se vyskytuje i rozptýlená zeleř v podobě skupin dřevin, popř i solitérů.

Úzlový prostor na soutoku výchů toků patří na území CHKO k více osídleným. Kromě dvou sídel ň Bohuslavic nad Vláš a Divnice se zde nachází rozlehlá průmyslová zóna (Divnice) ň v údolí drobné vodoteče vlévající se zleva do ř íky, v jehož rámci vyniká výrazná vertikála více než 100 metrů vysokého komína bývalých Vlárských strojřen. Markantním prvkem zástavby je rovně výrobní areál pod Bohuslavicemi. V rámci MKR je také přitomno pár samot.

V jihovýchodní části MKR se nachází přirodní památka (PP) Pod Vrchy ň významná lokalita pro jasonědymnivkového a s hojným výskytem sněženky podsněžníku.

MKR A.7 ň Slaviřín

Rozlehlá mělká kotlina ř íky, př jejíhož toku se nachází město Slaviřín, jehož zastavěné území je vymezeno jako samostatné MKR. Otevřená krajina s rozlehlými zemědělskými plochami (s vysokým podílem travních porostů) poskytuje řiroké výhledy, z vyšších partií mírných svahů pak i dálkové na vzdálené dominanty Bílých Karpat. Okrajové části MKR z výchů formují zalesněné hřbetní polohy, východní hranice MKR je naopak otevřená do sousedního MKR A.6. Výrazným rysem prostorových vztahů je řlenitost lesních okrajů, resp. i tvarová rozmanitost menších lesních celků, především v severní části MKR. Místy se vyskytují i menší porosty ři remízy ve volné krajině Otevřená krajina v okolí výchů sídla působí harmonicky. Tento charakter nenaručuje ani hustě síť elektrovedů, situovaná nejvíce ve východní části MKR i vlastní souvisle zastavěné území Slaviřína a Hrádku na Vlárské dráze.

obr. P. B. 13: Kotlina ř íky se Slaviřínem (vpravo) **v pohledu z vrcholu Kopanky** (od východu)

MKR A.8 ň Slaviřín-město

Souvisle zastavěné území města Slaviřín. Město s cca 6,5 tis. obyvateli, prvně uváděné již roku 1141, dnes zaujímá oba břehy podél toku ř íky, který zde protéká řirokou otevřenou kotlinou. Zástavba města, která má zřetelný městský charakter, tak figuruje v řetných výhledech z výše položeného okolí. Kromě rodinné zástavby ji tvořící bytové domy (sídlitě) a typologicky rozmanité účelové (administrativní, komerční, průmyslové) objekty.

Dominantou sídla je barokní zámek nacházející se v centru města. Na zámek navazuje park komponovaný v anglickém stylu. Ve výhledech na město z okolí se výrazně uplatňuje kostel sv. Vojtěcha stojící na hřbitově v severní části města a vertikála teplárenského komína př jihovýchodním okraji města.

obr. P. B. 14: Slaviřín v pohledu od jihu (silnice do Pitína)

MKR A.9 ň Rokytnice-JestŠabí

Spodní úsek údolí Rokytanky vĚetnĚ soutokového oblasti s Vlárrou, do níŤ se zprava vlĚvá nad JestŠabím. Rokytanka protĚkající pŠ severní hranici MKR asymetrickým údolím se sklonitĚgými levobŤŤhnými svahy zde pŠbírá nĚkolik menŤích pravostranných pŠtokŤ. Tyto potoky pramení ve výĚe poloŤených partiích pŠ jiŤní hranici MKR a smĚrem k jihu protĚkají soustavou paralelních údolí. Tato lĚst MKR se vyznaĤuje vĚgĤ lesnatostí, jihozápadní lĚst je zalesnĚna souvisle. SmĚrem k výcodu lesy ztrácejí kompaktní strukturu, jsou lĤlenĚny Ťadou bezlesých enkláv diferencované velikosti. JiŤní lĚst MKR je charakteristická celkovĚlĤlenitĚgĤ krajinnou strukturou. Severní lĚst MKR, s výjimkou elevace Bukovina má zŤetelnĚniŤgĤ lesnatost, významnĚse na bilanci pŤďdy podĤlejí travní porosty. OdlesnĚné polohy se zde vyskytují i ve vyĤgĤ partiích Ť umoŤňují tak i dálkové výhledy.

PŠ toku Rokytanky je rozĤŤŤena zástavba sídel Ť Rokytnice výĚe na toku (západní hranice MKR) a níŤe poloŤeného JestŠabí jiŤnĚod lĤlenitého úseku Vlárý. Ani jedno ze sídel pŠĚcházející do volné krajiny zelení zahrad a sadŤ nedisponuje tradiĤní dominantou uplatňující se výraznĚji mimo zástavbu. Mezi obĚna sídly se nachází rozlehĤlý pŤŤmyslový areál (TVD), kolem nĚhoŤ byly z východní i západní strany umístĚny fotovoltaické panely. Celý areál bez vazby na zastavĚné území naruĤuje jinak zachovalý harmonický ráz zdeĤgĤ krajiny.

obr. P. B. 15: Pohled z elevace RovnĚk západu; v popŤedí areál TVD; v pozadí Rokytnice; v pravĚ lĚsti snímku elevace Bukovina

MKR A.10 ň Kochavec-Valentová

PŠhranilĤní území pod hranilĤním hŤbenem Bílých Karpat. NejvyšgĤmi partie hranilĤního hŤbenu zde (Lopenická hornatina) pŠsahují 750 metrŤ nadmoŤské výĤky. Pod nimi pramení hustá síĤ drobných pŠtokŤ Vlárý (pramenná oblast Kochaveckého, Zelenského a Vápenického potoka). VĚgĤ lĚst krajináŤsky velmi hodnotného území je lesnatá. Atraktivitu krajiny vĤak vedle konfigurace terĚnu významnĚpodporuje lĤlenitá struktura krajiny Ť hojný poĤet tvarovĚrozmanitých luĤních enkláv.

KromĚdvou menŤích sídel Ť Kochavce a Valentové pŠznivĚzaĤlenĚných do okolní horské krajiny, je pro tento úsek (svahŤ) Bílých Karpat charakteristický výskyt rozptýlenĚ zástavby Ť starĚho pasekáŤského osídlení. Reprezentují jej samoty jako KrĤlisko, SalaĤisko, Zelenské, Ĥebák, Ĥírce, Skalky aj.

MKR A.11 ň Ĥítná nad VlášŤ

Kotlinové území Ť západní výbĚhek Bylnické kotliny s navazujícími svahy Ĥudlovské hornatiny na severu a Starohrozenkovské hornatiny na jihu. VĚgĤ lĚst Ĥirokého kotlinového prostoru je odlesnĚná, nejen samotná Ĥiroká niva Vlárý, která tvoŤ osu prostoru, ale i rozlehĤlé svahité polohy výĚe v údolí. Souvisle zalesnĚny jsou vyĤgĤ svahitĚgĤ partie v severní lĚsti MKR vystupující nad 500 metrŤ nadmoŤské výĤky (VrĤek 565,5 m n. m., OtĤpková 503,6 m n. m., Rubanisko 501 m n. m.), s lĤlenitými okraji porostŤ. ZnaĤná ĤŤška nivy Vlárý je vyuŤita pro trasování silnice (II/495) a také Ťeleznice. Ĥiroký otevŤený prostor skýta Ťadu výhledy na okolní lĤlenitý reliĤ Ť scenĚrie se hŤbety severní lĚsti Bílých Karpat. NíŤe poloŤené partie území mají zŤetelnĚ produkĤní vyuŤití. I tak jsou plochy lĤsto rozlehĤlé zemĤlĤské pŤďdy lĤlenĚny Ťadou vegetaĤních prvkŤ, lĤsto liniových formací Ť doprovodŤ cestní síĤ

regulovanĚho toku Vlárý, relikĤŤ mezi aj. Markantním prvkem jsou pak ploŤnĚrozsáhlĚ sady situované ve volné krajinĚi navazující na sídelní zástavbu.

Osídlení reprezentují dnes jiŤ prakticky spojenĚ vsi Ĥítná nad VlášŤ a Popov, tvoŤ jeden administrativní celek. ZejmĚna Ĥítná proĤla v pováleĤném období znaĤným rozvojem zástavby, mj. o rozlehĤlý výrobní areál na východním okraji, která se uplatňuje z mnoha výhledových pozic v okolí. Zástavbu uvedených sídel doplňuje pasekáŤské osídlení na severních svazích (Blahov, MĚŤka).

obr. P. B. 16: Údolí Vlárý v pohledu ze silnice od SlaviĤina; v popŤedí Ĥítná nad VlášŤ

MKR A.12 ň KŤekov-Lipina

Okrajové svahy Bílých Karpat Ť na pŠĚchodu do Vizovické vrchoviny pŠ severní hranici CHKO. KrajináŤsky mimoŤadnĚhodnotná horská scenĚrie se vizuálnĚuplatňuje do severních smĚŤ za hranice CHKO. ZalesnĚní vyĤgĤ partií hŤbetu StránĚ Ť Kubovec formuje výrazný zelený horizont, typickou scenĚrii na okraji pohoŤ Bílých Karpat. NíŤe poloŤené ménĚsklonité polohy na severozápadních svazích jsou odlesnĚny, tvoŤ je pomĚnĚrozlehĤlé plochy pastvin i ornĚ pŤďdy. LĤlenĚny jsou zelení vázanou na drobnĚ vodní toky (levostranĚ pŠtoky Svolinky) pramenící v podvrcholových partiích Ť KŤekovský, ŤŤedĚský potok, popŤ dalĤ.

Pod svahy na samotné hranici CHKO se nachází dvĚmenĤ sídla Ť KŤekov a Lipina. ObĚsídla jsou dobŤe zaĤlenĚna do okolního krajinnĚho rámce, lĤemuŤ napomáŤa hojná zeleŤ na pŠĚchodu zástavby a volné krajiny, v pŠpadĚdruhĚho jmenovanĚho pak hojnĚ sady.

obr. P. B. 17: Okrajová lĚst Bílých Karpat Ť hŤbet s vrcholy Strání a Kubovce v pohledu od silnice z Vlachovic do Vlachovy Lhoty; v levĚ lĚsti snímku v pozadí hŤbet Královce

V hŤbenové poloze mezi elevacemi Kubovce a Strání stojí HloŤecká kaple postavená roku 1953, jeŤ tvoŤ vyhledávané poutní místo.

MKR A.13 ň HloŤeckĚ údolí

PŠeváŤnĚ lesnatĚ území s výraznou morfologií na jihovýchodní stranĚ hŤbetu StránĚ Ť Kubovec, vizuálnĚexponované do údolí Vlárý, Brumovky a protĚgĤch svahŤ. Pouze nejníŤgĤ lĚsti svahŤ v blízkosti Bylnice jsou odlesnĚné. VyĤgĤ lĚst pŠĚstavuje pramennou oblast HloŤeckého potoka, tvoŤenou dvĚma

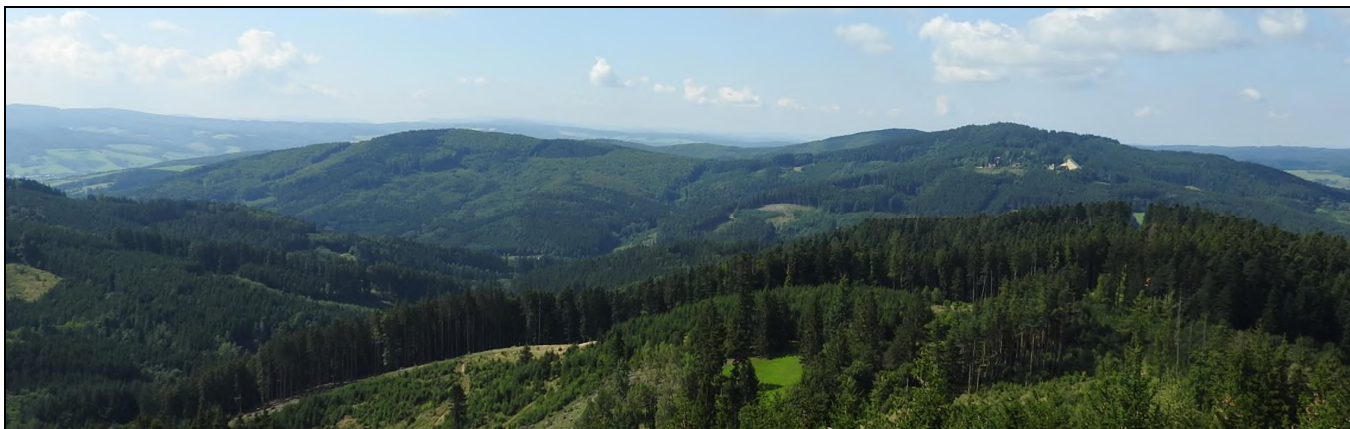
hlavními zdrojnicemi, který zde vyhloubil zašlé údolí. V nížších partiích se místy vyskytuje rozptýlená pasekářská zástavba.

MKR A.14 ň Údolí Brumovky

Téměř zcela zalesněná hluboká kotlina ň údolí Brumovky mezi Valažskými Kloubouky a Brumovem odděluje severní okrajové hřbety Bílých Karpat (Královec na východní straně na západ). Hluboce zašlé údolí představuje vizuálně velmi uzavřený prostor. Výhledy umožňují pouze dílčí odlesněné enklávy výše ve svazích.

Údolní představuje historicky důležitý migrační koridor, v současnosti zde prochází významná silniční tepna (I. I/57) a také železniční trať. Na této trati, součástí historické Dráhy prezidenta Masaryka vedoucí ze Vsetína do Bylnice, byl postaven více než 20 metrů vysoký a 140 metrů dlouhý viadukt. Nesouvisle je do údolí Brumovky situována zástavba, obytná i úředlová. Výše v údolí na svazích Strání se nachází výrazná architektonická dominanta rekreačního objektu ň Jelenovská, její v exponované pozici není přiznávána do okolní krajiny. V jejím okolí je rozšířena individuální rekreační zástavba (chaty).

obr. P. B. 18: Pohled z rozhledny Královec; na protější straně údolí Brumovky dominanty Strání (vpravo) a Matky

V rámci MKR se nacházejí dvě vyhlášená maloplošná ZCHÚ ň přírodní rezervace Bílé potoky nad pravým břehem Brumovky (druhově bohaté louky s mokšadní vegetací a výskytem několika druhů orchidejí) a přírodní památka Dobřena pod vrcholem Královce (extenzivní pastvina s prameništěm s bohatou populací kružíku bahenního a dalších lučních vstavařovitých).

MKR A.15 ň Valažské Klobouky

Jižní část zástavby města Valažské Klobouky (uváděny první roku 1341) zasahující do CHKO. Souvislá zastavěná území tvoří typologicky rozmanitá zástavba s převahou rodinných domů. Vyskytují se zde i výrobní areály (jižní část zástavby podél toku Brumovky) a další úředlové objekty (školy aj.)

obr. P. B. 19: Valažské Klobouky v pohledu z rozhledny Královec; část sídla zasahující do CHKO v levé části snímku

MKR A.16 ň Poteř

Severovýchodní cíp CHKO ň okrajové severní části severovýchodní svahy orogénu Bílých Karpat. Harmonicky působící krajina zdvihající se svahy a výrazným zeleným horizontem vrcholových partií (Kyjanice, Pločiny, Královec) tvoří velmi hodnotný krajinný celek. Estetické kvality prostoru spoluutváří členitý okraj lesních porostů na svazích, převažava travních porostů na zemědělské půdě mimo lesní zeleň vázaná na vodní toky pramenící v podvrcholových partiích (Rakové, Vesník) a také rozptýlená zeleň v dílčích enklávách bezlesí (Pločiny). Hodnotným znakem je rovněž hojná přechodová zeleň při okrajích sídel ň sady (Poteř, Valažské Klobouky) a také místy dochovaná historická parcelace půdy ň drobné členění pozemků (záhumnky) v okolí Potře.

Do MKR zasahuje jižním okrajem obytná zástavba Potře (jižní část železnice). Na hřebeně se nachází poutní místo Dobřanovec zasvěcené Panně Marii. Výrazným prvkem na lesnatém horizontu, viditelný i z údolních poloh, je televizní vysílač Valažské Klobouky ň Pločiny.

obr. P. B. 20: Okrajový hřbet Bílých Karpat v pohledu ze samotného severovýchodního cípu CHKO (okraj Valažských Překazů)

Pod vrcholem Královce (severozápadní svahy) se nachází vyhlášená přírodní rezervace Javorůvky chránící druhově bohatou louku s mokšadní vegetací a výskytem několika druhů orchidejí. Ve vrcholových partiích hřbetu byla vyhlášena přírodní rezervace Pločiny (v okolí stejnojmenné elevace). Předmětem ochrany v tomto ZCHÚ jsou horské extenzivní pastviny a sukcesní stadia lesních porostů a buřiny s vtrouženou jedlí.

MKR A.17 ň Nedažovská kotlina

Rozlehlá protáhlá kotlina mezi horskými hřbety severní části Bílých Karpat ň severovýchodní výběžek Bylnické kotliny mezi Ľudlovskou hornatinou na severu (Pločiny, Královec) a Vlárskou hornatinou na jihu (Překlesy). Jedná se o jeden z nejcharakterističtějších prostorů severní části Bílých Karpat Jižního Valažska, rozprostírající se přes státní hranici se Slovenskem. Výrazný horský reliéf se zalesněným vrcholovým a výše se nacházejících poloh hřbetů ň severní, východní a jižní část MKR. Morfologická členitost je typická i pro nižší partie. Vysokou krajinnou heterogenitu formující esteticky hodnotnou krajinnou scénu spoluutváří hojná lesní i mimo lesní zeleň, střídání porostlých a odlesněných poloh, sady vystupující dalece od zástavby i rozšířené i ve volné krajině ve větší míře ve východní části jihovýchodní části MKR. Zeleň je vázána i rovněž na početné menší vodní toky napájející Nedažovku, její se vlévá v Brumovské (závěrečné údolí) do Brumovky. Při okrajích MKR se vyskytuje větší počet exponovaných poloh poskytující jedinečné výhledy na horskou scenérii.

I přes okrajovou polohu je území značně osídleno. Větší část údolí při toku Nedažovky s výběžky až ke státní hranici do bolních údolí pokrývá navazující zástavba Návojně, Nedažova a Nedažovy Lhoty, její prošlo v poválečném období značným plošným rozvojem. Tradiční ň architektonickou dominantu prostoru reprezentuje kostel Nanebevzetí Panny Marie v Nedažově situovaný ve vyvýšené poloze nad vsí.

V rámci MKR se nachází několik vyhlášených ZCHÚů kromě již uvedených PR Pločiny na hřebenu Ľudlovské hornatiny jde o PP Kačoury (společenstva kvěnatých luk a pastvin s mnoha teplomilnými druhy rostlin a vzácnými druhy hmyzu), PR Jalovcová stráň (zachovalá rostlinná společenstva s výskytem ohrožených druhů rostlin a hvořčích; ochrana modráska černoskvřelého; ochrana porostů jalovců na, které je vázána jedinečná fauna bezobratlých), PP Pod Cigánem (zachovalé společenstvo pastvin a leků s výskytem prstnatce Fuchsova a dalších orchidejí) a PP Ľumlatová (luňní porosty s výskytem ohrožených druhů rostlin, především vstavařovitých).

obr. P. B. 21: Údolí Nedačovky v pohledu z Vysocké

MKR A.18ů Brumov-Bylnice

Souvisle zastavěné území města Brumov-Bylnice, první zmíněného roku 1255 (sloučení obou částí proběhlo roku 1964). Plošně rozlehlé zastavěné území je situováno v nejspodnějším úsekuů údolí Brumovky, která zde přebírá Nedačovku, Bylníku a na jižním okraji MKR se zleva vlévá do Vlárky. V severojižním směru protažené urbanizované území se vyznačuje pro město obvyklou typologicky diferencovanouů obytnou (větně sídlí), výrobní i další rozmanitou účelovou zástavbou.

Historie města je spojena s existencí strážního hradu vybudovaného ve 13. století nad pravým břehem Brumovky. Ze zástavby města do jižního okolí vystupuje sídlí zástavba s blízkým komínem teplárny.

MKR A.19ů Údolí Bylníky

Z věž části odlesněný členitý prostor rozkládající se východně od Bylniceů v údolí Bylníky, která zde pramení a v Bylnici se zleva vlévá do Brumovky. Kormě pramene Bylníky je toto území hojně na výskyt dalších pramenů. Východní část území se vyznačuje věž lesnatostí (především severní svahy údolí), západní část je plošně odlesněná a je vizuálně spjatá s Ľirokou soutokovou oblastí Vlárky a Brumovky. Na jižních svazích údolí se vyskytují krajinářsky cenně odlesněné polohy se solitérními listnáři. Na svazích nad Vlárkou ve východní části MKR pak tvoř výrazné liniové prvky porostlých mezí.

V údolí toku se nachází rozptýlená zástavba (Bylníky, Díly). Solitérní účelová zástavba se světlým zbarvením na horizontu (hřbetu) v lokalitě Madřovce se projevuje v krajině scéně negativně

obr. P. B. 22: Pohled z lokality Pod Holým vrchem do údolí Bylníky; v levé části Tratiňů, v pozadí Javorník

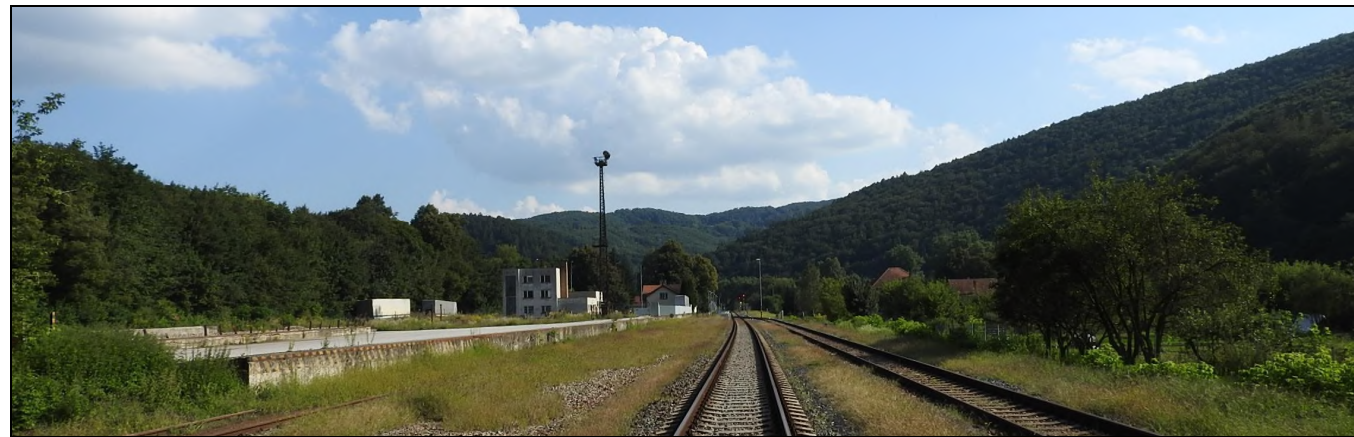

MKR A.20ů Vlárský průšmyk

Nejnižší úsek údolí Vlárky na našem územíů mezi Bylnicí a státní hranicí. Vlárka zde protéká hlubokým a členitým údolím, s poměně Ľirokou převážně odlesněnou nivou. Okolní svahy člení údolí menších pštoků, mezi jinými Hlubořský potok (levostranný pštok) a Bukový potok (pravostranný pštok). Terén stoupá z údolního dna o více než 500 metrůů k vrcholu Javorníku v jihozápadní části MKR. Celkově převažuje zalesnění, především v jižní části MKR. Méně zastoupené odlesněné polohy jsou však kromě uvedených niv rozšířeny i v hřebenových partiích (Nad Pláňovou, pravostranná část údolí)ů i v okolí Petrovy Studně na protě straně Výže položené loukyů i pastviny nabízejí jedinečné výhledy na horský reliéf severní části Bílých Karpat.

Krajinářsky velmi hodnotné území představuje historicky velmi důležitou tranzitní trasu. V současně době vede silnice I. třídy P. 57 a také Ľelezniční trať obě spojující Ľeskou a Slovenskou republiku. Na dolním toku Bukového potoka je ve svažitém terénu situováno sídlo Svätý Ľpán, rozšířující se i do nivy Vlárky. Kromě pasekářského osídlení na Pláňavách se rozptýlená zástavba vyskytuje také v údolí Hlubořského potoka, zde však již převažují rekreační objekty. Do spodní části údolí v blízkosti státní hranice (hraniční přechod Brumov-Bylnice / Horné Srnie) zasahuje svým jižním okrajem osada Sidonie.

obr. P. B. 23: Vlárský průšmyk v blízkosti státní hranice (a stejnojmenné vlakové stanice)

V rámci MKR se nachází 4 vyhlášená ZCHÚůů PP Okrouhlá (lesní ekosystém s bohatou směsí přirodních dřevin v severní části CHKO Bílé Karpaty a druhově bohatá fauna hmyzu s populací tesařka alpského), PP Hluboře (zbytek luňních porostů s výskytem ohrožených druhů rostlin, především vstavařovitých), PR Lazy (Jedno z nejlépe zachovaných společenstev karpatských přepásaných luk v oblasti Bylnice s výskytem ohrožených druhů rostlin, především orchidejí), PP Chladný vrch (zbytek přirodních bukových porostů, které mají význam pro vývoj populace tesařka alpského a dalších hmyzu).

MKR A.21ů Sidonie

Svébytně obtěně dostupné (velmi periferní) území rozkládající se př státní hranici se Slovenskem. Jedná se o pravobřehní část údolí Vlárky, která v důlím úseku protéká Slovenským územím a jejíž spodní tok tvoř státní hranici. Ve Vlárském průšmyku se vlévá do Vlárky. Těmž zcela lesnaté území člení krátká strmá buňní údolí drobných pravostranných pštoků. Vrcholové části hřbetu odděující údolí Vlárky a Bylníky jsou odlesněné a poskytují výhledy na scenerie Bílých Karpat (okolí samot Uhlisko, Jelíněk).

Spodní úsek údolí Vlárky vyplňuje v délce několika kilometrů rozvolněná zástavba (soustředěná ve shlucích) bývalé sklářské osady Sidonie.

V jižní části MKR se nachází vyhlášená PR Sidonie chránící autochtonní bukový porost na Ľivném stanovišti, které je typické pro střední polohy Bílých Karpat, s druhově rozmanitými společenstvy hmyzu.

MKR B.1 ň Údolí Ģřávnice

Horní řást úseku údolí Ģřávnice (Luhal'ovického potoka) v rámci CHKO. VŮĝí řást MKR se rozkládá v levostranné řásti údolí Ģřávnice. Oproti níĤe poloĤenému úseku údolí toku v okolí Luhal'ovic (MKR B.2) tyto svahy nedosahují takové sklonitosti a ve svých níĤĝích partiích jsou pĤeváĤnŮodlesnŮny. ZalesnŮné vrcholové řásti údolí formují velmi výrazný zelený horizont, na kterém nejvýraznĢji vystupují elevace Kamenil'ná a Uhliska.

Ģřávnice zde pĤĤbírá nŮkolik menĝích pĤĤtokŤ, z nichĤ nejvŮĝí je pravostranný potok Olĝe, v jehoĤ spodním úseku je trasována silnice II/492, jeĤ tvoĤí také hranici CHKO. ZĤetelným rysem krajiny je řlenitost lesních okrajŤ, která je charakteristická rovnŮ v západní řásti, kde se MKR rozĝíĤuje rovnŮ na pravý bĤeh Ģřávnice (pod soutokem s Olĝí). Lesního komplex je rovnŮ řlenŮ menĝími bezlesými enklávami. V západní řásti MKR smŮem k Luhal'ovicím se údolí toku mírnŮ zuĤuje. PĤevaĤující harmonický charakter prostoru dotváĤí menĝí lesní formace (výbŮnky, popĤ remízy), doprovody vodoteří a významnŮrovnŮ pĤechodová zeleŘ na okrajích sídel ň zahrady a sady vyskytující se i v extravilanu sídel.

VŮĝí řást toku Ģřávnice prochází zastavŮným územím sídel (Slopné, Sehradice, Dolní Lhota), znařná řást toku Olĝe také (Horní Lhota, Dolní Lhota). V lesním komplexu na východních svazích se vyskytuje nŮkolik samot (Uhlisko, Mokré, MiloŘov, Vrchy). Obraz krajiny v údolí Luhal'ovického potoka poĝkozují rozleĤlé výrobní areály pĤ okrajích sídel, popĤ i ve volné krajinŮ

MKR B.2 ň Luhal'ovice-okolí

PĤeváĤnŮlesnaté území v levostranné řásti spodního úseku údolí Ģřávnice (Luhal'ovického potoka) v rámci CHKO. MŮtská zástavba Luhal'ovic zasahující do CHKO tvoĤí samostatnŮvymezené MKR (B.3). Velmi svaĤitý terén svahŤ nad levým bĤehem Luhal'ovického potoka proĤezává nŮkolik drobných pĤĤtokŤ (Gáborka, dalĝí bezejmenné), které na své krátké trase pĤekonávají pomŮnŮznařné pĤevýĝení. Vrcholová řást ň východní hranice MKR vytváĤí velmi výrazný zelený (lesnatý) horizont, vnímatelný pĤedevĝím z protĢĝí strany údolí. Terén zde vystupuje o cca 150 metrŤ nad tok Ģřávnice (cca 450 m n. m.), nejvýĝe pak v severovýchodní řásti MKR, kde se nachází dominanta vrchu ObŮová s telekomunikařním stoĤárem na vrcholu. Na menĝím návrĝí nad soutokem Ģřávnice s Pozlovickým potokem ň JestĤabí hoĤe stojí výrobní areál (MORAPRIM, s.r.o.) s dominantou komína s výĝkou pĤesahující 60 metrŤ.

Odlíĝný ráz od pĤevaĤujícího pĤřodního má severní řást MKR v okolí Luhal'ovické pĤehradý a jiĤní řást MKR s otevĤenými odlesnŮnými partiemi. Specifický charakter má pĤedevĝím okolí Luhal'ovické pĤehradý, která samotná tvoĤí výrazný kontrastní prvek v krajinŮ (plochá hladina pod zalesnŮnými svahy). V nejbliĝím okolí pĤehradý (hráze) se vyskytuje pořetná rekreařní zástavba zahrnující i objekty vŮĝího mŮĤtka (hotely). Dále od hráze pĤĤstupují objekty individuální rekreace v nŮkolika menĝích osadách. V této řásti na pĤechodu do sousedního MKR B.1 nabývá zdeĝí kulturní krajina díky menĝímu mŮĤtku ploch (řlenitĢĝí krajinné struktuĤe) harmonického charakteru. Souřástí MKR je i lokalita Dolní Lhota-Lipska, pro kterou bylo zpracováno samostatné hodnocení KR. Tento díří prostor nereprezentuje v rámci oblasti krajinného rázu Luhal'ovického Zálesí segment krajiny zásadního významu.

obr. ř. B. 24: Vodní nádrĤ Luhal'ovice v pohledu z hráze

MKR B.3 ň Luhal'ovice

Díří řást zástavby mŮsta Luhal'ovice zasahující na území CHKO. Jedná se o tĤí segmenty souvisle, jeĤ jsou souřástí zastavŮného území mŮsta jako celku. Ve vŮĝinŮse jedná rodinnou zástavbu a lázeŘské domy.

MKR B.4 ň PetrŤvka

MKR vymezené rozvodí pĤĤtokŤ Olĝavy. Severní, témŮ zcela zalesnŮnou řást odvodŘuje potok PetrŤvka, jenĤ nedařeko nad vodní nádrĤí Luhal'ovice vlévá do Ģřávnice. Z jiĤní rozleĤleĝí řásti vody odvádí Kladenka, levostranný pĤĤtok Olĝavy. V nejvyĝĝí rozvodné poloze oddŮující obŮ tyto řásti je lokalizována obec PetrŤvka. Z odlesnŮného exponovaného okolí obce jsou moĤné dálkové výhledy smŮem na hranil'ní hĤebený Bílých Karpat i smŮem do vnitrozemí na reliéf Vizovických vrchŤ.

JiĤní řást MKR v povodí Kladenky (a blízké okolí PetrŤvky) se vyznařuje zĤetelnŮ řlenitĢĝí krajinnou strukturou a vŮĝí mozaikovitostí. Krajinný obraz utváĤí vysoký pořet tvarovŮrozmanitých vegetařních prvĤŤ ň lesních porostŤ s řlenitými okraji, remízŤ, liniových formací s vazbou i bez vazby na řřní a cestní síř, skupinové zelenŮ i solitéř. Místy se se vyskytují sady i ve volné krajinŮ hojnĢji vĝak pĤ okrajích sídel (ve velkém rozsahu zejména u PetrŤvky). KromŮ PetrŤvky se v rámci MKR nachází jeĝŮmalá osada Jeĝí. PĤ jiĤní hranici zasahuje do MKR svojí severní řástí sídlo Kladná-řilín. Severní okraj tohoto sídla tvoĤí úřelový areál, jehoĤ projev v krajinŮeliminuje pořetná diferencovaná zeleŘ v okolí.

obr. ř. B. 25: Pohled od osady Jeĝí k jihovýchodu; v pozadí hranil'ní hĤeben Bílých Karpat

SevernŮ od PetrŤvky byla vyhláĝena pĤřodní památka U PetrŤvky (krajinářsky hodnotné řlenité území s výskytem vstavaře obecného; populace modrářka olřkovaného a modrářka bahenního).

MKR B.5 ň Nevĝová

Kotlina na horním toku řřky, která v severní řásti MKR pramení (poblíĤ samoty řeznřřek). V severojiĤním smŮu protaĤené údolí má harmonický ráz. Okrajové výĝe poloĤené řásti jsou témŮ po celém obvodu MKR zalesnŮny. SmŮem po svahu do údolí lesní porost sestupuje diferencovanŮ pĤechod zemŮřřských ploch s témŮ rovnocenným zastoupením orné pĤřdy a travních porostŤ a lesa je řlenitý. Výskyt rozptřlené zelenŮ v otevĤených zemŮřřských plochách je zde níĝí, výrazným prvkem je vegetařní doprovod podél toku řřky. Liniová zeleŘ je vázána rovnŮ na krátké pĤĤtoky stékající z okolních svahŤ.

PĤbliĤnŮve stĤedu MKR je podél toku rozloĤena zástavba Nevĝové. Bohatá okrajová ři pĤechodová zeleŘ (sady) sídlo organicky zařŘuje do okolního krajinného rámce, a to vřetnŮ výrobního areálu umístŮným pĤřznivŮna jeho jiĤním (spodním) okraji.

obr. P. B. 26: Kotlina šíky se zástavbou Nevěrové v pohledu z východních svahů (turistická cesta do Slavičína)

MKR B.6 ř Lipová

Svémi znaky (typologicky) velmi blízké území sousednímu MKR B.5. Ľirgí sníženina dvou kratgí toků ř Lukginky na západě a Lipovského potoka na východě které odděluje mírný pševáhněbezlesý hřbet s elevací Nad Logím. Celá západní řást a z vřginy i východní řást MKR jsou souvisle zalesněny (zelené horizonty) s řastými výbřky porostř smřem do údolí. Střední řást mezi oběma uvedenými toky pak tvoř řiroký pševáhněodlesněý koridor. V jeho rámci se vyskytují menř lesní celky, pševahují vřak vřgí plochy pastvin ři luk, zřídka řleněné mimolesní zelení. Oba zmíněné toky a levostranný přtok Lipovského potoka mají souvislý vegetařní doprovod.

Ves Lipová je do okolní krajiny dobř vřleněna. Významnětomu napomáhá hojná okrajová zeleř s velkými plochami sadř, přdevgím v severní řásti sídla. Ruřivým prvkem je výrobní areál v izolované pozici západněod sídla, který krycí zeleřpostrádá.

obr. P. B. 27: Kotlina Lipovského potoka s Lipovou v pohledu z elevace Nad Logím; v pozadí na horizontu Haluzice

MKR B.7 ř Rudice

Měněrozlehlé MKR nacházející se v jihozápadní řásti OKR Luhařovické Zálesí (př západní hranici CHKO) v okolí obce Rudice. Východní hranice MKR (zároveň hranice OKR) je vedena po administrativní hranici obce (z vřgí řásti lesním porostem).

Převáhně řást mírně západu ři k jihozápadu (od Rudického vrchu) skloněného otevřeného území je tvořená plochami orné přdy, bez vřgího řlenění. Přechod lesního komplexu a zeměřské přdy ve východní řásti MKR je zřetelný.

Západní hranici MKR (a CHKO) tvoř silnice, podél níž je rozlořena zástavba Rudic. Vcelku kompaktní sídlo se zachovalou urbanistickou strukturou do okolní krajiny zařleřuje okrajová zeleř zahrad a zejména sadř lemujících jej po celém obvodu.

MKR B.8 ř Přelkovic

Údolí Kladenky pod Přelkovicemi před jejím vstupem na Bojkovicko (OKR C ř Uherskobrodsko). Přrozené ose symetrického údolí ř toku Kladenky se souvislým vegetařním doprovodem konkuruje silnice II/496 trasovaná v blízkosti pravého břehu toku.

Obě strany údolí se liř v krajinném pokryvu, resp. lesnatosti. Východní svahy jsou s výjimkou levobřhních partií nad Přelkovicemi bezlesá, pokrytá loukami. Západní svahy naopak z vřgí řásti pokrývá les, níže položené řást svahů jsou vřak rovně odlesněý, s výskytem menřích lesních porostů.

Př severní hranici MKR (a CHKO) se na toku Kladensky nachází ves Přelkovic s dochovanou urbanistickou strukturou (bez vřgího rozvoje zástavby v pováleřném období) s velkými plochami sadř, přdevgím vřak vněCHKO. Jižněod sídla v izolované poloze stojí zeměřský areál bez krycí zeleně Jeho vizuální přřobení je díky poloze v nejnířgích partiích území nízké.

MKR B.9 ř Rudimov

MKR rozkládající se v údolí Třegřivky a v sousedním údolí jejího bezejmenného pravostranného přtoku. Oběúdolí zde pramenících toků odděluje mírný hřbet s nejvyšgím bodem na elevaci Kamenná. Území má lesozeměřský ráz, přřemň více lesnatá je jižní řást MKR mezi oběma uvedenými toky a také jihovýchodní řást MKR ř komplex lesů na elevaci Plogí. Měnělesnatá severní řást MKR se vyznařuje vysokým podílem travních porostů na ZPF. I zde je má lesní přda nezanedbatelný podíl, tvoř ji menř porosty ři lesní výbřky. Typická je řlenitost lesních okrajů lesních celků.

Osídlení v harmonické krajiněúdolí Třegřivky bez vřgí frekvence pohybu reprezentuje Rudimov v severovýchodní řásti MKR na horním toku Třegřivky. Sídlo obklopuje velmi hojná obvodová zeleř, jeř eliminuje i projev výrobního areálu v jihozápadní řásti sídla. V severozápadním cípu pak do MKR zasahuje svou jižní řástí Kladná-řilín (Kladná).

obr. P. B. 28: Pohled ze silnice do Slavičína; v popředí Rudimov; na svazích nad vsí menř lesní celky

MKR B.10 ř Vasilsko

Těmě neosídlené území v pramenné oblasti potoka Vasilsko a Blygice (ři Hluboká), které si uchovaly přřoděblízký charakter (morfologii, vegetařní doprovod). Vřgí řást území je lesnatá.

Vřgí plocha bezlesí se rozprostřrá v jižní řásti MKR. Zde na mírném návrgí mezi obě výře uvedenými potoky stojí samota Vasilsko, bývalý panský dvřř. V místědřve stávala ves Vasily, uváděná již roku 1141, jeř zanikla v přřbřhu 15. století.

obr. P. B. 29: Údolí potoka Hluboké (vlevo) a potoka Vasilsko (vpravo) v jižní části MKR; v popředí samota Vasilsko

MKR C.1 ň Záhorovice

Rozlehlé území na nejnížším úseku údolí Olžavy v rámci CHKO, pod Bojkovicemi. Severní část MKR odvodňuje Kladenka, která se do Olžavy vlévá na okraji Nezdenic. Údolí Olžavy představuje rozhraní Vizovických vrchů (severní část MKR) a Bílých Karpat (jižní část MKR). Jižní i jihozápadní okraj MKR tvoší výrazný hřbet s nejvyšším bodem na elevaci Valy (okrajový svah Bílých Karpat). Kladenka zde pŕsbírá řadou drobných pŕtoků, Olžava pak zejména kratší pŕtoky stékající z okrajového svahu Bílých Karpat.

Lesnatost území je nížší, souvislý lesní pokryv je rozšířen v okrajových výšce položených částech MKR. Pŕeváhná část prostoru je otevřená, z výšce položených partií údolí Olžavy i Kladenky se nabízejí dálkové výhledy na pohoší Bílých Karpat včetně jejich nejvyšších částí (masív Velké Javošny). Polohy v údolních nivách mají uzavřený charakter. Zemŕlŕská krajina hrubší strukturu, tvoší ji řasto velké pŕdnní bloky. Drobnŕjší řlenŕní zemŕlŕské pŕdy se vyskytuje v okolí zástavby Nezdenic. Pŕesto mimolesní v krajinŕ je zastoupena pomŕnŕhojnŕ nejvíce v okolí toku Kladenky, ale i ve volné krajinŕ (liniové prvky. Souvislý vegetační doprovod má rovnŕ Olžava. Pro lesní komplexy na okrajích MKR je charakteristická vysoká řlenitost jejich okrajů.

obr. P. B. 30: Údolí Olžavy a Kladenky v pohledu od Hradiska (severní část MKR); v pozadí masív Lopeníku a Velké Javošny

Údolí Olžavy pod Bojkovicemi je z vŕšší části zastavŕno sídlení zástavbou. Kromŕ ve smŕru toku protažená zástavba Záhorovic se na západní hranici MKR (a CHKO) nachází ves Nezdenice s dominantou kostela sv. Petra a Pavla v exponované poloze na pravém bŕehu a budovou zámku níže v údolí. Dominantním prvkem zástavby Záhorovic s bohatou zelení zahrad a sadů po obvodu je areál zemŕlŕské výroby na západním okraji sídla s výrazným skladovým objektem kontrastního svŕlého zbarvení.

MKR C.2 ň Údolí Tŕgŕŕky

Krajina řky hodnotné neosídlené území severnŕod Bojkovic, na dolním toku Tŕgŕŕky aŕ po soutok s Kladenkou. Vlastní tok Tŕgŕŕky protéká severní částí MKR, reliéf je tak generelnŕuklonŕ k severu i severozápadu. Po svazích smŕem k severu stéká nŕkolik kratších potoků, podél jejichů toku je vyvinut lesní koridor, který se v okolí jejich pramenů rozšřuje. Tato konfigurace utváší specifickou řlenŕnou krajinnou strukturu s řastým stŕdáním lesních (pásů) a bezlesých ploch. Podobnŕharmonicky pŕsobí i nivní partie Tŕgŕŕky s loukami uzavřenými okolní vzrostlou zelení.

Souvislejší lesní pokryv je rozšířen v severní, východní a jižní části MKR.

obr. P. B. 31: Nivní poloha pŕi toku Tŕgŕŕky (na turistické trase z Bojkovic do Pŕelkovic)

MKR C.3 ň Bojkovice

Souvisel urbanizované území na obou bŕezích toku Olžavy, která zde pŕsbírá potok Kolečal' (zprava) a Komŕnku (zleva). Bojkovice, dnes s více než 4 tisíci obyvateli je prvnŕuvádŕny ve druh polovinŕ 14. Století (1362). Mŕsto má diferencovanou strukturu s obytnou, administrativní, komerční i výrobní zástavbou. Rozlehlé výrobní areály vyplřují pŕedevřím západní a východní okraj sídla. Mŕsto tvoší rovnŕ silniční kŕšňovátku.

Dominantu sídla reprezentuje zámek Nový Svŕlov postavený na místŕdšvŕšního hradu na kopci nad mŕstem (jihozápadnŕ). V 19. století byl barokní zámek pŕestavŕn do souřasné podoby ve stylu tudorovské gotiky. Stavba zámku pŕedstavuje jedinečnou dominantu s vizuálním dosahem do řřého okolí, významem pŕekraľujícím hranice CHKO.

obr. P. B. 32: Bojkovice s dominantou zámku Nový Svŕlov v pohledu z vyhlídky Vranovy řleby (od severu)

MKR C.4 ň Pitŕn

Rozlehlé MKR zasahující pramennou oblast Olžavy v hraniční části Bílých Karpat a celé její údolí aŕ k Bojkovicím i tŕmŕpo soutok s potokem Kolečal', jehoů údolí zde již zasahuje do Vizovických vrchů.

Území má poměrně velké pševýžení, nejvyšší vrcholové partie Bílých Karpat pšesahují 700 metrů nadmořské výšky (Lokov ň 738,5 m n. m.), další vrcholy pak okolo 650 metrů nad mořem (Ochoz, Hradisko, Baĝta), pššířemň soutok Olĝavy s Kolečal'em se pohybuje okolo 300 metrů nad mořem.

Pševáhná řást území je lesnatá. Odlesněé jsou pouze nižší partie území v okolí Pitína (a Bojkovic pš severozápadní hranici MKR). Zde se vyskytují rozlehlé plochy zemříděské pšřdy tvošené ornou pšřdpou i pastvinami. Smřem do vyĝĝích poloh se rozĝřšují rozlehlé lesní porosty ň jak smřem k hraniřnímu hšebení tak na protřĝř stranu nad údolí Kolečal'e (svahy elevace Ploĝí). Oba lesní komplexy se vyznařují řlenitostí pšechodu do otevřených ploch zemříděské krajiny. Ploĝnř rozsáhleĝř pššhraniřní lesy jsou řleněny rovnř ň řkolika enklávami bezlesí. Pod jihovýchodními svahy Ploĝí byla na toku Kolečal'e vybudována vodní nádrř Bojkovice, tšetí nejvřĝř vodní plocha na území CHKO Bílé Karpaty.

Pitín reprezentuje poměrně rozlehlé sídlo známé díky řelezniřní trati, jeř byla z dřřvodu složitých terénních podmínek vedena v oblouku kolem celého sídla. Dominantou sídla s hojnou okrajovou zelení sadř je kostel sv. Stanislava postavený v exponované poloze nad vsí, uplatřující se v ĝřřĝm okolí i díky svřřlému provedení fasády.

obr. ř. B. 33: Kotlina Olĝavy s Pitínem v pohledu ze silnice do Hostřína

MKR C.5 ň Hostřín

Horní tok Kolečal'e, jenř zde pšekonává rozhraní Bílých Karpat a Vizovických vrchřř. S výjimkou východní hranice je po obvodu MKR rozĝřšen lesní porost ň ve vazběna řlenitřĝř terén v okolí vodních tokřř, pramennou oblast Kolečal'e a jeho pravostranný pšřtok tekoucí v severní řásti MKR. Ménř řlenitý terén je vyuřhit zemříděsky, vzhledem k dobrým sklonitostním pomřřřm pševáhnř jako orná pšřřda. Místy se v otevřených polohách vyskytují menřř lesní celky, oba toky protřkající volnou krajinou mají souvislý vegetařní doprovod. V řněkterých řástech ň ve vazběna zástavbu Hostřína má řlenění zemříděské pšřdy drobnřĝř mřřřtko. Samotný Hostřín lokalizovaný v mřřké kotliněje do okolní krajiny velmi organicky zařřeně díky velmi hojně zelení sadřř.

obr. ř. B. 34: Zemříděsky vyuřhitá krajina severozápadněod Hostřína

MKR C.6 ň Ğanov

Protáhlá snřřenina Rokytenky ň toku pramenícřho v blízkosti státní hranice pod vrcholem Baĝty, elevace na hraniřním hšebenu Bílých Karpat. MKR tvořř okrajovou řást Uherskobrodsko (OKR) a

Valaĝsko. Výĝe polořená řást údolí je zalesněná, lesní porosty obklopují MKR (údolí) prakticky po celém obvodu ň v jeho vyĝĝích řástech (zelené horizonty). Paralelnř tokem Rokytenky zde pramení a protřká její bezejmenný pšřtok, který se do Rokytenky zprava vlévá na horním konci Ğanova. Svahitý údolní terén mimo les pokrřvají ve velké pševaze pastviny, místy řleněné mimolesní zelení (remřzy, skupiny dřevin). K hodnotnému estetickému pšřsobení pššpřívá vedle uvedených pšřrodních dispozic tak uzavřenost prostor ři jeho patrná odlehlost.

Ves Ğanov je významně predisponována údolní morfologií, byř doĝlo pozdřř k rozĝřšení její zástavby i výĝe do svahřř, vřetněvřrobnřho areálu v nejvyšřř řásti sídla. Cenným znakem je zeleřzahrad a sadřř vystupující místy vysoko do svahřř.

obr. ř. B. 35: Údolí Rokytenky se Ğanovem v pohledu ze západních svahřř

MKR C.7 ň Krhov-Bzová

MKR zahrnuje povodí Bzovského potoka (vřetně Volovského potoka) po soutok s Koměnkou. Bezejmenný pravostranný pšřtok Koměnký tvořř západní hranici MKR. Rozlehlé svahitě území na pomezí Vizovické vrchoviny a Bílých Karpat stoupající k hlavnímu břřokarpatskému hšebenu (vrch Lokov) je z vřĝř řásti odlesněno. Rozsáhlé otevřené partie na svazích poskytují řálkové výhledy do podhřřř Bílých Karpat ři na Bojkovice. Lesnaté jsou okrajové hšebenové polohy vřetněsvahřř na řijní a východní straně řásteřnětaké na severu.

Otevřené polohy s pševahou pastvin jsou řleněny výraznými prvky liniové zeleně ň vázané jednak na vodoteře ři cestní sířř (aleje), vedle nich se zde vřřak vyskytují i vícetřetně řasto protáhlé relikty mezí, nejviditelněji severněod Bzové. Místy jsou pšřtomny i solitéry. Pšřsto jednotlivé plochy zemříděské pšřdy dosahují řasto znařné rozlehlosti, zejména v levostranně řásti mřřkého údolí Bzovského potoka. Specifickým prvkem v krajiněje aktivněprovozovaný kamenolom nad Bzovou, který se díky lesřřm po celém svém obvodu v krajině scěněřřetelněji neuplatřuje.

obr. ř. B. 36: Rozlehlé plochy luk a pastvin v mřřkém údolí Bzovského potoka

Obř zdeĝřř sídla jsou situována v údolí tokřř ň Bzová poděl Bzovského potoka, Krhov poděl Valovského potoka ař po je soutok s Bzovským potokem. Pšřchod obou sídel do okolní otevřené krajiny formují bohaté sady. Pšř okrajích své zástavby, resp. mezi obřma sídly je rozĝřřena řřřelová zástavba, jejřř projev v krajině řásteřněřeliminuje blízká zeleř vázaná na tok Bzovského potoka (do západních smřřřř).

MKR C.8 ň Komřa

Kotlina Koménky zahrnující téměř celý její tok až po soutok se svým bezejmenným pravostranným přítokem, který tvoší východní hranici MKR. Údolí Koménky rozkládající se na pšechodu Bílých Karpat a Vizovické vrchoviny je pševáhnŏdlesná, lesní pokryv je rozšířen pš jihní (nad Komřou) a celé západní hranici MKR, jihn tvoší okrajový hšbet Bílých Karpat. Z okrajového lesnatého hšbetu stékají krátké levostranné přítoky, na nŏh je vázaná zeleř i vnŏlesního porostu. Mimo ni plochy pastvin a luk řlení i další tvarovŏrozmanité formace mimolesní zelenŏ Protŏjší strana údolí má homogennŏjší ráz, i zde se vřak místy vyskytují řlenící prvky (v blízkosti lesa), mj. i zbytky mezí jako pozřstatek dšvŏjší parcelace.

Zástavba Komři s nŏkolika hodnotnými stavbami (kromŏ kostela a dalších staveb také muzeum a památník J. A. Komenského) a s bohatou zelení pš okraji je situována do údolí toku. Výře nad vsí byl postaven zemŏřský areál, jenž se uplatřuje v řetných výhledech v rámci MKR. Na elevaci Hrádek nad tokem Koménky v západní řásti MKR stojí Zščenina hradu Zuvařov. V jihozápadní řásti MKR se nachází provozovaný kamenolom Bulňník s patrnými projevy tŏhby do okolní krajiny.

obr. ř. B. 37: Údolí Koménky v pohledu od jihních svahř nad Komřou

MKR C.9 ň Bystšice pod Lopeníkem

Území nacházející se pš západní hranici CHKO na pomezí (okrajových svazích) Bílých Karpat a ménŏřlenitého reliéfu Vizovické vrchoviny. Tato řást okrajových svahř Bílých Karpat (východní řást MKR) pšedstavuje pramennou oblast Nivniřky a jejích menř pštokř (Pivný potok). Okrajové svahy Bílých Karpat jsou téměř v celém rozsahu zalesněy, vytvášejí výrazný lesnatý horizontníře položené ménŏsklonité partie jsou naopak bezlesé. Zemŏřskou přřdu tvoší rozlehlé plochy travních porostř i orné přřdy. Mimolesní zeleř je vázaná pšedevřím na vodní toky a cesty, v severní řásti MKR se místy vyskytuje mimolesní zeleř i v plochách pastvin. Pšechod obou hlavních typř (les, zem. přřda) je zde pomŏrnŏzřetelný. V západním cípu MKR se nachází vodní nádrř Ordŏov, s plochou cca 16 ha druhá nejvŏjší vodní plocha v rámci CHKO (hranice CHKO prochází vodní plochou).

Umŏou osu prostoru tvoší silnice I. třřdy ř. I/50, významná dopravní tah zajiřřující tranzit se Slovenskem. Severnŏ od této silnice je podél toku Nivniřky rozlořena zástavba obce Bystšice pod Lopeníkem. Pšechod sídla do volné krajiny formují po celém obvodu zahrady a sady, v prostoru mezi jihním okrajem zástavby a silnicí I/50 je dochována historická parcelace (záhumenicová pluřina).

MKR C.10 ň Suchá Loz

K severu uklonŏné území na rozhraní Bílých Karpat a Vizovické vrchoviny. Pš severní hranici MKR protéká Nivniřka, do které se vlévá nŏkolik kratřích pštokř s upravenými koryty pštékající z hor (Zářinský potok, Podluřanský potok, Hradecký járek). Nejvýře položené řásti území s nejvyšř kŏtou na Studeném vrchu (646,4 m n. m.) jsou pokryty souvislým lesem, níře položené zemŏřsky vyuřité polohy se vyznařují specifickou geometrizovanou krajinnou strukturou a diverzitou. Zemŏřská přřda je řlenŏna do blokř, jeř místy lemují liniové prvky vzrostlé zelenŏ(vŏrolamy). Západní řást MKR podél levého břehu Hradeckého řárku s menř nádrří na horním toku pak vyplřují rozlehlé plochy sadř

řlenŏné do pravidelných řřznŏvelkých blokř. Specifickou esteticky hodnotnou enklávu pak tvoší prostor nad sady v jihozápadní řásti MKR ň luňní plocha se zelení solitéřř ň listnářř.

Zástavba obce Suchá Loz sleduje přřjezdni cestu (a ze znařné řásti také tok Nivniřky), která tvoší hranici CHKO. Na hranici MKR (a CHKO) stojí výrobní areál (pila) v místŏbývalé vsi.

V lesním porostu na okrajových svazích Bílých Karpat se nachází pšrodní rezervace Horní louky, pšedmŏem jejích ochrany zbytek kvŏnatých luňních spoleřenstev se sukcesními stádii dševin.

MKR C.10 ň Korytná

Údolí Korytenky a Lubné na okrajových svazích Bílých Karpat, resp. na jejich pšechodu do Vizovických vrchř. Morfologické řlenité území je v nejvyšř řásti ohraniřené odlesněým hšbetem poskytujícím výhledy do podhřř i vnitřku hor (vlastní hšbetnici pokrývá úzký liniový porost). Krajina v této řásti svahř Bílých Karpat je rovnŏ charakteristická řlenitou krajinnou strukturou. Tu utvášejí rozlehlé lesní komplexy s řlenitými okraji ň sklonité polohy v jihovýchodní, východní jihozápadní a severovýchodní řásti, menř lesní celky, plochy pastvin a luk s hojnou mimolesní zelení, orné přřdy (pšedevřím severní řást MKR), popš i drobné vodní plochy (menř rybníky Podseňák, Lubná). Krajinášsky hodnotné jsou pšedevřím otevřené partie údolí Lubné s roztrouřenou liniovou zelení orientovanou po svazích ři menřmi remízky na levém břehu a enklávami luk lemovaným břehovým doprovodem a okrajem lesa na pravobřehních svazích. Výrazná liniová je vázaná na cestní síř. Uzavřené enklávy bezlesí se vyskytují i ve vyřřích polohách v jihovýchodní řásti MKR.

Celkový kolorit prostoru dotváš v kotlinŏ Rokytenky usazené sídlo Rokytná s okrajovou i vnitřní (vzhledem k urbanistické struktuře) zelení zahrad i sadř vystupující i dalece do volné krajiny. Rozsáhlý výrobní areál ve východní řásti sídla se díky poloze pš toku Rokytenky a hojně zelení po celém svém obvodu v řřřích výhledech neuplatřuje.

V jihní výře položené řásti MKR byla vyhlářená pšrodní rezervace Nové louky, chránící zbytek kvŏnatých luňních spoleřenstev s nŏkolika mokšady a sukcesními stádii dševin s výskytem ohrořených druhř řivořichř a rostlin, pšedevřím orchidejř.

obr. ř. B. 38: Pohled do údolí Korytnice ze silnice do Strání; ve střední řásti snímku Korytná

MKR C.12 ň Slavkov-Horní Nŏnlř

Údolní snřhenina na okrajových svazích Bílých Karpat odvodřovaná tokem Okluky (pštok Moravy) ň hornonŏnlřanská kotlina. Z vŏjší řásti pšrozený tok Okluky (po zastavŏné území Horního Nŏnlř) pramení na severovýchodních svazích vrchu Lesná, jenž se nachází pš jihní hranici MKR. Jihní nejvýře položená řást MKR (nad prameny toku Okluky a jeho pštokř) pšedstavuje krajinášsky mimořádnŏ hodnotné území. Vyskytují se zde vŏjší plochy luk se solitéry vzrostlých listnářř (duby). Byl zde vyhlářen i vŏjší polřet zvlářŏchránŏných území (viz níře).

Nižší partie svahů na horních tocích jsou souvisle lesnaté, dále severu přechází lesy s línitým okrajem do otevřené zemědělské krajiny až do široké údolní sníženiny, z jejichž svahů Okluky přebírá další kratší pštoky. V blízkosti lesního okraje se rovněž vyskytují cenné krajinné segmenty s rozptýlenou zelení, podél vodních toků a místy cest jsou vegetační doprovody.

V severní části MKR je pštoku Okluky lokalizována zástavba sídel s typickou ulicovou urbanistickou strukturou Horní Němčí a dále po proudu Slavkov. Obě sídla s hojnou zelení zahrad a sadů mají v severní části umístěn rozlehlý výrobní areál. V úpí Slavkova tvoší výrobní objekty na severním okraji (jižně CHKO) výraznou negativní krajinnou dominantu uplatňující se v pohledech z velkých vzdáleností. Velké plochy sadů jsou přitom rovněž na levostranných svazích údolí Okluky nad Horním Němčí.

V jižní části MKR se nachází několik vyhlášených zvláště chráněných území. Národní přírodní rezervace Poráhky v jižním cípu MKR (na hranici s MKR E.1) představuje krajinně velmi hodnotný komplex typických kvěnatých druhově bohatých luk, lokalita letních chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Na luňní společenstva a lesní okraje jsou vázány rozmanité druhy bezobratlých. Přírodní rezervace Dolnoňmánské louky a přírodní památka Bahulské jamy (na rozhraní s MKR C.15 a MKR C.16) chrání nejzachovalejší zbytek luk přívodního komplexu Lesné s výskytem ohrožených a chráněných druhů rostlin a živočichů. Přírodní památka Sviní hnízdo chrání komplex tvořený typickou lesní vegetací středních poloh Bílých Karpat; lokalita významná pro vývoj jasoně dymnivkového. Přírodním ochrany přírodní památky Uvezené je druhově bohatý věkově rozrůzněný smíšený listnatý les v línitém terénu se sesuvy, vrstevnatými prameny a mokšady. Přírodní památka Za lesem chrání část luňního komplexu na severovýchodním svahu vrchu Lesná s výskytem ěafránu běokvěého. Přírodní rezervace Drahy reprezentuje bývalou pastvinu na jižním okraji Horního Němčí s teplomilnými travinobylinnými společenstvy na skeletických půdách, se zbytky sadu a se těmi mokšady a výskytem mnoha chráněných a vzácných druhů rostlin a živočichů.

MKR C.13 a Borůce u Blatnice

Pramenná oblast Slavkovského potoka, Borůckého potoka a Svodnice. Slavkovský potok přebírá Borůcký (jižně CHKO) a později se vlévá do řky Okluky, Svodnice odtéká samostatně až do Moravy. K severu a k severozápadu skloněný terén je z (mírně vějí části odlesněý. Souvislý lesní porost vyplňuje východní část MKR a převážnou část údolí Slavkovského potoka a nejvyšší část údolí Borůckého potoka. Lesní zeleň se vyskytuje rovněž na vyčím toku Svodnice, avšak nikoliv v takovém plošném rozšíření. Mírně línitý níže položený odlesněý reliéf pokrývají travní porosty, smem k hranici CHKO roste podíl orně půdy. Jednotlivé plochy zemědělské půdy dosahuje značné velikosti, mimo lesní zeleň se vyskytuje především v okolí vodotěí (doprovody), popš cest a př okrajích lesních porostů (skupiny, solitéry).

Borůce u Blatnice zasahující z vějí části svojí zástavbou do CHKO. Sídlu má dochovanou urbanistickou strukturou návesní ulicovky se zahradami a sady př okrajích, popš i dále od sídla.

MKR C.13 a Bězová

Údolí Hrubáru přd státní hranicí. Hrubár (na Slovensku Bořálka) pramení výše v údolí a pod Lopenickým sedlem. Převážně otevřený prostor línité údolní sníženiny je poskytuje výhledy na jádrovou část CHKO a masív Velkého Lopeníku. Odlesněné nejsou pouze nejnižší partie v okolí potoka, otevřené polohy luk a pastvin vystupují i výše do svahů popš až do vrcholových částí (Doubrava). Souvislejší zalesnění, s výběžky na okrajích, je rozšířeno více na západních svazích údolí a také v severní části MKR (svahy Studeného vrchu). Východní svahy jsou lesnaté až ve svých vyčích částech, jež náleží již do sousedního MKR D.6 (oblasti krajinného rázu Moravské kopanice). Na svazích údolí je rovněž rozšířena lesní zeleň menších lesních celků, jež přecházejí do skupinových formací i solitérů. Krajinně velmi hodnotný prostor dotváší letně protáhlé liniové prvky jdoucí po svazích a také sady ve

volné krajině Výběžky lesa a liniové porosty jsou vázány často na kratší zde pramenící pštoky Hrubáru, výrazný doprovod má i jeho samotný tok. Ve spodní části údolí je v delším segmentu údolí dochována

Zeleň sadů i zahrad formuje přechod i intravilán Bězové a sídla situovaného př toku Hrubáru. Ústřední dominantu sídla, dobře identifikovatelnou z letních výhledových míst, představuje kostel sv. Cyrila a Metoděe na křovate cest v horní části zástavby. V dolní části MKR se vyskytuje zástavba i mimo zastavěné území sídla a usedlosti př cest k hranici a později rekreační zástavba př toku Hrubáru. Rozlehlý výrobní areál na dolním okraji zástavby se vizuálně uplatňuje pouze v delší části prostoru.

V severní části MKR se nachází vyhlášená přírodní památka Cestiska, jejímž předmětem ochrany jsou bývalé pastviny na severozápadním okraji Bězové s luňní vegetací na skeletovitých půdách, lokalita vzácných a ohrožených druhů živočichů. Na západních svazích údolí Hrubáru byla vyhlášena přírodní památka Dubiny - louka pod lesem na východním úbočí kopce Doubrava; krajinně velmi hodnotné území s rozptýlenou zelení a se zachovanými společenstvy kvěnatých luk, lemm a mokšadem.

obr. 1. B. 39: Údolí Hrubáru v pohledu z hřebenové partie mezi údolím Hrubáru a Klanečnice (od jihovýchodu); v pozadí masív Velkého Lopeníku

MKR C.15 a Strání

Široká terénní sníženina a údolí Klanečnice se svými pštoky. Rozlehlý prostor je z velké části (cca polovina) souvisle odlesně a níže položené partie. De facto se jedná o téměř zcela uzavřenou enklávu zemědělské krajiny, z níž vycházejí dva bezlesé koridory a první na jihovýchod přes Novou horu, druhý pak na severu přes hřeben do podhří Bílých Karpat (ke Korytně). Jihovýchodní část MKR zaujímá masív Velké Javošiny se zalesněnými svahy (s přirozenými porosty) a údolí Svinárského potoka, který se vlévá do Klanečnice v Kvěně. Velká Javošina (970 m n. m.), nejvyšší vrchol celého pohoří Bílých Karpat, představuje prostorovou dominantu identifikovatelnou v území dalece překračující město MKR i Bílých Karpat. Její snadné identifikaci napomáhá 130 metrů vysoký vysílač na jejím odlesněném vrcholu. Smem k východu hranitní hřeben pokračuje přes vrchol Jelence (925,1 m n. m.), druhé nejvyšší hory v Bílých Karpatech, od něhož prudce klesá (o téměř 600 metrů) do údolí Klanečnice s hranitním přechodem Strání / Moravské Lieskové. Horský a podhorský charakter má především zmíněné zřezlé údolí Svinárského potoka se soustavou krátkých bočních údolí.

Lesní porosty rozšířené ve vyčích partiích (zelené horizonty) údolí se vyznačují línitostí lesního okraje, letními výběžky. Na více místech přechod lesa do otevřených poloh zjemňuje mimo lesní zeleň skupinové formace, solitéry. V nižších partiích svahů se vyskytují menší lesní celky rovněž s línitým obvodem a letními výběžky (okolí Kvěně), i zde je často přitomna rozptýlená zeleň, v letě liniových formací (více v jižní části MKR). V bilanci půdy převažuje půda orná, podíl pastvin a luk je však vysoký (vějí rovněž v jižní části MKR). Ojedinelou vodní plochu v MKR reprezentuje menší rybník ěabka na horním toku Klanečnice.

Otevřená krajina velkého města v podhří nejvyšších částí pohoří představuje historicky důležitý migrační koridor. V soulasnosti zde prochází silnice I. třídy č. 54, důležitá spojnice jižní části Moravy se

Slovenskem. Velkou část délky údolí vyplňuje zástavba Strání zahrnující místní část Květná n. s. sahající až ke státní hranici. Jedna z nejvýznamnějších obcí v CHKO se vyznačuje diferencovanou typologií zástavby včetně bytové zástavby i průmyslových areálů (mj. sklárna). Tradiční dominantu reprezentuje kostel Povýšení sv. Kříže stojící v horní části sídla, která se i díky svému kontrastnímu zbarvení fasád uplatňuje v letných výhledech u extravilánu. Velmi cenným rysem je dochovanost historické parcelace zemědělské půdy ve značném plošném rozsahu (sady v severní části n. okolo Strání). Zeleň sadů a zahrad pak utváří přechod do volné krajiny po obvodu výškové části sídla - kromě jižní části, kde na zástavbu (Květné) přímo navazují lesní porosty.

obr. P. B. 40: Údolí Klanečnice v pohledu od severovýchodu; v pravé části snímku Jelenec a Velká Javoštna; v levé části snímku masív Velkého Lopeníku; níže v údolí Květná

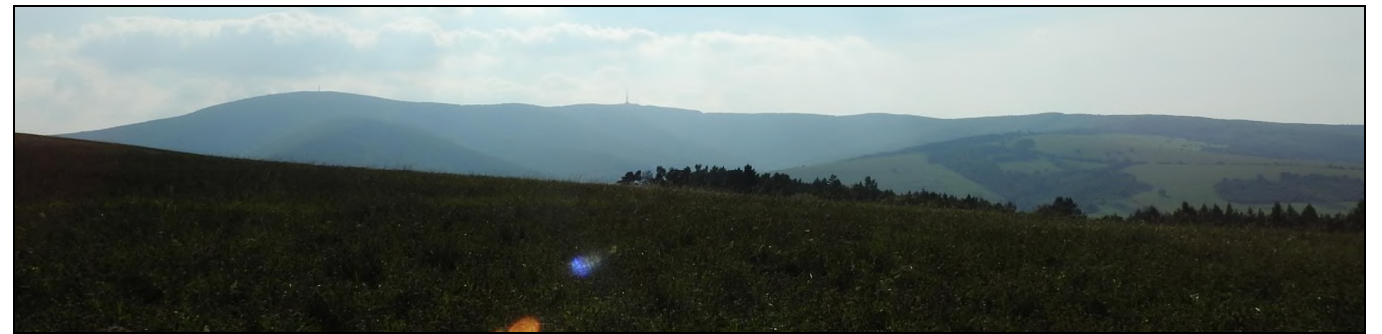
Ve vrcholové části pohoří byla vyhlášena plošně rozsáhlá národní přírodní rezervace Javorina s původními listnatými porosty v masivu Velké Javoštny tvošené především květnatými buřinami a suťovými porosty, mající ve své vrcholové části pralesovitý charakter. V rámci MKR se pak vyskytují další ZCHÚ n. PR Nová hora (zbytek květnatých luk s mozaikou mokřadů, lesů a ostrůvků křovin; Výskyt mnoha chráněných a vzácných druhů rostlin a živočichů), PP Mechnářky (žirokový travnatý hřeb misky porostlý keři a stromy, nad údolím Svinarského potoka; zbytek společenstev květnatých luk původně s několika mokřady, které však v posledních letech vyschly), PP Záhumenice (Druhově bohaté bukové karpatské louky s populací hrachoru panonského a sněženky kulatoplodé na pravém břehu pravostranného přítoku potoka Klanečnice a PP Hrnářky (silně svažitá a členitá louka s teplomilnou vegetací a rozsáhlým prameništěm nad vodní nádrží Habka, na levém svahu horní části údolí Klanečnic s výskytem chráněných druhů rostlin a živočichů).

MKR C.16 n. Pod Velkou Javoštnou

Morfologicky členité území pod masivem Velké Javoštny n. pramenná oblast Jamného potoka a Kamenného potoka, zdrojnic Velíčky. Souvisle zalesněný prostor vrcholové části a svahů hlavního hřebene Bílých Karpat. Z jihu vymezuje MKR úsek hranitního hřebenu Bílých Karpat mezi Velkou Javoštnou a Durdou (842 m n. m.). Neosídlené území horského a podhorského charakteru bez výškové frekvence pohybu se vyznačuje především zachovalostí přírodních znaků.

Při západní hranici MKR se nachází přírodní rezervace Vápenky, jejímž předmětem ochrany je zachovalá ukázka typického lesního společenstva Bílých Karpat n. buřiny s ostřicí chlupatou.

obr. P. B. 41: Vrcholová část hřebene Bílých Karpat (zleva) s Jelencem, Velkou Javoštnou a Durdou; pohled z hřebene mezi údolí Hrubáru a Klanečnice severně od Nové hory

MKR D.1 n. Hůtková

Místo krajinného rázu náležející do jádrové oblasti CHKO Bílé Karpaty (Moravské Kopanice), vyplňující její severní část na hranici se Slovenskem. Jedná se o pramennou oblast Hůtkovského potoka pramenícího na východních svazích Lokova (v rámci LR). Protéká strana údolí se nachází již na území Slovenska, Hůtkovský potok tvoší státní hranici pod nádrží Hůtková, do Drietomice se vlévá již na Slovenském území. V území je hojný výskyt pramenů.

Obraz krajiny v členitém hornatém terénu je ovlivněn specifickým způsobem využití krajiny, což se viditelně odráží na rozptýlenosti zástavby, vegetačních prvků v převážně části MKR a celkové struktuře krajiny s vysokým podílem luk a pastvin. Prostor s odlesněnými exponovanými polohami umožňujícími výhledy na jedinečnou scénérii horského reliéfu Lopenické hornatiny (a Slovenskou část pohoří) se vyznačuje vysokými estetickými kvalitami. Vedle dynamické krajinné scény s nejvýššími partiemi hor je pro území charakteristická i malebnost spočívající v drobném místku i mozaice prvků malého místka n. jednotlivých domů (usedlostí), zeleně vázané na obydlí, tvarově rozmanité zeleně včetně solitérů a také vysoké členitosti lesních okrajů (hojněji v jižní části MKR). Severní část MKR je souvisle zalesněna.

Obec Hůtková představuje na území CHKO jediné sídlo, jež má zástavbu situovanou v exponovaných partiích. Jádrová část sídla (s dominantním objektem bývalé školy, dnes hotelu) je identifikovatelná v dálkových pohledech. V této části došlo v poválečném období také k zahájení zástavby.

obr. P. B. 42: Krajina na česko-slovenském pomezí v okolí Hůtkové s hojnou rozmanitou zelení

Na svazích při bezprostředně při státní hranici se nachází přírodní rezervace Hutě - zachovalá mozaika luk, pastvin, lesů a pramenů s vysokou diverzitou teplomilných i podhorských rostlinných společenstev v oblasti Moravských Kopanic; lokalita sady ohrožených druhů živočichů a rostlin, z nichž mnohé zde mají poslední současný výskyt ve střední části CHKO. Přírodní rezervace Pod Hůtkovským

vrchem reprezentuje krajinásky velmi hodnotný rozsáhlý komplex luk a pastvin s rozptýlenou zelení, ve kterém se stýkají suggi stanovišť mokšady i stromová zeleř.

MKR D.2 ň Starý Hrozenkov

Spodní úsek údolí Drietomice a Krátkovského potoka na našem území ň dynamický reliéf Lopenické hornatiny. Jejich soutok se nachází cca 1,5 km pšed státní hranicí v dolní části Starého Hrozenkova (část Rovné). Oba toky pšbírají v rámci MKR ňkolik menších pštůkŤ, z nichž je třeba uvést Vlí potok severní část MKR a ve Starém Hrozenkově vlévá zleva do Krátkovského potoka. Území má zřetelný horský ráz, resp. charakter horského přšmyku.

PomŇnŇ rychle stoupající svahy jsou z velké části odlesňny, pokrývají pastviny a na severních svazích nad Starým Hrozenkovem také rozlehlé plochy sadŤ. Souvisle lesnatá je pšedevgím severní část MKR (pramenná oblast Vlího potoka), níže po toku lesy po svazích sestupují místy až na údolní dno. Na svazích jsou hojnŇ zastoupeny i menší vegetační prvky, často liniového typu (hojnŇi severní svahy údolí), ale i skupinové formace i solitéry (v blízkosti lesních okrajŤ).

Významným rysem krajiny je trasa silnice I/50, která pšedstavuje hlavní komunikační koridor procházející pohořím Bílých Karpat. Do údolí Krátkovského potoka se silnice dostává po pšekonání hřbetu Komeřské vrchoviny. Starý Hrozenkov odpovídá pševaňujícímu typu urbanistické struktury sídel v Bílých Karpatech, s celkovŇ kompaktní zástavbou, návesním prostorem a zelení zahrad i sadŤ na okraji. Kopaničácký charakter má segment krajiny na severních svazích ň Rovné s typickou rozptýlenou zástavbou, řlenitou zelení a sady. Níže položená část Rovné se vyznačuje smíšenou zástavbou (včetně výroby). V nejspodnější části údolí bezprostředně u státní hranice (hraniční pšechod Starý Hrozenkov / Drietoma) se nachází plochy dopravní infrastruktury

obr. 1. B. 43: Údolí Krátkovského potoka v pohledu od Ĥítkové (rozcestí Boky); v údolí Starý Hrozenkov; v pozadí hřbet Mikulčina vrchu

MKR D.3 ň Vápenice

Nejen krajinásky mimořádnŇ hodnotný prostor na horním toku Krátkovského potoka. Západní i jihozápadní hranici MKR tvoř výrazná prostorová struktura hřbetu Mikulčina vrchu (798,7 m n. m.), na jejichž pškrých svazích pramení kromŇ Krátkovského potoka další menší vodoteře. Výrazný vysoký hřbet vymezuje MKR rovnŇ na jižní straně nejvyšší kótou na vrchu Príslop (710,9 m n. m.), severní hřbet Komeřské vrchoviny je nížší s nadmořskými výškami do 600 metrŤ. Pramení zde však potok Trstná, levostranný pštůk Krátkovského potoka. Hranice MKR (a OKR) se zde shoduje se silnicí I/50.

Řlenitá a hluboká horská kotlina je z vŇjší části zalesněna, pšřemň lesní porosty pokrývající vyggi partie svahŤ (zelené horizonty). Pšesto odlesňné polohy vyplněné loukami a pastvinami mají značný podíl a vystupují místy i vysoko do svahŤ ň v lyžařském areálu Mikulčin vrch až k horizontu. Krajina se zde i pšes plošný výskyt lesŤ vyznačuje řlenitou strukturou s velkým podílem tvarovŇ a plošně diferencovaných enkláv ň luňních i pastvin, lesní i nelesní zelenŇ Neřleněné luňní porosty na svazích však dosahují místy i značné velikosti ň na pravém břehu Krátkovského potoka.

Vápenice reprezentuje kopaničáckou ves s pševaňující rozptýlenou zástavbou vystupující do okolních svahŤ s typickou vazbou na blízkou zeleř a hojnými sady v blízkosti usedlostí. Pšřozený charakter zástavby ň organické zařlenění sídla do okolního krajinného rámce v dílčích pohledech poškozuje zemědělský výrobní areál v jeho horní části ň kromŇ výrazného množství objektŤ také svým kontrastním přsobením v krajinné scéně

obr. 1. B. 44: Údolí horní části údolí Krátkovského potoka v pohledu z cesty pod Príslopem; v levé části snímku hřbet Mikulčina vrchu

Na pravém břehu Krátkovského potoka byla vyhlášena pšřrodní památka Mravenčí louka (Rubaniska) ň úzký pás luk a pastvin s ňkolika mokšady podél s výskytem zvonečníku hlavatého, hořelku Ĥlutavého pravého a prstnatce bezového. Pšř severní hranici se nachází pšřrodní památka lom Rasová, bývalý pískovcový lom s jezírkem; lokalita probíhající sukcese vegetace. Ve střední části MKR byla vyhlášena pšřrodní památka V Krátkých ň svažitě louky v okolí dvou rybníků s výskytem ohrožených druhŤ rostlin a ĤivořichŤ.

MKR D.4 ň Vygkovec

Pševaňně lesnatý prostor pšř státní hranici zaujímající pramennou oblast Drietomice. Ĥiroká a morfologicky řlenitá terénní sniženina tvoř kromŇ samotného údolí Drietomice také údolí vŇjšího podílu menších pštůkŤ. Ze severní strany vymezuje MKR terénní hřbet s nejvyšším vrchem Príslop, hraniční hřben tvoř hranici MKR v úseku Kykula (746 m n. m.) ň Machnář (vrchol již na Slovensku), následně bezejmenný hraniční tok vlévající se do Drietomice. Výrazný krajinný prvek pšedstavuje pševaňně odlesňný hřbet mezi Tomkovým vrchem (794,1 m n. m.) a Kykulou mající charakter protáhlého sedla. PrávŇ tento dílčí segment území reprezentuje vizuálně exponovaný i uzlový prostor, z kterého lze pšehlédnout velkou část oblasti Moravských kopanic ň od masívu Velkého Lopeníku na západŇ po Ĥítkovou na severu.

obr. 1. B. 45: Pohled do údolí Drietomice od pomníku americkým letčřím za II. sv. války (vlevo v popředí) v blízkosti toľny nad Vygkovcem; v levé části snímku v pozadí Tomkův vrch

Odlesňné polohy se vyskytují v západní části MKR - pod svahy výše uvedeného hřbetu mezi Tomkovým vrchem a Kykulou. Zde je situována zástavba Vygkovce, s dochovaným uspořádaním, další ze vsí náležející k u nás unikátnímu kopaničáckému osídlení. Zástavba sídla je z velké části Autopenaó v pšřbohaté řlenité lesní i mimolesní zeleni. Mimolesní zeleř (porostlé meze, skupiny dřevin, solitéry) a sady jsou rovnŇ hojnŇ zastoupeny v plochách luk bez vazby na zástavbu. I díky odlehle poloze (na

uzlovém hšebení v západní části MKR končí silnice) se jedná o jednu z nejosobitějších částí CHKO, unikátní harmonický prostor v městku dalece přesahujícím město CHKO.

V jihozápadní části MKR se nachází přírodní rezervace chránící pastviny s rozptýlenými lesíky v členitém terénu místy s velkou svažitostí, s několika sesuvy a mokšady a výskytem řady ohrožených druhů rostlin. Přírodní památka Pod Hribovou reprezentuje komplex přepásaných luk s řadou chráněných a ohrožených druhů rostlin. Jedna z posledních lokalit hořelku hlutavého v Bílých Karpatech. Přírodní památka Chmelinec chrání mokšad v údolnici potoka Drietomica na severovýchodním okraji Vyškovce s výskytem prstnatce májového a kružíku bahenního.

MKR D.5 – Boğálky

Jeden z krajinně nejceněnějších prostorů na území CHKO vymezený na západě svahy masívu Velkého Lopeníku, na severu hřbetem Mikulčina vrchu, na jihu státní hranicí mezi Malým Lopeníkem (881,2 m n. m.) a Kykulou, na východní straně pak odlesněným hřbetem i protáhlým sedlem mezi Tomkovým vrchem a Kykulou. Jedná se o vrcholovou část údolí i pramennou oblast Predpolonského potoka, větší část toku protéká na Slovensku (přítok Hrubáru, na Slovensku zvaného Boğálky).

Morfologicky členité odlehle území je z větší části zalesněno. Lesní porosty jsou často prosvětleny velkým množstvím bezlesých enkláv, tvarově i velikostně diferencovaných. Souvislejší zalesnění vyplňuje západní část MKR (svahy masívu Velkého Lopeníku) i severní část (svahy hřbetu Mikulčina vrchu). Odlesněné polohy se vyskytují především v nížších polohách, místy vystupuje až k vrcholovým partiím až do Lopenického sedla i na vrchol Kykuly. Tyto otevřené plochy jsou členité velmi hojnou mimolesní zelení.

Velmi cenným rysem zdejší krajiny je dochovanost rozptýleného charakteru zástavby až kopaničářského osídlení (Lopenické Boğálky, Vyškovecké Boğálky) a hojnou zelení ve vazbě na jednotlivé usedlosti (sady, solitéry aj.) a celkového uspořádání krajiny s vysoce členitou strukturou. Přehraníční prostor v zázemí nejvýraznějších prostorových struktur celého pohorší Bílých Karpat tak představuje unikátní území v městku celé ČR.

obr. P. B. 46: Výhled z rozhledny na Velkém Lopeníku k severovýchodu; v levé části snímku hřbet Mikulčina vchu, přecházející odlesněný hřbet směrem ke Kykule; pod ním kopaničářské osídlení (Vyškovecké Boğálky)

V jihozápadní části MKR byla při státní hranici vyhlášena přírodní rezervace Hladké, jež chrání přívodní karpatské listnaté lesy s přestárlými bukovými porosty a pňovcovými inkrustacemi, společenstva druhů bezobratlých, zejména populace kriticky ohroženého tesařika alpského a hnízdni kolonie silně ohroženého holuba doupráka.

MKR D.6 – Lopeník

Pramenná oblast Hrubáru až vrcholová část údolí ohraničená hřbetem Komeřské vrchoviny na severu, hřbetem Mikulčina vrchu na severovýchodě a masivem Velkého Lopeníku na jihu a jihovýchodě Hrubár

pramení pod Lopenickým sedlem oddávajícím hřbet Mikulčina vrchu a masiv Velkého Lopeníku. Toto sedlo reprezentuje další uzlový bod, snadno zapamatovatelný prvek krajinné scény, jenž zprostředkovává vizuální vazbu mezi vnitřní částí hor a československým pomezím. Jižní a jihovýchodní část MKR, kde se rozkládá robustní dominanta Velkého Lopeníku, jež zásadním způsobem formuje prostorové vztahy v krajině (vertikální město) až v městku, jež výrazně překračuje rozsah MKR. Společně s masivem Velké Javošiny masiv Velkého Lopeníku reprezentuje netypičtější prostorovou strukturu pohorší Bílých Karpat, formující neopakovatelnou a jednoznačně identifikovatelnou krajinnou scenerii.

Severní část MKR je naopak z větší části odlesněná. Otevřené plochy s převahou travin (luk, pastvin) vytvářejí široký odlesněný koridor. Vzhledem k rychleji stoupající svahům na pravém břehu Hrubáru (okraj Komeřské vrchoviny) se velká většina nelesní plochy rozkládá na mírnějších níže položených levostranných svazích Hrubáru. Plochy luk jsou členité liniovými lesní (větší díly) i mimolesní zelení vázané na kratší přítoky Hrubáru a také cestní síť. I přes početnou rozptýlenou zeleň (solitéry, skupinové formace) jinde na svazích se zde vyskytují dosti rozlehlé homogenní plochy luk (zřejmě např. na svazích pod Trojákem) i orné plochy.

Esteticky hodnotnou krajinnou scénu a celkovou atraktivnost území spoluformuje kopaničářské osídlení až rozptýlenost objektů, usedlostí často dochovaného hospodářského výrazu, organicky usazených ve svažitém terénu. Podobně jako v jiných částech oblasti i zde je na jednotlivé objekty vázána listnatá zeleň, zastoupeny jsou i sady.

obr. P. B. 47: Masív Velkého Lopeníku (vpravo), Mikulčin vrch (vlevo) a kotlina Hrubáru s Lopeníkem v pohledu ze svahů pod Trojákem (severní část MKR)

V rámci MKR se nachází několik maloplošných ZCHÚ. Předmětem ochrany přírodní památky Grun travnatý svah a starý ovocný sad s výskytem mezofilních a mokšadních lučních společenstev a s výskytem ohrožených rostlinných druhů. Přírodní památka U Zvonice představuje jednu z nejlépe zachovaných pastvin v oblasti Lopeníka s výskytem ohrožených druhů rostlin na svahu se severní expozicí. Přírodní památka Kalábová chrání mokšad s výskytem ohrožených rostlin, blízká přírodní památka Kalábová 2 pak pňovcový mokšad s vzácnými a ohroženými druhy rostlin a hřivořichů, zejména ostřicí Davallovou a ostřicí bílou včetně jejich biotopů.

MKR E.1 – Suchov

Místo krajinného rázu rozkládající se v severovýchodní části Horčácka. Členitý terén Suchovské vrchoviny náleží z větší části do povodí Kazivce, přítoku Jamného potoka (Veličky). Severní část až Suchovskou kotlinu odvodňuje stejnojmenný potok, jenž se vlévá zleva do Svodnice (již v sousedním MKR C.13).

Morfologicky členité území reprezentuje krajinně velmi hodnotný prostor. Zásadním způsobem se se na esteticky hodnotném způsobení podílí vysoká krajinná heterogenita až různorodost využití dílčích enkláv včetně rozlehlých lučních ploch s rozptýlenou zelení vzrostlých listnářů, zejména v jihovýchodní části MKR, ale také nad Trnovským mlýnem i na západních svazích Suchovského potoka. Celkově mírně převažují bezlesé polohy (mj. s uvedenou rozptýlenou zelení). Lesní porosty vyplňují především údolní polohy. Obraz krajiny v severní části MKR v okolí Suchova pak má celistvější charakter,

vyskytují se zde velké plochy luk, byť i ty jsou místy l'leněny mimolesní zelení, více v níhží l'ástech svahů Suchovského potoka.

Zástavba Suchova situovaná v protáhlé je zřetelně predisponována morfologií terénu. Protáhlé sídlo se vyznačuje dochovanou urbanistickou strukturou ulicovky s bohatou zelení zahrad a sadů pš okrajích, jež vystupují výže do svahů.

Na západních svazích Suchovského potoka (pš hranici MKR) byla vyhlášena národní pšrodní památka Búrová chránící typickou bčokarpatskou louku s hojným výskytem kýchavice l'erné.

MKR E.2 ň Suchovské Mlýny-Vápenky

Výrazná l'lenitá údolní sníženina Jamného potoka (Velil'ky) mezi Vápenkami a Podhájskými mlýny. Pšrozenou osu území v podobě vodního toku zde po celé jeho trase doplňuje silnice pšblihující tento odlehlý prostor rozkládající se pod severovýchodními svahy Velké Javošny. Výrazným rysem údolí je pštomnost bývalých mlýnů (Poděrocké mlýny, Fojtické mlýny, Lerečnické mlýny, Hryzlácké mlýny, Zámečnické mlýny, Suchovské mlýny, Podhajske mlýny). Do současné doby se zástavba v údolí dosti rozšířila (obytné a rekreační stavby z poválečného období), typicky tam, kde se rozvíjí niva toku (napš soutoková oblast s Kazivcem u Suchovských mlýnů). Ve východní nejvyšší l'ásti údolí se nachází zástavba Vápenek. Toto nevelké sídlo v odlehle poloze (uvnitř hor) se vyznačuje na území CHKO nejvyšším podílem dochovaných objektů lidového stavitelství na celkové zástavbě charakteristických pro oblast Horčácka.

Severní svahy údolí (generelně směřujícího k východu) jsou oproti jižním více lesnaté, vyskytují se zde krajinářsky velmi cenné luční polohy s rozptýlenou zelení listnáčů (nad Lerečnickým l'i Suchovskými mlýny). L'asté jsou i další formace mimolesní zeleně na svazích, menší lesní celky, živý projev krajinné scény podporují také l'lenité lesní okraje. Jižní svahy pokrývají pševážně rozlehlé plochy pastvin l'i luk, jež umožňují výhledy do dalších segmentů údolí.

obr. P. B. 48: Údolí Jamného potoka z cesty od Fojtických mlýnů do Nové Lhoty

Pš západní hranici zasahuje do MKR vyhlášená NPR Jazevl'í ň lokalita l'etných chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů; kajinářsky velmi hodnotný komplex kvěnatých druhově bohatých luk zachovávající typický krajinný ráz harmonické krajiny Horčácka.

MKR E.3 ň Nová Lhota

Témě bezlesé území v mírně zvlněném terénu ň planině nad levým břehem Jamného potoka, pramenné oblasti Lhotského potoka. Z otevřeného prostoru lze pšehlédnout široké okolí ň hraniční hřeben Bílých Karpat l'i hřbetu Suchovské vrchoviny pšes údolí Jamného potoka. Pševahující zemčlčskou pšidu tvoš orná pšda i travní porosty. Zemčlčský charakter prostoru dosvědčuje i izolovaný výrobní areál severozápadně od Nové Lhoty. V dalších partiích MKR se vyskytuje mimolesní zeře l'lení i liniové prvky vázané na drobné vodoteče l'i cestní síť, popš menší formace skupinek dřevin l'i solitérů, l'asto pš okrajích lesních porostů pš hranici MKR l'i v okolí liniových porostů pš vodotečích.

V mělkém údolí (pramenném úseku) Lhotského Potoka stojí zástavba Nové Lhoty. Pšechod sídla s protáhlou zástavbou na ulicovém pšdorysu do volné krajiny utváš hojná zeře sadů, jež se táhnou dalece

od zástavby. Cenným rysem jsou viditelně zachované pozůstatky pšvodního l'lení zemčlčské pšidy (tržová pluhina), a to i ve vzdálenějších partiích od sídla.

MKR E.4 ň Grúř

Hornaté území na svazích hraničního hřebenu Bílých Karpat v úseku Durda (683, 6 m n. m.) ň Kubíkův vrch (683, 6 m n. m.). Svažitý erozní reliéf je l'leně zahluobenými údolími krátkých toků se značným spádem, jež představují zdrojnice Jamného potoka l'i Velil'ky. Západní svahy hlavního bčokarpatského hřebene, klesajícího od Velké Javošny, jsou souvisle zalesněny, což posiluje jejich vjem hraniční horské hradby (zelený horizont). Další segment odlišného charakteru, rovně vysoce krajinářsky hodnotný, představují svahy pod Čibenickým vrchem (707,6 m n. m.) a Kubíkovým vrchem s horskými pastvinami l'leněnými bohatou tvarově rozmanitou mimolesní zelení.

MKR E.5 ň Velká nad Velil'kou

Rozlehlé MKR na východních svazích údolí Velil'ky (Jamného potoka), které protéká hlubokým údolím v jeho jižní polovině a následně pš jeho západní hranici. Tok Velil'ky vede z větší l'asti zastavěným územím na sebe navazujících sídel ň Javorníku a níže položené Velké nad Velil'kou. Zástavba Javorníku je dále rozšířena podél Hrubého potoka, od jeho soutoku s Velil'kou, prakticky až k jižní hranici MKR. Větší l'ást Velké nad Velil'kou, jež nese znaky městského sídla, leží již vně hranic CHKO (mj. prŕmyslová zóna a sídliční zástavba v severní l'asti).

Nejvýže položené l'asti území ň hřbet s elevací Háj pš východní hranici MKR (okraj Bílých Karpat) a elevace Hradisko na levém břehu Jamného potoka jsou zalesněny. Níže položené partie na svazích (nad zástavbou sídel) reprezentují jeden z nejhodnotnějších krajinných celků v rámci CHKO. Velmi pestrá mozaika diferencovaných ploch sadů, luk, rozmanité lesní i mimolesní zeleně formuje velmi živý krajinný obraz v plošném rozsahu, který nemá na území CHKO Bílé Karpaty analogii. Hojná mimolesní zeře l'lení i plochy luk na svazích Hradiska ň poletné liniové prvky nad Javorníkem l'i neměně esteticky pšsobivá solitérní zeře vzrostlých listnáčů v lokalitě Jazevl'í (jihovýchodní l'ást MKR na hranici s MKR E.2).

obr. P. B. 49: Údolí Velil'ky s elevací Háj v pohledu z rozhledny Drahy; v popředí zástavba Javorníku

Výže uvedené plošně rozlehlý segment heterogenní krajiny na svazích pod elevací Háje byl vyhlášen jako národní pšrodní rezervace Zahrady pod Hájem. Pšedměem ochrany tohoto rozlehlého ZCHÚ jsou poslední zbytky lučních společenstev na slínovitých pšídách v Bílých Karpatech, lokalita l'etných teplomilných a ohrožených druhů rostlin a živočichů; součástí rezervace je i několik soukromých záhumenek, na kterých se vyskytují velmi vzácné plevele.

MKR E.6 ň Filipovské údolí

Lesnatý horský l'i podhorský terén v pramenné oblasti Hrubého potoka. Hrubý potok pramení pod hraničním hřebenem (již v sousedním MKR E.4) a pšbírá zde menší pštoky. Hraniční hřeben tvoš jižní a východní hranici MKR a dosahuje zde výšek mezi 600 a 700 metry nad mořem ň s elevacemi Kubíkův vrch, Nová hora (645,6 m n. m.), Kamenné Vrata (624,8 m n. m.) a Palil'ky (630,8 m n. m.), pšl'emě posledně jmenovaný se již nachází pšed státní hranicí ň levobřežní hřeben nad údolím Hrubého potoka.

Osu souvisle zalesněného prostoru tvoší Filipovské údolí protékané Hrubým potokem. Výše do údolí proti proudu toku proniká do jinak nezastavěného MKR zástavba Javorníku, iásto rekreačního typu.

MKR E.7 ň Machová

Přhraniční území nacházející se v prŕšmyku ií údolí Maliny, resp. jeho levostranná íást odvodňovaná Rybnickým potokem se zachovalým šelŕgŕm pramenícím pod Vysokým vrškem (596 m n. m.). Západní hranici MKR tvoší silnice í. I/71 smŕřující k hraničnímu přechodu Velká nad Velířkou / Vrbovce.

Vrcholové íásti k severu ií k severozápadu ukloněného terénu jsou lesnaté (v severní íásti MKR pod svahy Paliřek mají svahy již západní orientaci). Pod lesnatými přšhraničními partiemi se rozkládá velmi cenný krajinný segment kvŕnatých luk s rozptýlenou listnatou zelení ň solitéry, skupinami ií liniovými formacemi. Vegetační doprovod je rovnŕž vázán na ílenité koryto Rybnického potoka. Severní íást MKR má pak již více zemŕřský ráz, i zde jsou otevřené polohy íástelň ílenŕy liniovou zelení (meze).

Charakterizovaný krajinášky hodnotný segment kvŕnatých luk s rozptýlenou zelení byl vyhlášen přšrodní rezervací Machová. Předmŕem ochrany tohoto ZCHÚ je komplex luk, na severním a severozápadním svahu kóty Machová s druhovŕbohatou luňní vegetací s výskytem íetných chránŕých a ohrožených druhŕ rostlin a řivŕřichŕ.

MKR E.8 ň Kuřelov

Území lesozemŕřského charakteru v pramenné oblasti Maliny př státní hranici se Slovenskem. Hraniční hřeben Bílých Karpat zde již nedosahuje takových výšek. Vrchol elevace Strář (již na Slovensku nedaleko za hranicí CHKO) v západním cípu MKR se nachází v nadmořské výšce 551 metrŕ.

Vrcholová a podvrcholová íást přšhraničního (okrajového) hřebene Bílých Karpat (jihozápadní hranice MKR) je i zde zalesněná. Odliřná je vřak situace v přšpadŕhřbetu smŕřujícího od státní hranice (od lokality U tš kamenŕ) do vnitrozemí (severozápadní hranice MKR), který je odlesně, resp. na jeho hřbetnici je vysázen řirř vegetační pás. Další takové ň vŕrolamy o znařné řř jsou přštomny i v niřřích polohách svahŕ, kde smŕřují po spádnicí do mŕkého údolí Maliny. Zemŕřsky obdŕávané plochy (převařuje orná přda) nejsou výrazně ílenŕy mimolesní zelení, ta je vázána na liniové struktury ň regulované vodoteře ií cestní síŕ. Otevřená krajina tak poskytuje dobré výhledy do východních smŕř. Místy je zachováno drobnŕř mŕřtko zemŕřských pozemkŕ.

obr. í. B. 50 a obr. í. B. 51: Vŕrný mlýn Kuřelov; na snímku vlevo v pozadí Kobyla (pohled od východu ň svahy Bojřř)

Ojedinŕý prvek zástavby v rámci MKR reprezentuje dochovaný vŕrný mlýn holandského typu z roku 1842 př severní hranici MKR. Tato jedineľná funkľní technická památka vlŕetň hospodášských budov slouží dnes jako muzeum.

MKR E.9 ň Malá Vrbka

řiroká kotlina Kuřelovská potoka, resp. s výjimkou severní íásti MKR její íást na jeho levém břehu. Kuřelovský potok pramení v jihovýchodní íásti MKR nad Kuřelovem. Ze západní íásti MKR vody odvádí Malanský potok, jenŕ se do Kuřelovského potoka zleva vlévá pod Kuřelovem. Níže po toku (již v sousedním MKR F.1) pak Kuřelovský potok přšbírá jeřř Zabařncový potok, pramenící nad Hrubou Vrbkou. ř íľní síŕ zde prořla viditelnými regulaľními zásahy.

Západní hranici MKR tvoší táhlý íástelň odlesněý hřbet vycházející od Kobylly (584 m n. m.; vrchol na hraničním hřebenu) k vrchu Výzkum (439,2 m n. m.) a jdoucí dále k severu. Vŕřna MKR reprezentuje zemŕřskou krajinu. Lesnatost zde je niřř, lesní porosty vyplřují svařité polohy v jihozápadní (svahy Kobylly) a západní íásti MKR. Vŕřna prostoru má zemŕřský charakter. Nejedná se vřak o typické ploňň i velkoprodukľň obhospodařované území. Znaľná íást zemŕřské přdy si uchovála přvodní ílenŕí (trařová pluřina). Harmonickému přsobení otevřené zemŕřské krajiny napomáhá místy se vyskytující mimolesní zeleř a zejména výrazné liniové vegetační prvky. Ty tvoší přdevřím doprovody vodoteř i a také cest, popř řirř pásy vŕrolamŕ (jiňní a severní íást MKR).

V MKR se nachází tš sídla ň Hrubá Vrbka, Malá Vrba a Kuřelov. Vřchna se vyznařují typickou ulicovou strukturou zástavby typickou pro oblast Horřácka a vŕřm polŕtem hodnotných objektŕ lidového stavitelství. Přechod zástavby sídel do volné krajiny formují zahrady a sady, na nŕ dále navazují záhumenky (pluřina). Zemŕřský ráz území podtrhují rozlehľé areály zemŕřské velkovýroby u vřech tšech sídel (v přšpadŕ Hrubé Vrbky a Kuřelova již vnŕ CHKO). Ruřivý prvek představuje skladový objekt kontrastního svŕřého zbarvení v exponované poloze v rámci výrobního areálu nad Malou Vrbkou.

obr. í. B. 52: Kotlina Kuřelovského potoka v pohledu od jihovýchodu (svahy Bojřř; na hřebenu v pozadí Kobyla (vlevo) a Výzkum (střední íást snímku)

MKR F.1 ň Hroznová Lhota

Území zřetelného zemŕřského zamŕření nacházející se na přechodu (jihozápadní íásti) Vizovické vrchoviny a Bílých Karpat. Na tomto rozhraní protéká řeka Velířka, výše nad ní regulovaný Kuřelovský potok, jenŕ se do Velířky vlévá nedaleko za hranicí (vnŕ CHKO. Naprostá vŕřna území je tvořena zemŕřsky obhospodařovanými plochami. Svařitý terén okrajových svahŕ Bílých Karpat (v niřřích polohách) je tak téměř odlesně, zalesněy jsou pouze nejvyšř partie v jiňní íásti MKR pod vrcholem Výzkumu. Území má, přdevřím v niřřích polohách, výrazň produkľní charakter, převařují zde plochy orné přdy bez výrazňř ílenŕí mimolesní zelení. Ve vyšřích polohách se vyskytují travní porosty a rozptýlená zeleř ň solitérní dřeviny a liniové formace tvoší lemy po obvodu luňních enkláv. Tato íást MKR se vyznařuje harmonickým přsobením. Na východním okraji zasahuje do MKR rovnŕ vinohrad.

V severní části MKR na hranici CHKO, za tokem Velířky, se nachází vinařské obce Hroznová Lhota a Tasov, jejichž zástavba na sebe bezprostředně navazuje. Pěchod sídel do volné krajiny formuje zeleň zahrad a také sadů (více v příloze Tasova), v hojnější míře však na severní straně zástavby ležící již vně hranic CHKO. Rozhledlá úlelová zástavba v jihozápadní části Hroznové Lhoty, viditelná z řetných výhledových míst na okrajových svazích Bílých Karpat, je situována rovněž vně hranic CHKO.

obr. P. B. 53: Okrajové svahy Bílých Karpat v pohledu od mostku přes Kuřelovský potok jižně od Tasova

MKR F.2 – Tvarožná Lhota-Knědub

Okrajový svah Bílých Karpat na přechodu do Vizovické vrchoviny a na západě také již Dolnomoravského úvalu (náležejícího již k Panonské pánvi). Jižní hranici tvoší výrazný horizont Ľumárnického hřbetu – lesnatá linie formovaná lesními porosty v jeho vrcholové části nebo Ľirokým pásem dřevin nacházejícím se na hřbetnici. Lesní porosty sestupují i do nižších poloh, více ve východní části MKR. V západní části MKR naopak bezlesé polohy sahají místy až k horizontu (pod Traviřnou). Z okrajového hřbetu pohoší stékají krátké přítoky Trávníkového potoka pramenícího ve východní části MKR (přítok Velířky). Vyšší partie svahů se vyznačují heterogenitou vegetačních prvků, kromě menších lesních porostů se zde na plochách luk vyskytuje rozptýlená zeleň (solitéry, skupiny dřevin, liniové prvky), sady (zčásti neudřhované) a také vinohrady (východní část MKR). Výše položené polohy poskytují řadě výhledy do podhřší.

Nižší partie území mají produkční ráz. Vyskytují se zde větší bloky orné půdy, množství řlenící zeleně je minimální (doprovody podél toků). U obou zdejších vinařských obcí – Tvarožné Lhoty a Knědubu stojí výrobní areály podtrhující dominantní zemědělské zaměření území. Tvarožná Lhota je pak známa také pěstováním oskeruů, které zde má i svou expozici v místním muzeu. Na Knědubském hřbitově (Slovácký Slavín) pak mají místo svého posledního odpořinku významné osobnosti zdejšího regionu.

obr. P. B. 54: Svahy Bílých Karpat – Ľumárnický hřbet v pohledu z cesty od Stráhnice; ve střední části snímku Ľumárník (398,4 m n. m.), vpravo Traviřná s rozhlednou (379,7 m n. m.); pod svahy Tvarožná Lhota

MKR F.3 – Ľertoryje

Krajinařsky unikátní příhraniční území ve vnitřní části Bílých Karpat. Jedná se o pramennou oblast Radčovky a také Járkovce, jejichž soutok se odehrává nad vodní nádrží Luřina (sousední MKR F.4). Ve větší části obou údolí oddělených mírným hřbetem se rozprostřá esteticky mimořádně působivá krajina kvěnatých luk s rozptýlenou zelení vzrostlých listnatých – dubů. Jedná se o nejrozsáhlejší segment tohoto typu krajiny na území CHKO (a zejména v ĽR). Menší část území je souvisle lesnatá – výše položené části svahů pod vrcholem Bukoviny (583,5 m n. m.) a severní část MKR v údolí Radčovky.

Znalná část luk s rozptýlenou zelení dřevin byla vyhlášená národní přírodní rezervací Ľertoryje – Nejrozsáhlejší komplex typických kvěnatých Ľokarpatských luk s vysokou krajinařskou hodnotou a výskytem řetných chráněných a ohrožených rostlin a řivolůů.

obr. P. B. 55: NPR Ľertoryje; v pozadí Kobyla

MKR F.4 – Luřina

Méně plošně rozlehlé MKR zaujímající díllí úsek údolí Radčovky nad Radčovem s dominantní rekreační funkcí. Prostor je prakticky celý zastavěn rekreační zástavbou, z velké části objekty individuální rekreace. Na toku Radčovky se nachází vodní nádrž Luřina, jež představuje významné pobytové místo, především v letním období. Na její okolí je vázána rekreační infrastruktura (ubytovací a další komerční zařízení). Přes výše uvedené intenzivní využití v rámci MKR má vysoké zastoupení lesní i nelesní zeleň.

obr. P. B. 56: Vodní nádrž Luřina

MKR F.5 – Obora Radčov

Převážně lesnatý neosídlený prostor při státní hranici se Slovenskem. Omezeně přístupné území (oplocená obora) odvodňuje potok Mandát, na severu přítok Radčovky, jižní hranici pak tvoší hraniční Sudoměřský potok, do něhož se Mandát vlévá v osadě Mlýnky (již v sousedním MKR F.10). V centrální části prostoru se nachází větší odlesněná enkláva kvěnatých luk s rozptýlenou zelení listnatých dřevin – esteticky velmi hodnotný díllí prostor uvnitř rozsáhlého lesního komplexu. Radčovská obora byla založena pro chov daně zvěře v roce 1989. V oběse je dále chována zvěř jelení, vyskytuje se i zvěř srnčí a řerná.

Ve východní části odlesněné enklávy v rámci radčovské obory byla vyhlášena přírodní rezervace Kútky. Předmětem ochrany tohoto ZCHÚ jsou Společenstva bžokarpatských luk uprostřed lesů v závěru údolí potoka Mandát a s výskytem letních chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.

obr. 1. B. 26: Louky na pravostranných svazích Mandátu s rozptýlenou zelení

MKR F.6 ň Radčov

Údolí Radčovského ň v úseku, kde opouští pohoří Bílých Karpat a směřuje do nížin Dolnomoravského úvalu. Rozhraní těchto dvou geomorfologických jednotek v severní části MKR. Hluboká údolní sníženina, která v jižní části stoupá k vrcholům Travičné (379,7 m n. m.) na východě a Těšovic na západ (406,5 m n. m.). Tyto partie území je z větší části zalesněny. Jihovýchodní okraj zástavby Radčova tvoší velmi početná rekreační zástavba (chaty), v jejich okolí se vyskytují plochy luk ňleněné bohatou mimolesní zelení ň liniovými prvky (meze ň jejich pozůstatky), solitéry i sady.

Severní část MKR má odlišný charakter. Terén se nevyznačuje takovou energií, přda je odlesněna. Podél toku Radčovského potoka je rozložena sídelní zástavba Radčova (na tradičním půdorysu ulicovky) s bohatou zelení zahrad a sadů na okrajích, vystupujících i výše do svahů (levý břeh toku). Pravobřežní partie údolí dále od toku mají produkční využití s velkými bloky orné půdy, více diverzifikované levobřežní svahy pak pokrývají travní porosty a také sady.

Výraznou prostorovou dominantu a výhledové místo představuje vrch ěerotín (321,8 m n. m.) s kaplí na vrcholu, umožňující výhledy do Radčovské kotliny i do podhří Bílých Karpat. Ve vrcholové části ěerotína byla vyhlášena stejnojmenná přírodní památka ň jediný zachovalý fragment ěpákové doubravy v CHKO Bílé Karpaty se zbytky teplomilných společenstev na mýkách skeletových půdách; lokalita letních teplomilných rostlin a živočichů.

obr. 1. B. 57: Údolí Radčovky na přechodu Bílých Karpat a Dolnomoravského úvalu v pohledu z vrcholu ěerotína

MKR F.7 ň Stráňnice-okolí

Zsetelně produkční zemědělské a velkovýrobněobhospodařované území v zázemí Stráňnice. Západní hranici MKR tvoší ňlenitý tok Radčovky se souvislým vegetačním doprovodem. Ploché ň mírně k severu ň k severovýchodu skloněný reliéf, náležející již k Dolnomoravskému úvalu, tvoší několik rozlehlých bloků orné půdy bez výraznějšího ňleněné mimolesní zelení, která se vedle břehového

doprovodu omezuje na liniové porosty vázané na cestní síť. Územím je trasována poměrně hustá síť elektrovedů.

MKR F.8 ň Stráňnice-přmyslová zóna

Téměř souvisle urbanizované území v jižní části města Stráňnice ň jižně od železničního koridoru, podél něhož vede hranice CHKO. Zástavbu města zde tvoší kromě poválečné rodinné zástavby (včetně nejmladšího období) především rozlehlé úřelové (přmyslové) areály včetně prostorových dominant ň objektů značné vertikály a hmoty, které tvoší v některých případech výraznější prvky krajinné scény. V kontrastu s uvedeným charakterem je skupina menších vodních nádrží ve východní části MKR.

obr. 1. B. 58 a obr. 1. B. 59: Architektonické dominanty zástavby v jižní části Stráňnice (snímek vlevo); kaplička u vlakového nádraží s vinařskými motivy

MKR F.9 ň Zadní pole/Staré hory

Rozlehlý otevřený vertikálně k východu ň k jihovýchodu se zdvihající prostor na levém břehu Radčovky ň na přechodu (samotného jihozápadního okraje) Bílých Karpat a Dolnomoravského úvalu. Z jižní strany MKR vymezuje údolí Sudoměřského potoka. Území má zcela dominantní zemědělský ráz s významným podílem tradičního odvození pěstování vinné révy. Zemědělská (orná) půda je scelená do velmi rozlehlých bloků. Vinohrady se zde vyskytují rovněž ve značném plošném rozsahu v několika enklávách, nejvíce na svazích Staré hory (340,3 m n. m.) a ěerotína ve východní části MKR. V krajině prakticky absentují vodní útvary.

Krajina je bezlesá, jedinou výjimku tvoší lesík Baňantnice v severní části MKR. Př východní hranici (jihozápadní cíp CHKO) zasahuje do MKR zástavba vinařských vsí Sudoměřice a Pavlov s tradiční silnicovou zástavbou, směrem do CHKO rozšířenou v poválečném období (ze značné části o výrobní areály). Významnou kulturněhistorickou hodnotu představuje soubor historických vinných sklepů ň přiléhá na jižním okraji Petrova, považovaný za nejhodnotnější celek vinařských lidových staveb na našem území.

obr. 1. B. 60: Pohled ze svahů ěerotína k východu

MKR F.10 ů Údolí Sudoměřického potoka

Údolí Sudoměřického potoka v úseku mezi Mlýnky a Sudoměřicemi. Llenité harmonické údolí toku, který z velké části (cca horní polovina) tvoří státní hranici se Slovenskem. Severní svahy údolí a niva (na našem území) jsou charakteristické rozmanitým krajinným pokryvem, v němž jsou zastoupeny vinohrady, sady, plochy orné půdy, travní porosty s rozptýlenou zelení i menší políčka. Meandrující Sudoměřický potok doprovází bohatá břehová vegetace. Ve východní části MKR byla na jeho toku vybudována nádrž Mlýnky, níže po toku jež Orybník Vanžurák. V západním cípu MKR stojí stará osada Mlýnky, v její blízkosti se v poválečném období rozšířila chatová zástavba, velice hojně pak v blízkosti vodní nádrže i v sadové zeleni na levobřežních svazích. Na západním okraji MKR se nachází obnovený soubor vinných sklepů ů Starý potok.

obr. P. B. 61: Údolí Sudoměřického potoka

B. 4 Podmínky ochrany krajinného rázu a návrh opatření a limitů

Jednotlivá místa krajinného rázu byla jako plošně nejmenší jednotky prostorové diferenciace zařazena podle přítomnosti a koncentrace cenných znaků a hodnot (rysů) krajinného rázu do tří pásem odstupňované ochrany. Přítomnost cenných rysů krajinného rázu v příslušném MKR a jeho zařazení do pásma přísné a zprůměrované ochrany s sebou nese pochopitelně také větší nároky a potřebu stanovení přísnějších opatření a regulativů této ochrany.

Pásmo přísné ochrany krajinného rázu (A)

Do pásma přísné ochrany krajinného rázu náleží krajinářsky nejcennější partie území a zejména jádrová část pohoří s ojedinělým charakterem osídlení (Moravské Kopanice, Vyčkovská hornatina), převažující část hraničního pásu s horskými údolími formující neopakovatelné krajinné scenérie (Vlárská hornatina, Starohrozenkovská hornatina, Javošská hornatina a masív Velké Javošky) a enklávy kvěnatých luk se vzrostlou rozptýlenou zelení listnatých (Lertoryje, Machová, Radčovská obora, Jazevlí aj.), popř. další segmenty kulturní krajiny s mimořádnou krajinářskou hodnotou (svahy Háje). Prakticky ve všech případech se jedná o krajiny a typy krajín unikátní v měřítku celé České republiky a jednoznačně zařaditelné do oblasti Bílých Karpat. Části území zařazené do pásma přísné ochrany se díky zachovalosti přírodních znaků a znaků prostorové skladby vyznačují přítomností harmonických vztahů i harmonického měřítka.

Pro území (MKR) zařazená do pásma přísné ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující obecné podmínky a doporučení:

- Zachovat stávající ráz území vyznačující se především hodnotami vizuálního charakteru, determinovanými zde v převážné míře přírodními vlastnostmi a znaky
- Důsledně chránit pohledově exponované partie území, především terénní hrany údolí a lesnaté horizonty a prostorové dominanty (elevace)
- Zabránit vzniku nových (umělých) krajinných dominant a zabránit poškození jedinečných a neopakovatelných vizuálních scénérií horského reliéfu a stávajících dominant
- Zachovat unikátní formy podhorského osídlení v oblasti Moravských kopanic a jižního Valašska s rozptýlenou zástavbou a rozmanitou mimolesní zelení spoluformujících charakteristický obraz krajiny pohoří Bílých Karpat
- Zachovávat stabilizovanou krajinnou strukturu s dominantním zalesněním a mimořádně cennými otevřenými partiemi nelesní krajiny a kvěnatými loukami s rozptýlenou zelení vzrostlých listnatých dřevin a dalšími enklávami bezlesí a lesních hojnou mimolesní zelení
- Vyloučit novou výstavbu mimo intravilán sídel; s výjimkou objektů infrastruktury odpovídajících využití krajiny v daném místě nerozvíjet zástavbu objektů individuální rekreace
- Při nové výstavbě dbát základních architektonických pravidel a forem venkovské zástavby a odpovídajících dané oblasti

- Vyloučit zásahy do cenných přírodních partií území (hodnotné přírodní a přírodoblízké biotopy) snižujících jejich hodnotu a význam
- Zachovat extenzivní využití území (lesy, travní porosty)
- Eliminovat výskyt nevhodné vegetace a změnu využití půdy, rozvíjet a obnovovat tradiční krajinné prvky (sady, doprovody cest), zachovat línost lesních okrajů
- V příslušné fázi potenciálních a již navrhovaných změn provést jejich kauzální posouzení

Pásmo zprůměrované ochrany krajinného rázu (C)

Do pásma zprůměrované ochrany krajinného rázu náleží části území, které se rovněž vyznačují přítomností harmonických vztahů a harmonického měřítka a jejich převažující přítomností. Jedná se o území krajinářsky velmi cenná, charakteristická uceleností prostorových znaků a výrazovou konsolidovaností. Oproti pásmu přísné ochrany krajinného rázu zde nemusí být soustředěny znaky mimořádně cenné a charakteristické pro celou oblast CHKO, avšak z hlediska ochrany krajinného rázu znaky zásadní (např. plošně se vyskytující dochovanost urbanistické struktury sídel, zařazení sídel a přechod do volné krajiny, výrazný lesnatý horizont v okrajových částech území). Území zařazené do pásma zprůměrované ochrany krajinného rázu reprezentuje iasto extenzivně využívaná lesozemědělská krajina v nížších polohách podhří a např. Luhačovické Zálesí (OKR B), západní část Horácká (OKR E) a jihozápadní část CHKO s patrným projevem vinařského fenoménu (OKR F).

Pro území (MKR) zařazená do pásma zprůměrované ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující podmínky a doporučení:

- Dbát zachování hodnotných vizuálních vazeb spoluvytvářených přírodními znaky a také dlouhodobým kultivováním území včetně pozice a projevu sídel v obrazu krajiny
- Důsledně chránit pohledově exponované partie území, především terénní hrany údolí a lesnaté horizonty a prostorové dominanty (elevace)
- Zabránit vzniku nových (umělých) krajinných dominant; nesnižovat pozici stávajících dominant především kulturně historického významu
- Udržovat vysoký podíl extenzivních forem využití území a zemědělské půdy s výraznou převahou zatravněných pozemků
- Zachovávat tradiční specifická zemědělská odvětví; nesnižovat stávající plošné zastoupení vinic a sadů na zemědělské půdě
- Novou výstavbu realizovat v historicky konstituovaném plošném rozsahu sídel, respektovat dochovanou urbanistickou strukturu sídel; vyloučit novou obytnou výstavbu mimo jejich zastavěná území; nerozvíjet zástavbu objektů individuální rekreace (chat)
- Dodržováním stavebních zvyklostí venkovské zástavby uchovat dochovaný urbanistický výraz sídel a tento výraz obnovovat
- Podporovat vznik a údržbu krajinnotvorných prvků a vegetačních doprovodů, menších vodních ploch
- V příslušné fázi potenciálních a již navrhovaných změn ve vizuálně citlivých lokalitách provést kauzální posouzení (volná krajina, přechodové partie sídel do volné krajiny)

Pásma bŕňné ochrany krajinného rázu (C)

Do pásma bŕňné ochrany krajinného rázu jsou zaŕazena území bez výskytu mimoŕádných krajináŕských hodnot, jeŕ by vyŕadovala nejvyšší míru ochrany. Jedná se již ŕásto o území se zŕetelným produkŕním zamŕčením ŕi prŕmyslovou zástavbou s markantními dopady na prostorové uspoŕádání území ŕi zpŕsobujících vliv do harmonických vztahŕ ŕi harmonického mŕŕtka území (napŕ okolí Stráŕnice) ŕi mŕŕtské ŕ urbanizované prostory s diferencovanou strukturou (typologií) zástavby (Bojkovice, Slavilŕn, Valaŕské Klobouky aj.), popŕ jiná specifická území (vojenský prostor Vrbŕice, území s rekreaŕní funkcí v okolí nádrŕe Luŕina).

Pro území (MKR) zaŕazená do pásma bŕňné ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující podmínky:

- Dŕslednŕ chránit pohledovŕ exponované partie území, pŕdevŕm terénní hrany údolí ŕ lesnaté horizonty ŕi prostorové dominanty (elevace)
- Vylouŕit zámŕry s potenciálem citelného sníŕení estetických hodnot, významného zásahu do prostorových vztahŕ a celkového naruŕení koloritu území daného konfigurací terénu a jeho dlouhodobým hospodáŕským vyuŕitím
- Zabŕánit vzniku nových (umŕých) krajinných dominant; nesníŕovat stávající pozici dominant pŕdevŕm kulturnŕhistorického významu; na území CHKO nerozŕŕŕovat ŕŕelovou zástavbu mŕŕtkem vyboŕující nad bŕňné mŕŕtko rodinné zástavby
- Novou výstavbu realizovat v historicky konstituovaném ploŕném rozsahu sídel, vylouŕit novou obytnou výstavbu mimo jejich zastavŕňá území; nerozŕŕŕovat zástavbu objektŕ individuální rekreace (chat)
- Zachovat tradici vinaŕství ŕ nesníŕovat stávající ploŕné zastoupení vinic na zemŕŕŕské pŕdŕ
- Dodŕŕhovááním stavebních zvyklostí venkovské zástavby kultivovat urbanistický výraz sídel ŕi tento výraz obnovovat
- Realizovat opatŕení ke sníŕení stávajících negativních znakŕ ŕi disturbancí v území ŕ ozelenŕní pŕechodových partiích sídel v místech s absentující zelení (okolí výrobních areálŕ)
- Podporovat vznik a údrŕbu krajinotvorných prvkŕ ŕ mezí, cest, vegetaŕních doprovodŕ ŕi mokŕadŕ vedoucích k nárŕstu krajinné diverzity a zjemnŕní ploŕné krajinné struktury;